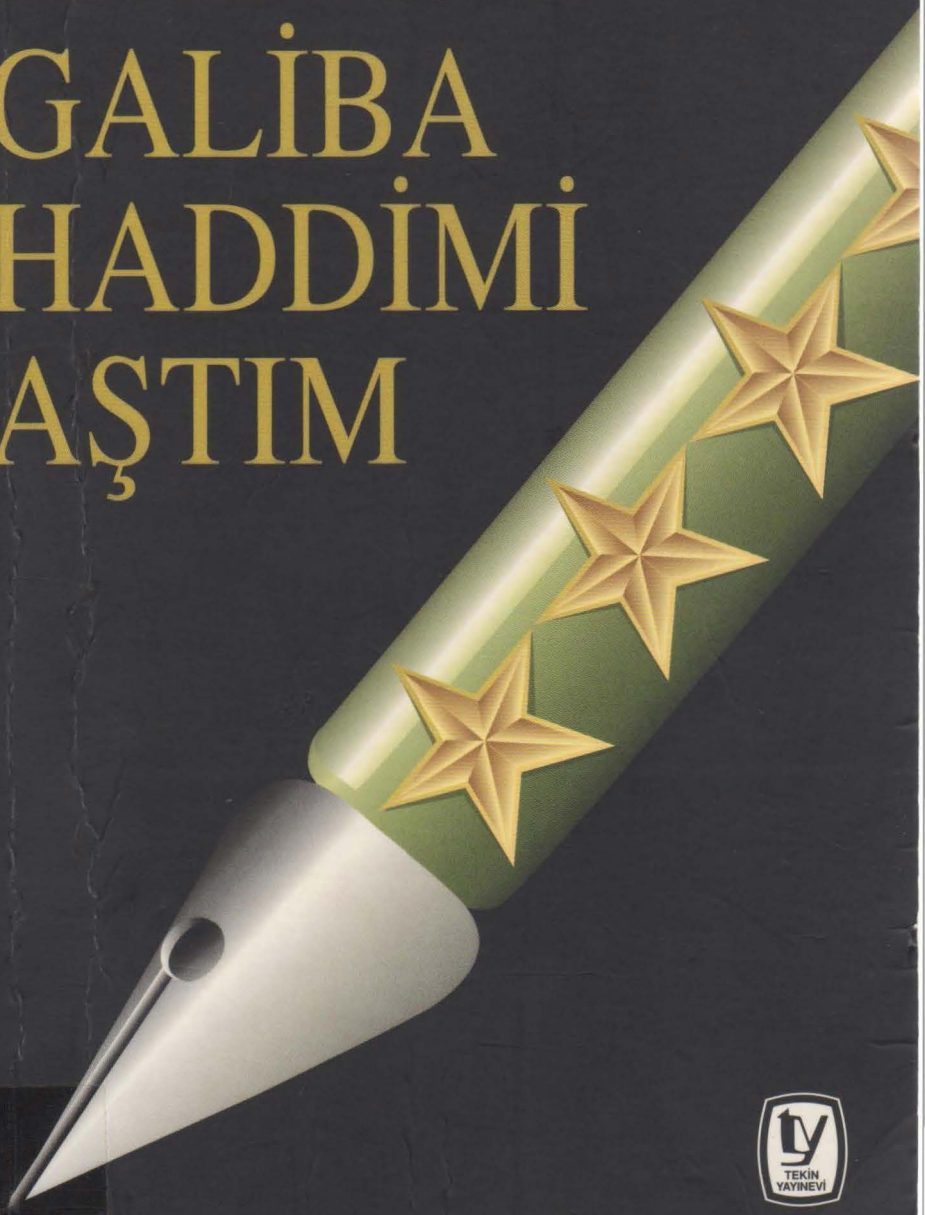
EM. GENERAL

ALİ ARMAĞAN

GALİBA HADDİMİ AŞTIM

TEKİN YAYINEVİ

ISBN : 975-478-230-X
Kapak : Erkal Yavi
Baskı : Yaylacık Matbaası, İstanbul
1. Basım : 2005

Tekin Yayın Dağıtım San. ve Tic. Ltd. Şti.
Ankara Cad. Konak Han 43 İstanbul
Telefon: 527 69 69 - 512 59 84 ❐ Fax: 511 11 22
http:// www.tekinyayinevi.com
e-mail: info@tekinyayinevi.com

Em. General ALİ ARMAĞAN

GALİBA HADDİMİ AŞTIM

TEKİN YAYINEVİ

İÇİNDEKİLER

* ARMAĞAN'I TAKDİM 7
* NİÇİN YAZDIM? 9
* BEN KİMİM VE HAYATA NASIL BAŞLADIM? 11
* HAKSIZLIĞA VE İLGİSİZLİĞE İLK İSYANIM 15
* HARP AKADEMİSİ VE KURMAY OLUŞUM 17
* SÖZDE SURİYE'YE TAARRUZ PLANLARI VE GÜNEYE İNTİKAL 19
* İSLÂHİYE MACERASI VE SOĞUKOLUK'TA BİR GENELKURMAY BAŞKANI 24
* 27 MAYIS 1960 İHTİLALİ VE MECLİS BİNASINDA GÖREV 34
* BAŞBAKANLIKTA GÖREV VE ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİNİN SORUNLARINA İLK ADIM 40
* YENİ MECLİS BİNASINDA YENİ GÖREV VE YÜKSEK ÖĞRENİM KREDİ VE YURTLAR KURUMU'NUN KURULMASI 47
* YASSIADA HÜKÜMLERİ VE TALAT AYDEMİR 64
* NAPOLİ NATO KARARGÂHI'NDA GÖREV 76
* EĞİRDİR DAĞ VE KOMANDO OKULU'NDA GÖREV 80
* KOMUTAN'IN KARŞILIKSIZ DÖVİZ TALEBİ 84
* JAPONYA MACERASI VE İBRET ALINACAK DERSLER 90
* GENELKURMAY BAŞKANI FARUK GÜRLER'İN CUMHURBAŞKANLIĞI'NA ADAY OLUŞU 100
* BURDUR'DAN BAZI ENTERESAN ANILAR 113
* KIBRIS HAREKÂT PLANI VE KARA KUVVETLERİ KOMUTANI SEMİH SANCAR 120
* BİR MERCEDES NASIL DOMATES OLDU? 123
* ORDUEVİ ÜZERİNE POLEMİKLER 125
* TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜNDE STANDART DIŞI OLAYLAR VE STANDART UYGULAMALAR 132
* HASAN MEZARCI VE TELEVİZYONDA YAPTIĞIM KONUŞMA 147
* YILLAR SONRAKİ DÜŞÜNCELERİM 155

ARMAĞAN'I TAKDİM

Kitabı okurken o sevimli türkünün sözcüklerini usumda yineleyip durdum. *"Ali Paşa giyer kürkü / Biri samur biri tilki."*

Sevgili arkadaşım hiç kürk giymemişti. Kafasında, medyadaki moda deyimiyle, tilkiler dolaşmamıştı ama yaşamında bir ülküyü gerçekleştirmek için karınca kaderince savaşım vermişti.

Elinizdeki bu kitap o savaşımın öyküsüdür. Ancak, son günlerde sıkça rastlanan emekli generallerin anılarında sözü edilen türde bir savaşım değildir bu.

Yazar tanık olduğu önemli olayları, olduğu gibi, kimi ideolojik sosyal söylemler, öğretiler katmadan anlatmıştır.

* *
*

Kuruluşundan bu güne dek milyonlarca öğrencinin yatıp kalktığı, karnını doyurduğu, eğitimine yardımcı olan burslar aldığı Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun ilk kuruluş çalışmalarından başlayıp ilgili yasa çıkıncaya dek inanılması güç bir çabanın öyküsünü bu kitapta nefes nefese okudum. Yazar, bu heyecan dolu günlerin öyküsünü anlatırken aynı sadelik ve alçak gönüllülük içindedir.

* *
*

Ali Armağan Paşa, 27 Mayıs harekâtında Milli Birlik Komitesi basın sözcüsüdür.

Yassıada Mahkemesi'nde verilen idam kararlarının onaylanıp onaylanmaması konusunda Komite ile Silahlı Kuvvetler Birliği karşı karşıyadır. Meclis koridorlarında silahlarını kuşanmış subaylar dolaşmaktadır.

Kitabın yazarı Ali Armağan Paşa, bu dramatik gecede iki taraf arasında gidip gelerek barışçıl bir çözüm sağlar. Bu olayları okurken, o bunalımlı geceyi yaşar gibi olursunuz.

* *
*

Japon İmparatorunun sarayda verdiği yemekten Napoli Karargâhı'na, zehirli sıtmadan, bir yerli Mesih'e(!) kadar ilginç pek çok anı kitapta yer alıyor.

Kitapta bundan başka 1980 öncesi bunalımlı günlerde iki devlet kurumu arasındaki silahlı çatışmayı dehşet ve ibretle okuyoruz.

Gene bu dönemde bir devlet kurumunda kendi partilerinin söz sahibi olabilmesi için o kurumda çalışan partizan memurların politikacıları gölgede bırakan manevralarını hayretle izliyoruz.

Yazar, son görev olarak, bu kurumda Genel Sekreter'dir. Bu partizan memurların çevirdikleri dolaplara, akıl almaz davranışlarına çok yakından tanık olmuştur.

Bu kurumdan yirmibir yıl önce yaş haddi ile emekli olup köşesine çekilmiştir.

Yaklaşık kırk yılı aşkın süren devlet hizmetinde yakından görüp yaşadığı olayları, anıları bu kitapta toplamıştır.

Atatürk Devrim ve İlkeleri'ne inanmış, yurdun ve ulusun yüceltilmesine yaşamını adamış gençlerin bu kitaptan büyük dersler alacaklarına inanıyorum.

Bu kitap, artık köşesine çekilmiş bir yurtseverden bu gençlere bir armağandır kuşkusuz.

İyi ki yazdın Ali Paşa.

Ellerine sağlık.

Melih ERGUN

NİÇİN YAZDIM?

Doğduğum günden beri 80 yıl geçti. Bu 80 yıl içinde çok şeyler gördüm ve çok şeyler yaşadım. Anılarımı bazan dostlarıma anlatıyorum ve onlar bu anılarımı mutlaka yazmamı istiyorlar.

Bu kalp 80 yıldır hiç durmadan çarpıyor ve acaba daha kaç yıl çalışacak... Elbet bir gün artık "yeter" diyecek ve o zaman bu yazılmayan anılar benimle birlikte mezara gömülecek.

Gün oldu gazetelerde, benim Bülent ECEVİT'i ölümle tehdit ettiğim haberini yazdılar.

Gün oldu, bir sayın bakanımızın uçakta hostes kızımıza kartını vererek, ona buluşma teklif ettiğini, o genç kızın arkadaşım olan babasından duydum ve o kartı da hayretle seyrettim.

Gün oldu, Milli Savunma Bakanı otomobiline binerken, emir subayından önce arabanın kapısını saygı ile açan Genelkurmay Başkanı'mızı gördük.

Daha nelere şahit olmadık ki? Bu kitabı sabırla okuyunca hepsini öğreneceksiniz.

Bu 80 yılın yaşantısında bizden sonrakilerin alacağı pek çok dersler var. Yüce ATATÜRK'ün kurduğu bu Cumhuriyet'in bir evladı olarak, yaşadıklarımı yazmamın mutlaka yerine getirilmesi gereken bir görev olduğu kanısına vardım.

Bu konuyu günlerce düşündüm, uykularım kaçtı. Fakat, bu yükü daha fazla taşıyamıyacağımı anladım ve yazarak dostlarımla, gençlerle ve bilhassa askerlik mesleğini seçmiş olan değerli meslektaşlarımla paylaşmaya karar verdim.

Bu anılar, tamamiyle gerçek ve içinde yaşadığım, tanık oldu-

ğum olaylardır. Bazı olaylarda büyük hatalar yapmış olan kişiler, Allah'ın rahmetine kavuşmuştur. Fakat onların, halen hayatta olan yakınlarını üzmemek için isimleri açıklanmamıştır. Çünkü benim amacım, şahısları teşhir etmek değil, bu olaylardan gereken derslerin alınmasını sağlamaktır.

İçinde yaşadığım acı ve tatlı olaylar sebebiyle, bazan ben de heyecanlandım, asabileştim ve hatalar yaptım.

Şimdi 80 yaşın verdiği huzur ve sükûnet içinde, kendi hatalarımı da açıkça yazmaya karar verdim. Böylece, benim hatalarımdan da ders alınmasını, açık kalplilikle okuyucunun takdirine sunmanın zorunlu bir itiraf olduğu kanısına vardım.

Şimdi, koltuğunuza yaslanın ve bu kitapta yazılı gerçekleri sabırla, hatta hayretle ve ibretle okuyun.

Ali ARMAĞAN
Emekli General
Nisan 2005

BEN KİMİM VE HAYATA NASIL BAŞLADIM?

Bu anılarımı okuyacak olanlar, haklı olarak önce beni yakından tanımak isteyeceklerdir. O halde kısaca kendimi tanıtayım.

Ben bir ATATÜRK çocuğuyum. 1925 yılının bahara yakın bir kış gününde, DENİZLİ İli'nin en kuzeyinde bulunan ÜÇKUYU Köyü'nde doğmuşum. Hangi ayın, hangi gününde doğduğumu bilmiyorum. Bu sebepten hiç doğum günüm kutlanmadı. Altı kardeşin ikincisiyim. Annem hiç okuma yazma bilmezdi. Köy berberi olan babam, okuma yazmayı 30 yaşlarında öğrenmiş. Kendisi ATATÜRK hayranı, çok dürüst ve sayılan bir insandı.

1936 yılında, ilkokul öğretmenimin ısrarı ile, beni DENİZLİ'de ortaokula kaydettirmeğe karar verdi. Her zaman rahmetle andığım ilkokul öğretmenim, yedek subay olarak, Birinci Dünya Savaşı'nda GELİBOLU'da ve Kurtuluş Savaşı'nda düşmanla çarpışmış, İstiklal Madalyası sahibi bir vatanseverdi. Bizler, ATATÜRK'ü ve ona aşık olmayı ilk defa bu rahmetli öğretmenim Hüsnü ARSLANKARA'dan öğrenmiştik.

ÜÇKUYU Köyü, DENİZLİ'ye 85 kilometre uzaktadır. DENİZLİ'ye gitmek için köye 25 kilometre uzaklıktaki ÇAL ilçesinden otobüs bulunur. Fakat otobüse verilecek para yoktur. Çare, bu 85 kilometreyi, ben merkep sırtında ve babam yayan, bir gece dağ başında uyumak koşulu ile katetmektir. Nitekim

öyle yaptık. O gece dağ başında babam Allah'a şöyle dua etmiş:

"Tanrım, bu yola çıktık, oğlum hiç olmazsa bir köy kâtibi olsun, başka bir şey istemem..."

Babamın duası fazlasıyla kabul edildi ve ben subay oldum. 1956 yılında Harp Akademisi'ni birincilikle bitirerek kurmay oldum. Generallik rütbesine kadar yükseldim. Şükürler olsun, benim hiç olmazsa bir köy kâtibi olmam için Tanrı'ya yalvaran babamı, general otomobiline bindirmek de bana nasip oldu.

DENİZLİ'ye vardık, ilk defa bisiklet ve otomobil gördüm. İlkokula 6 yaşında başlamıştım. Bu sebepten daha henüz 11 yaşında olduğum için beni ortaokula kaydetmek istemediler.

Bunun üzerine, yalancı şahitle ve mahkeme kararı ile bir yaş büyüdüm ve böylece ortaokula kaydım yapıldı.

Köyümüzden o sene ortaokula başlayan iki arkadaşım daha vardı. Üçümüz için aylık kirası bir liraya bir oda tuttuk.

Babam her ay, merkep sırtında 85 kilometreyi kateder ve bize köyden un, tarhana, bulgur gibi yiyecekler getirirdi. Başımızda bir arkadaşımın büyük annesi vardı. Bazan o, köye gittiğinde, yemeğimizi kendimiz yapardık.

Ortaokul son sınıfta Kimya dersinden bir sene sınıfta kaldım ve 4 yıl süre ile büyük zorluklar ve yokluk içinde okudum. Fakat 1940 yılında okulu başarı ile bitirdim ve BURSA Askeri Lisesi'ne kayıt oldum. Artık yokluktan kurtulmuş, devletin sağladığı olanaklarla rahat ve huzur dolu bir öğrenim dönemine başlamıştım. Sınıfımda oldukça başarılı bir öğrenci olmuştum.

Bütün bunlar, yüce ATATÜRK'ün bu ülke için sağladığı olanaklar ve devrimlerle gerçekleşiyordu. Onun için, Tanrı'nın Türkiye'ye bir lütfu olan o büyük insana ne kadar teşekkür etsek azdır.

Savaş yılları olduğu için, yaz tatili yapmadan, 3 yıllık liseyi 2 yılda bitirdik ve 1942 yılında ANKARA'da Kara Harp Okulu'na başladık. 1944 Ağustos ayında subay olduk. Ben Topçu

sınıfına ayrıldığım için, 1945-46 yıllarında 2 sene süre ile, POLATLI'da Topçu Okulu'nda okudum ve 1946 Temmuz ayında ŞİLE'nin ALAÇALI Köyü'nde ilk kıta hizmetime başladım.

1947 yılı Eylül ayında teğmen rütbesinde iken gizlice evlendim. Çünkü o zaman teğmen rütbesinde evlenmek yasak idi.

1947 yılında gizlice evlendiğim eşimle, bu sene evliliğimizin 58'nci yılını kutluyoruz. Tanrı'ya şükür çok mutluyuz.

İlk kıtamda daha bir yılım dolmadan Doğu hizmetim için tayinim çıktı. Yeni gelini HASANKALE ilçesinin KÜÇÜKTOY Köyü'nde 80 liraya satın aldığım, üstü toprak ve düz dam olan iki odalı bir köy evine getirdim.

Kışın evi, kurutulmuş hayvan pisliği olan tezek ile ısıtırdık. Bu tezekler bize devlet tarafından tayın bedeli olarak verilirdi. Kış günleri evin etrafında kurtlar dolaşırdı.

Büyük oğlum, 5 Ocak 1949 gecesi bu evde doğdu. Gece vakti, bu ıssız dağ köyünde yaşlı bir kadın imdadımıza yetişti. Kış kıyamette gece vakti eşimi ERZURUM'a bir hastahaneye götürmek asla mümkün değildi. Yegâne ulaşım aracı at ile çekilen bir kızak idi.

Bereket, doğum hiç bir arıza olmadan yapıldı. Bu oğlum Ortadoğu Teknik Üniversitesi mezunudur ve ANKARA'da iki büyük fabrikanın genel müdürü ve yönetim kurulu üyesidir.

Asıl büyük ilgi ile okuyacağınızı umduğum anılarıma gelmeden önce, bu yazdıklarım belki de okuyana gereksiz gibi gelebilir. Fakat kanımca, o anıları yaşayan kişinin hangi koşullarda hayat yoluna çıktığını bilmek, o anıları daha da ilginç hale getirecektir sanırım.

Üç yıllık Doğu hizmetinden sonra, eşimle birlikte maceralı hayatımız şöyle gelişti; 2 yıl NİĞDE'de Topçu Alayı'nda, sonra 2 yıl POLATLI Topçu Okulu'nda Yedek Subay Öğrenci Taburu'nda görev yaptım.

İkinci oğlum, 20 Nisan 1954 günü POLATLI'da doğdu.

Kendisi Boğaziçi Üniversitesi mezunudur ve kendi kurduğu bir bilgisayar şirketinin yöneticisidir.

Beş torunumuz var ve şimdi hepsi de İngilizce'yi ana dili gibi konuşmakta ve bilgisayarla oyuncak gibi oynamaktadır. Bunların en küçükleri olan 8 yaşındaki Murat ve 11 yaşındaki Aslıgül ANKARA'da İngiliz Sefareti'nin İlkokulu'na devam etmektedir. İki gelinim de yine mükemmel birer anne, mükemmel birer ev hanımı ve gerçekten mükemmel birer iş kadınıdır. Onlarla gurur duyuyoruz.

1936 yılı Eylül ayında merkep sırtında, DENİZLİ Ortaokulu'na kayıt olmak ve hiç olmazsa bir köy kâtibi olabilmek için yola çıktım.

Fakat bu gün, ailecek nerelere geldik... Ve bütün bunları yüce ATATÜRK'e ve onun kurduğu Cumhuriyet'e borçluyduk..

O'nu nasıl sevmezsin, O'nu nasıl daima şükranla anmazsın?..

HAKSIZLIĞA VE İLGİSİZLİĞE İLK İSYANIM

Sorumlu kişilerin astlarına karşı ilgisizliğine ilk isyanım POLATLI'da olmuştu. Rütbem üsteğmen ve yıl 1952. Bir oda ve bir mutfaktan ibaret bir ev kiraladık. Kışlık kömür almak için başvurduğumda, subaylara bir kış için 330 kilo kömür verildiğini öğrendim. Halbuki sivil halk yeterince kömür alabiliyordu. Nedenini sordum. Topçu Okulu'nun personel sayısı son yıllarda çok artmış, fakat buna karşılık kömür kontenjanı hiç artırılmamış.

Bunun üzerine, bir dilekçe yazarak Tabur Komutanı'na başvurdum. Tabur Komutanı, bu dilekçeyi Okul Komutanı'na gönderemeyeceğini ve dilekçeyi geri almamı söyledi.

Bu defa, doğrudan Okul Komutanı'na bir dilekçe yolladım. Okul Komutanı General Rahmi BELGERDEN (asabi mizaçlı bir askerdi), dilekçeme çok kızmış ve beni cezalandırmak istemiş. Çünkü dilekçemi bir kademe atlayarak kendisine göndermiştim. Bereket, emir subayı olan sınıf arkadaşım Üsteğmen Mustafa OK, komutanı ikna etmiş ve ceza almaktan kurtulmuşturn. (Mustafa OK, 1960'lı yıllarda ordudan ayrılmış, İsmet İNÖNÜ'nün isteği üzerine politikaya atılmış, önce milletvekili ve daha sonra ECEVİT Hükümeti'nde Köyişleri ve Kooperatifler Bakanı olmuştur. 1945-46 yıllarında Topçu Okulu'nda öğrenci iken dershanede yanyana otururduk. TURGUTLU'lu olduğu için, benim TURGUTLU'dan evlenmeme vesile olmuş çöpçatanımdır.)

Kömür konusundaki dilekçem, Okul Komutanı'ndan da geri gelince yüreğimdeki isyan başladı.

Bunun üzerine, eşimin adı ile Cumhurbaşkanı'na, Başbakan'a ve Milli Savunma Bakanı'na birer dilekçe gönderdim. O zaman, muhalefet partisinin gazetesi olan ULUS'a da durumu, yine eşimin adı ile detaylı olarak yazdım. Fakat bütün bunlardan eşimin haberi yoktu. Bu dilekçeleri kendi adımla yazsam büyük suç işlemiş olurdum. Ya ordudan atılır veya hapsi boylardım.

İki gün sonra ULUS Gazetesi'nin birinci sayfasında büyük puntolarla "POLATLI'DA SUBAY AİLELERİNİN DERDİ" başlığı altında haber çıktı.

Bir hafta sonra eve iki polis gelmiş ve eşime imza karşılığı bir zarf vermek istemişler. Eşim, önce imza vermek istememiş, fakat polislerin açıklaması üzerine zarfı almış.

Zarf, valilikten geliyordu ve içindeki yazıda subaylara da sivil halkın aldığı kadar kömür verileceği bildiriliyordu.

Böylece, bu sorun halledildi. Fakat tutulan yol aslında yanlıştı. Yasalara göre, benim üzerimdeki kademeleri atlayarak devletin en üst kademelerine dilekçe yazmam büyük bir suç idi. Bereket dilekçelerde eşimin adı ve imzası vardı.

Bir kış, 330 kilo kömürle geçemezdi. Böyle bir sorun, daha çok önceden Okul Komutanlığı'nca halledilmiş olmalıydı. Askerlik hayatım boyunca, sıradan bir kişi olmak istemedim ve haksızlıklara isyan ettim. Aslında, subaylar bu sorunlarını el altından yüksek fiyatla kömür satın alarak çözüyorlardı. Fakat, hiç kimse bu duruma ses çıkarmıyordu.

Her kademede komutanlar, astlarının dertleri ile yakından ilgilenmeli ve bunun için arasıra fırsatlar yaratarak, onlarla iletişim kurmalıdır. Komutan, kendi tutum ve davranışları ile, astlarının kendisiyle çekinmeden, rahatça konuşabilmelerini sağlamalıdır. Komutanın, astlarına bu şekilde yaklaşımı, onların kendisine daha çok sevgi, saygı ve güvenle bağlanmalarına vesile olacaktır.

HARP AKADEMİSİ VE KURMAY OLUŞUM

1954 yılında POLATLI'da görevli iken, HARP AKADEMİSİ giriş sınavlarını kazandım. O sene yüzbaşı oldum ve Akademi öğrenimi için İSTANBUL'a taşındık. BEŞİKTAŞ'ta sefertası gibi üst üste 2 odadan ibaret bir ev kiraladık. (Şimdi AYAZAĞA'daki Akademiler Sitesi'nde her öğrenciye bir lojman tahsis ediliyor.)

O tarihte HARP AKADEMİSİ, Yıldız Sarayı'nda idi. Yalnız dershaneler, sarayın bahçesinde kurulmuş barakalardan oluşuyordu.

1954-56 yıllarında, iki yıl bu barakalarda okuduk. Birinci sınıfı beşinci olarak bitirdim. Fakat 1956 yılı Temmuz ayında, Akademi'den mezun olurken, Okul'un birincisi olmak bana ve aileme gurur vermişti.

Mezuniyet törenine Cumhurbaşkanı Celâl BAYAR geldi ve Akademi'yi birincilikle bitirdiğim için ödül olarak, fosforlu bir kol saati hediye etti. Fakat Cumhurbaşkanı Celâl BAYAR'ın verdiği bu saat, bir yıl kadar çalıştı, sonra yoruldu ve durdu. Arkası yazılı olan bu saati şimdi büyük oğlum babasının bir anısı olarak saklamaktadır.

Bu töreni, (Ortaokula giderken, benim hiç olmazsa bir köy kâtibi olmam için dua eden) babam da gözleri dolarak izlemişti.

Akademi'den sonra, ANKARA-MAMAK'ta bulunan 5'nci Zırhlı Tugay'a atandım. YENİMAHALLE'de aylık kirası 150 liradan bir daire tuttuk. Maaş 360 lira. Eve, 6 aylık peşin ödeme için Emekli Sandığı'ndan kredi aldım. Her ay Emekli Sandı-

ğı'na da 50 lira geri ödeniyor. Bize aylık geçim için çok az bir para kalıyor.

Aslında bütün subaylar, parasal yönden benim gibi büyük sıkıntı içindeydi. Bu yüzden bazıları istifa ediyor ve kendilerine başka geçim yolları arıyorlardı. Hatta kurmay yüzbaşı oldukları halde, iki sınıf arkadaşımız ordudan istifa etmek zorunda kalmışlardı.

Bu istifalar devam ederken, Başbakan Adnan Menderes'in; "Zararı yok istifa etsinler, ben Ordu'yu yedek subaylarla da idare ederim..." dediği söylenti halinde kulaktan kulağa yayılıyordu. Bütün bu sıkıntılar, istifalar, söylentiler başka olaylarla da birleşti, bir kar topu gibi büyüdü ve 27 Mayıs 1960 İhtilal'ine dayandı. Aslında, 1960 İhtilali'nin yapılmasına neden olan pek çok olay vardır. Yalnız benim şahsen, şahidi olduğum bazı olayları ilerideki sayfalarda hayret ve ibretle okuyacak ve hüzünleneceksiniz.

Tanrı'ya şükürler olsun, TÜRKİYE'de artık o dönemler tarihe karıştı. 1960'tan sonra 12 Mart 1971 Muhtırası ve 12 Eylül 1980 Müdahalesi TÜRKİYE'de büyük çalkantılara sebep oldu. Fakat kanımca, bütün bu olaylardan hem Silahlı Kuvvetler ve hem de politikacılar kendilerine düşen dersleri yeterince aldılar.

SÖZDE SURİYE'YE TAARRUZ PLANLARI VE GÜNEY'E İNTİKAL

1957 yılında MAMAK'ta görev yaptığım sıralarda IRAK Kralı öldürüldü. SURİYE ile TÜRKİYE arasında bizim bilmediğimiz nedenlerle bir gerginlik başladı.

Zamanın hükümeti, SURİYE sınırına yığınak yapılmasına karar verdi. Bu amaçla, bazı birlikler SURİYE sınırına kaydırıldı. Bu nedenle, mensubu olduğum 5'nci Zırhlı Tugay da İSKENDERUN Bölgesi'ne intikal etti. Bizim Topçu Taburu, İSKENDERUN girişine yakın bir tepeye, Tank Taburu deniz kıyısına, Tugay Karargâhı ve diğer birlikler BELEN Yaylası'na konuşlandı.

Topçu Tabur Komutanı'mız Kurmay Binbaşı Osman KÖKSAL idi. Bütün personelin eşleri ve çocukları ANKARA'da kalmıştı. Bizler ise yağmurda, çamurda, çadırlarda kalıyorduk.

Bu arada, Ordu Karargâhı'nda SURİYE'ye taarruz planları hazırlanıyor, taarruz okları harita üzerinde dağları, tepeleri aşarak SURİYE içlerine doğru uzanıyordu.

Diğer taraftan, motor yağı ikmali yapılamadığı için, kundağı motorlu toplarımız ve tanklarımız hareket edemez durumda idi. Esasen, ANKARA'dan buraya da trenle gelmiştik.

O tarihlerde, her birliğin Amerikalı müşavirleri vardı. Bu müşavirler, istedikleri zaman birliklere gelir ve kibarca, sözde denetleme yaparlar, önerilerde bulunurlardı.

Bir gün, taburumuza gelen Amerikalı müşavire, "Nasıl, bu Tugay SURİYE'ye taarruz edebilir mi?.." diye sordum. "Trenle

gidebilirsiniz..." diyerek adeta alay etti. O yıllarda, Silahlı Kuvvetleri'miz maalesef yeterince güçlü değildi ve ikmal bakımından daha ziyade dış desteğe bağımlı idi.

Böylece, çadırlar içinde aylar geçti, çoğumuz dizanteri olduk. Aldığımız maaş, esasen çok azdı, onu da ANKARA'daki ailelerimize bırakıyorduk.

Bir gün, Genelkurmay Başkanı'nın, Tugayı'mızı denetlemeye geleceği haberini aldık. Bu ziyaret, bütün dertleri ve sıkıntıları en üst kademeye duyurmak için tam bir fırsat idi.

Tabur Komutanı Osman KÖKSAL'a, "Komutanım, ben bu Tugay'ın taarruz imkân ve kabiliyetinin olmadığını ve sebeplerini Genelkurmay Başkanı'na duyurmak istiyorum..." dedim.

Tabur Komutı'mız, belki de benim bu fikrimi ve medeni cesaretimi ciddiye almadığı için, gülümseyerek, "Peki..." dedi. Bunun üzerine o gece, çadırımda daktilomun başına geçtim ve hem Tugay'ın durumunu, hem de subay ve assubayların içinde bulundukları perişanlığı iki sayfaya yazıp döktüm.

Ertesi günü, Genelkurmay Başkanı geldi ve benim kumandanı olduğum 1'nci Batarya'dan başlayarak, taburun bütün birliklerini denetledi.

Senin Bundan Haberin Var mı?

Arabasına binip ayrılmak üzere iken, kendisine doğru yürümeye başladım. Beni gören Tabur Komutanı, uzaktan eliyle gelmememi işaret etti. Fakat ben, kararlı olduğum için, onu görmemezlikten geldim ve Genelkurmay Başkanı'nın önünde durup bir selam verdim. Kendisinin arkasında, Ordu ve Kolordu Komutanı, Tugay Komutanı ve bazı subaylar duruyorlardı. Herkes, hayretle bu yüzbaşıya bakıyordu.

Genelkurmay Başkanı bana, "Ne var?.." diye sordu. Ben de elimde iki sayfa yazı ile, "Önemli bir maruzatım var, izin ve-

rirseniz okuyayım..." dedim. Genelkurmay Başkanı, "Ver, ben okurum..." dedi ve kâğıtları elimden aldı. Arabasına binerken, Tabur Komutanı'mız Osman KÖKSAL'a, "Sen de gel..." dedi ve onu da arabasına alarak uzaklaştı.

Yarım saat kadar sonra Osman KÖKSAL, geri döndü. Taburun diğer subayları da merak içindeydi. "Ne oldu Binbaşım?.." diye sorduk. Genelkurmay Başkanı, yazımı arabada okumuş. Tabur Komutanı'na, "Senin bundan haberin var mı?.." diye sormuş. Osman KÖKSAL, "Evet komutanım, haberim var.." demiş.

"Haberim yok" dese, ben büyük bir suç işlemiş olurdum. Muhtemelen kurmaylığım geri alınır ve cezalandırılırdım.

Genelkurmay Başkanı, yazımda açıkladığım, Tugay'ın taarruz imkân ve kabiliyetinin olmadığı konusuna hiç temas etmemiş. Belki, kendisi de bu durumu biliyordu. Şayet öyle ise, bu birlikler SURİYE sınırına niçin yığılmıştı? Niçin bunca masraf yapılmıştı? Niçin bu durum Hükümet'e de açıklanmamıştı?

Genelkurmay Başkanı, sadece personelin geçim durumu hakkında bazı sorular sormuş, Tabur Komutanı'nın beni doğrulayan açıklamalarından sonra, Osman KÖKSAL'ı hayrete düşüren bir soru sormuş: "Sizin kantininiz, çay ocağınız yok mu? Oradan, personele biraz yardım yapamıyor musunuz?.."

Osman KÖKSAL, çok dürüst bir askerdi. Büyük bir hayret ve şaşkınlık içindeydi. Bir Genelkurmay Başkanı, nasıl böyle bir öneride bulunabilirdi?

27 Mayıs 1960 günü gerçekleşen ihtilal hareketine niçin ve nasıl gelindiği araştırılırken, bu olayın da önemli bir neden olduğu dikkate alınmalıdır. Nitekim, 3 yıl sonra Osman KÖKSAL, 27 Mayıs 1960 İhtilali'ni gerçekleştiren Milli Birlik Komitesi'nde çok faal bir üye olarak yer almıştır. Bu olay, yıllar sonra yayınlanan Osman KÖKSAL'ın anılarında da açıklanmıştır.

Aslında bu olayda, benim bütün kademeleri atlayarak Genelkurmay Başkanı'na müracaatım büyük bir suçtur. Fakat, yetkililere bu gerçekleri birilerinin duyurması gerekirdi. Bu su-

çumdan dolayı, benim hakkımda hiçbir işlem yapılmamasını, önce değerli komutanım Osman KÖKSAL'ın mertliğine ve sonra belki de komutanların benim yazdıklarımın doğruluğuna inanmış olmalarına borçluyum.

Bu günkü aklım olsaydı, "Acaba yine aynı çılgınlığı yapar mıydım", diye düşünüyorum. Galiba yine de yapardım.

Birliğimiz İSKENDERUN Bölgesi'nde birkaç ay kaldıktan sonra, SURİYE ile aramızdaki gerginlik yumuşamış olmalı ki, Tugayımız, ANKARA'daki kışlasına geri döndü. Biz de ailelerimize kavuştuk.

ANKARA'ya dönüşümüzden kısa bir süre sonra, 20 gün izin alarak DENİZLİ'deki köyüme gittim. Daha iznim bitmeden, acele geri dönmem konusunda bir haber aldım. Tugayımız yeniden güneye, Gaziantep Bölgesi'ne intikal emri almıştı. İSKENDERUN Bölgesi'nden döneli daha bir ay olmuştu. Yeniden apar topar güneye intikalin sebebi neydi?

Bu olay, o zaman devletin üst kademelerinde görev yapan sorumlu kişilerin ne kadar basiretsiz ve yeteneksiz kişiler olduklarını gösteriyordu. Komşularımızla ilişkilerin bir ay sonrasını bile hesaplayamadıkları anlaşılıyordu.

Şüphesiz Genelkurmay, Hükümet'ten emir alıyordu. O yıllarda Genelkurmay Başkanlığı, Milli Savunma Bakanlığı'na bağlı idi. Demokrat Parti iktidarı zamanında, ilk hükümette Emekli Kurmay Albay Seyfi KURTBEK, Başbakan Adnan Menderes tarafından Milli Savunma Bakanı olarak görevlendirilmişti. Böylece, Genelkurmay Başkanı başta olmak üzere, bütün generaller Albay Seyfi KURTBEK'in emrine girmişlerdi.

Herhalde Adnan MENDERES'in basireti bağlanmıştı. 27 Mayıs 1960 İhtilali'ne gidişte, şüphesiz bu olayın da katkısı olmuştur. Nitekim, ihtilalden sonra Genelkurmay Başkanlığı, yasa ile Başbakan'a bağlanmıştır.

Köyümden acele ANKARA'ya döndüğümde, Tugayın yarısının GAZİANTEP Bölgesi'ne gitmiş olduğunu gördüm. Geride kalan, kundağı motorlu topların ve bir kısım tankların ANKARA

Garı'nda vagonlara yüklenmesi ile görevlendirildim. Birliğin tamamı ANKARA'dan trenle sevk edildikten sonra, ben de bir Jeep aracına binerek GAZİANTEP yollarına düştüm. Çocuklarımız ve eşlerimiz yine ANKARA'da kaldı. Mensubu olduğum Topçu Taburu, ANTEP'in KÖRKÜN Köyü Bölgesi'nde çadırlı ordugâh kurdu. Tugayın diğer birlikleri de arazide geniş bir alana yayıldı ve çadırlı ordugâha geçti.

Aylarca çadırlarda kaldık, eşlerimiz ve çocuklarımız, ANKARA'da, biz GAZİANTEP'in dağlarında perişan bir hayat yaşadık. Çadırlar, hava şartlarından etkilenerek çürüdü.

İSLÂHİYE MACERASI VE SOĞUKOLUK'TA BİR GENELKURMAY BAŞKANI

Tanrı'ya şükür, SURİYE ile aramızda savaş çıkmadı. Komşumuzla ilişkilerimiz herhalde biraz yumuşadı ve biz yakında ANKARA'ya döneceğimiz umuduna kapıldık. Fakat bu umudumuz, hayal kırıklığı ile sonuçlandı. Çünkü Zırhlı Tugayımız İSLÂHİYE İlçesi'nde bulunan sözde kışlalara yerleşme emri aldı.

İSLÂHİYE'de yıllar önce bir süvari birliği varmış. Bu birlikten artakalan kışlalar, kerpiç ve üstü saçlarla kaplı ahırlar. Askerlik Şubesi'nin korumasına terk edilmiş olan bu binalar, zamanla tahrip olmuş ve içinde oturulamaz hale gelmişler.

Zırhlı Tugayın buraya yerleşebilmesi için, bu harabenin tamamiyle yıkılması ve yerine yeni binaların yapılması zorunlu. Bu sebepten, İSLÂHİYE'de de yeniden çadırlarımızı kurduk.

Tren istasyonundaki bir taş bina, daha doğrusu ambar, yemekhane ve toplantı salonu olarak düzenlendi.

Tugayın İSKENDERUN, GAZİANTEP ve İSLÂHİYE'de bulunduğu sürece tam 14 ay çadırlarda kaldık. Bu, bizim kaderimizdi.

Bütün personelin morali çok bozuk. Tank Taburu'nda görevli olan sınıf arkadaşım Dündar TAŞAR ile zaman zaman çadır içinde, içi ateş dolu bir teneke önümüzde, dertleşiyoruz. (Dündar TAŞAR daha sonra, 27 Mayıs İhtilali'nde, bu ihtilali gerçekleştiren Milli Birlik Komitesi'nin bir üyesi olmuştur.)

Şimdi burada tanık olduğumuz çok ilginç bir olayı açıklayacağım. İSLÂHİYE'ye yerleşmeye çalıştığımız aylarda Milli Savunma Bakanı, çok değerli bir insan olan Şemi ERGİN idi. Bir seferinde, güney bölgesindeki çilekeş birlikleri ziyaret etmek istemiş. İSKENDERUN'a geldiğinde, bölgedeki subaylarla topluca bir yemek yemeyi arzu etmiş. Komutanlar, bu ziyafet için İSKENDERUN'da yaylada SOĞUKOLUK denilen yerde, orman içinde bir oteli uygun bulmuşlar.

Bu yemeğe, İSLÂHİYE'den bizler de katıldık. Zamanın Genelkurmay Başkanı, Ordu ve Kolordu komutanları, Bakan'la birlikte bir masada yer aldılar.

İSLÂHİYE'den gelen bizler (Üsteğmen ve yüzbaşılar), bir kenarda ayrı bir masada idik. Dündar TAŞAR da, bizim masamızda, yanımda oturmuştu. Bu yemekte, bölgede görev yapan daha birçok subay da bulunuyordu. Bakan Şemi ERGİN bir ara masasından kalktı ve subayların masalarını sıra ile dolaşmaya başladı. Bizim masamıza da geldi ve davetimiz üzerine bir süre yanımızda oturdu. Hatırımızı sordu. Bu olay, biz genç subayları çok memnun etti. Fakat komutanların hiçbirisi yerinden kalkmadı. Bu davranışı ile Şemi ERGİN gönüllerimizi fethetti.

Keşke Başbakan Adnan Menderes de, ara sıra bir fırsat yaratıp ordu mensupları ile, özellikle genç subaylarla oturup sohbet edebilse, samimi bir iletişim kurabilseydi, eminim 27 Mayıs 1960 İhtilali olmayabilirdi.

Yemek sonunda Bakan ayrılırken, biz genç subayları hayrete düşüren ve çok üzen bir olay yaşandı. Bakan, arabasına binmek üzere ilerlerken, Genelkurmay Başkanı, hepimizin şaşkın bakışları altında, emir subayından önce davranarak, Bakan'ın arabasının kapısını açtı ve Bakan'ı bindirdi. Fakat, hiç kuşkum yok, değerli insan Şemi ERGİN, bu olaya çok üzülmüştür. Bir Genelkurmay Başkanı, böyle bir hatayı hiç yapmamalıydı.

Haftalar sonra Şemi ERGİN'i makamında ziyaretimde, bu

üzücü olayı kendisine hatırlattım. Sayın Bakan, sadece anlamlı bir şekilde gülümsedi. (Bakanı niçin ve nasıl ziyaret ettiğimi, ilerideki sayfalarda okuyacaksınız.)

Aynı Genelkurmay Başkanı'nın başka bir olayını, arkadaşım Mustafa OK'tan dinlemiştim. Yeri gelmişken, o olayı da kısaca anlatayım.

İZMİT'te rafineri açılışı yapılacak ve açılışı Başbakan Adnan MENDERES yapacak. Askeri Bando ve Merasim Bölüğü yerini almış. Genelkurmay Başkanı da orada bulunuyor. Ayrıca Başbakan gelecek diye, binlerce insan toplanmış.

Fakat Başbakan'ın gelişi çok gecikmiş. Halk sabırsızlanıyor. Genelkurmay Başkanı ise sabırla bekliyor.

Saatler sonra, nihayet Başbakan'ın arabası görünüyor. Sabırsızlanan halk, Başbakan'ı yakından görmek için, onun arabasına doğru koşuyor ve bir karmaşadır gidiyor. Güvenlik Kuvvetleri buna engel olamıyor. Genelkurmay Başkanı da, bu karmaşanın içinde kalıyor ve başındaki şapkası yere düşüyor. Bu olay, orada bulunan genç subayların gözleri önünde cereyan ediyor.

27 Mayıs 1960 İhtilali'nin niçin genç subaylar tarafından gerçekleştirildiğini anlayamayanlar, bütün bu olayları dikkate almak zorundadırlar.

Aslında, o genç subayların gözünde bir Genelkurmay Başkanı çok onurlu bir komutandır, yani öyle olmalıdır. Bu nedenle bu gibi olaylar subayları son derece üzmekte, onların onurunu ve gururunu kırmaktadır.

Nitekim, bunun gibi yapılan pek çok onur kırıcı hatalar, zamanla birikerek genç subayların yüreklerinde derin yaralar açmış, 27 Mayıs 1960 günü, ihtilal gerçekleşince, Genelkurmay Başkanı Yassıada'ya gönderilerek Yüce Divan'a çıkarılmıştır.

İslâhiye'den Bir Bakan Geçti

Günlük tutmadığım için, tarihleri hatırlamıyorum. Bu nedenle, olayların tarihini yazamıyorum. Fakat, yaşadığım olayları bu günkü gibi hatırlıyorum.

Ben, henüz yüzbaşı rütbesini taşıyorum ve Zırhlı Tugay'ın Kurmay Başkanlığı'na vekâleten bakıyorum. Günlerden Pazar. Demokrat Parti'nin Tarım Bakanı HASSA'dan MARAŞ'a geçecek. İSLÂHİYE, yolunun üzerinde.

Tugay Komutanı, beni çağırdı. Bakan'ın Bando ve Merasim Bölüğü ile karşılanmasını istedi. "Ben, Bakan'ı yolda karşılamaya gideceğim. Sen gereken tertibatı al..." dedi.

Ben de kendisine, "Komutanım, siz gitmeseniz daha iyi olur.." dedim. "Hayır, hayır gideceğim. Hemen Jeep'im gelsin..." dedi.

Kendi binek aracı olan Jeep, tamirhanede bakımda imiş. Bir başka Jeep, alelacele geldi ve Tugay Komutanı telaşla HASSA'ya doğru yola çıktı.

Biz, anayol üzerinde ve sivil halktan 150 metre açıkta, Bando ve Merasim Bölüğü'nü yerleştirdik ve beklemeye başladık.

Bir süre sonra Bakan'ın arabası göründü. Arkasında başka arabalar da vardı. Bakan, Merasim Bölüğü'nü görünce durdu, arabasından indi. Biz subayların ellerimizi sıktı, Merasim Bölüğü'nü selamladı ve tekrar arabasına binerek uzaklaştı.

15 dakika kadar sonra Tugay Komutanı geldi. Yüzü gözü toz içinde kalmıştı. Meğer, acele ile bindiği Jeep'in arka penceresindeki mika yokmuş. HASSA yolu, o tarihte stabilize idi ve arabalar geçince çok toz kalkıyordu. Arkadan Jeep'in içinde anafor yaparak dolan toz, bizim Tugay Komutanı'nı bu hale koymuştu. "Ne oldu?" diye sordu, anlattım. "Yahu adamın bir elini bile sıkamadık..." dedi, üzgündü.

Belki, küçük ve basit gibi görünse de, bu olay da benzeri olaylarla birlikte 27 Mayıs 1960 İhtilali için bir başka gerekçedir. 1960 İhtilali, yalnız Hükümeti devirmek için değil, üst kademelerde görev yapan Genelkurmay Başkanı dahil, daha birçok generali ordudan uzaklaştırmak için yapılmıştır. Nitekim, bu Tugay Komutanı da emekli edildi.

Milli Savunma Bakanı Şemi ERGİN'i Ziyaret

İSLÂHİYE'de Zırhlı Tugay'ın yerleşmesi pek çok problemler doğurmuştu. Üst kademelerin bu sorunlarımızı bilmesi ve çözülmesi için çareler aranıp bulunması gerekiyordu. Bunun için Tugay Komutanı'na zaman zaman başvurduk ve bu sorunların üst kademelere iletilmesini istedik. Fakat bir sonuç alamadık.

Bunun üzerine, başta sınıf arkadaşım Dündar TAŞAR olmak üzere, dertleştiğimiz bazı genç arkadaşlar, benim, doğrudan Bakan Şemi ERGİN'e ulaşmamı ve Tugay'ın bu sıkıntılarını Bakan'a anlatmamı istediler. Bunun için gerekli belgeler hazırlandı, kışlanın yıkık dökük halini gösteren fotoğraflar çekildi ve ben, bu belgeleri alarak ANKARA'ya, sözde izinli olarak gittim. Halbuki Tugay Komutanı'mızın bu gidişimden hiç haberi yoktu.

Aslında ben Bakan'a, yalnız Tugay'ın sorunlarını değil, bilhassa Silahlı Kuvvetler içinde gün geçtikçe artan huzursuzluğu anlatmak istiyordum.

Bakanlığa vardığımda, Emir Subayı Binbaşı Adnan ÇELİK, "Bakan'ı niçin görmek istediğimi" sordu. Anlattım, fakat Binbaşı ÇELİK, "Bu amaçla beni Bakan'la görüştüremeyeceğini" söyledi ve oradan mecburen ayrıldım.

Fakat ben, ANKARA'ya kesin kararlı gelmiştim ve Sayın Bakan'a yalnız Tugay'ımızın sorunlarını değil, asıl Silahlı Kuvvetler'in içinde, el altında gelişmekte olan memnuniyetsizlikleri

ve bunların doğurabileceği muhtemel tehlikeleri de anlatmak istiyordum.

İslâhiye'de iken, Tabur Komutanı'mız Kurmay Binbaşı Osman KÖKSAL'ı zaman zaman tanımadığımız üst rütbeli bazı kurmay subaylar ziyarete geliyor ve saatlerce başbaşa kalıyorlardı. Bu ziyaretçilerden birisi de, Kurmay Binbaşı Sezai OKAN idi. Nitekim kendisi, 27 Mayıs 1960'ta ihtilalcilerin arasında yer aldı.

Bütün bu ve benzeri gelişmeler, içimde endişeler yaratmıştı. Henüz Yüzbaşı idim, fakat bazı sezgilerim beni huzursuz ediyordu.

Bakan Şemi ERGİN'in, o günlerde Adalet Bakanlığı'na da vekâleten baktığını öğrendim. Bunun üzerine, Adalet Bakanlığı'na giderek Özel Kalem Müdürü'ne Sayın Bakan'la önemli bir konuda mutlaka konuşmak istediğimi söyledim.

Özel Kalem Müdürü, Bakan'ın makam odasına girdi. 5 dakika sonra çıktı ve "Sayın Bakan sizinle yarın saat 11.30'da Milli Savunma Bakanlığı'nda görüşecek" dedi. Çok sevindim ve Adalet Bakanlığı'ndan ayrıldım. Ertesi günü Milli Savunma Bakanlığı'na gittiğimde, Binbaşı Adnan ÇELİK beni tekrar karşısında görünce tepki gösterdi. Fakat, Sayın Bakan'ın bana saat 11.30'da randevu verdiğini söyleyince, "Peki, otur ve bekle..." dedi.

Emir Subayı odasına bir süre sonra Bakan'a imza için bazı subaylar ve bir Hâkim General geldiler. Bakan, arka kapıdan odasına girmiş olacak ki, Özel Kalem Müdürü, Bakan'ın giriş kapısında göründü ve "İSLÂHİYE'den gelen Kurmay Yüzbaşı kim?" diye sordu. "Benim..." dedim. Özel Kalem Müdürü, "Sayın Bakan, yalnız sizi kabul edecek, imza için gelen diğer arkadaşlar beklemesinler..." dedi. Herkes hayretle bana baktı ve odayı terk ettiler. Çok heyecanlanmıştım ve biraz sonra Bakan'ın odasına alındım.

Sayın Bakan, beni ayakta karşıladı ve kendisiyle, hangi konuda konuşmak istediğimi sordu. Konuşmamız, biraz uzun

süreceği için "Sayın Bakanım, oturabilir miyiz?.." dedim. Bunun üzerine Bakan, kendi makam koltuğuna, ben de masanın önündeki sandalyeye oturdum.

Heyecandan başım iki yana titriyordu. Notlarımı çıkarıp masanın üstüne koydum ve başımın titremesini önlemek için sol dirseğimi Bakan'ın masasının üzerine ve başımı da elime dayadım.

Önce Tugay'ın sorunlarını özetledim, sonra düşündüğüm diğer önemli konulara geçtim. Aslında, Türkiye'de bir ihtilal olabileceğinden endişeliydim. Bir ihtilal olursa, olayların acı sonuçlar doğurabileceğini, kan dökülebileceğini düşünüyor ve Türkiye'nin bir karmaşaya sürüklenmesinden korkuyordum.

Genç subayları çok üzen bazı söylentileri dile getirdim. Örneğin Başbakan Adnan MENDERES'in, subayların sıkça görülen istifaları için, "İsterlerse istifa etsinler, ben bu orduyu yedek subaylarla da idare ederim..." dediği söylentisinin çok yaygın olduğunu ifade ettim.

Bunun üzerine Bakan, "Ben bu söylentiyi Adnan Bey'e açtım; 'yahu hiç ben böyle şey söyler miyim?..' dedi." diye açıklık getirdi.

"Sayın Bakan'ım, söylememiş olabilir. Fakat, söylediğine inanılıyor ve bu söylenti yaygın vaziyette" dedim.

İSKENDERUN, SOĞUKOLUK'taki otelde verilen yemekte, kendisinin bizim masamıza gelmesi ve bizimle sohbet etmesinin hepimizi çok memnun ettiğini ve kendisine güven duyduğumuzu ifade ettim. Fakat Cumhurbaşkanı ve Başbakan'ın bu şekilde hiç aramıza gelmediklerini, ordu mensupları ve özellikle gençlerle, fırsat yaratıp bir diyalog kurmadıklarını söyledim. Böyle yakınlaşmaların sempati doğuracağını ve aradaki buzların eriyeceğini, bu suretle de bazı sorunların çözülebileceğini ifade ettim.

Bunun üzerine Bakan, "Kendileri, ara sıra GÖLCÜK'te Deniz Kuvvetleri'nin Orduevi'ne gidiyorlar.." dedi. Ben de buna cevaben, "Efendim, orada modern bir Orduevi var, oraya her-

kes gider. Örneğin İSLÂHİYE'ye gelebilirler mi? Orada toz toprak içinde nasıl yaşadığımızı, sadece 1-2 saatliğine görseler ve bir yemekte bizimle birlikte olsalar büyük sempati toplarlar" dedim.

Bakan, Başbakan'la görüşeceğini ve kendisini İSLÂHİYE'ye gitmeye ikna edeceğini söyledi. Fakat bu, asla gerçekleşmedi.

Genç subayların, başta Genelkurmay Başkanı olmak üzere, bazı komutanların tutum ve davranışlarından dolayı çok üzgün olduklarını ve kendilerine asla güvenilmediğini söyledim. Bir örnek olarak da, Genelkurmay Başkanı'nın İSKENDERUN'da, hepimizin gözleri önünde Emir Subayı'ndan atik davranarak Bakan'ın arabasının kapısını açmasını hiç doğru bulmadığımızı ifade ettim.

ATATÜRK'ü kendisine örnek seçmiş olan Türk subayının bir şövalye ruhu olduğunu ve bu gururu kırmamak gerektiğini söyledim.

Sayın Bakan'a, daha bunun gibi başka örnekler de verdim. Sonra konuşmamı şu sözlere bitirdim:

"Sayın Bakan'ım, beni lütfen Başbakan'a da çıkarın. Ona da bütün bunları anlatmak istiyorum. Kendilerinin ara sıra birlikleri ziyaret etmeleri ve subaylarla iletişim kurmaları çok yararlı olacaktır. TÜRKİYE bir Güney Amerika ülkesi değildir. Orduda genç subaylar arasındaki huzursuzluk gittikçe büyümektedir. Bu huzursuzluğun bir ihtilal ile sonuçlanmasını düşünmek dahi istemiyorum..."

Bu sözlerim üzerine, Sayın Bakan ayağa kalktı, ben de kalktım. Yanıma geldi, elini omuzuma koydu ve, "Yüzbaşım hiç üzülmeyin, bütün bunları ben Başbakan'a açıklayacağım. Sizin ona çıkmanıza gerek yok. Ben, sizi dinlemekten çok memnun oldum, teşekkür ederim. Sizin gibi genç subaylardan çok şeyler öğreniyorum. Rahat olun ve güle güle gidin..." dedi. Elimi sıktı, uğurladı. Konuşmamız 45 dakika kadar sürmüştü.

Aslında Yüzbaşı rütbesinde bir subayın, komutanlarından

habersiz ve aradaki bütün kademeleri atlayarak, Bakan'a çıkması ve hele böyle bir konuşmayı yapması affedilir bir suç değildi. Fakat, bu suçumdan dolayı hakkımda hiçbir işlem yapılmamıştı. Demek ki, haklıydım ve Sayın Bakan da haklılığımı kabul etmişti.

Benim başvurum üzerine, sadece Bakanlık Müsteşarı Fahri ÖZDİLEK PAŞA, İSLÂHİYE'ye geldi ve Tugay'ın sıkıntılarını yerinde gördü. Subaylarla konuştu, dertlerini dinledi ve gitti. ÖZDİLEK Paşa da, daha sonra 1960 İhtilali'nde Başbakan Yardımcısı olarak görev aldı.

İslâhiye'de Bir Amerikalı

İSLÂHİYE'de Tugay'ın Kurmay Başkanlığı'na vekâlet ettiğim günlerde, bir gün Amerikalı bir Yarbay çıktı geldi. Topçu Taburu'nu eğitim yaparken görmek istediğini söyledi.

Ben de kendisine, böyle bir yetkisinin olmadığını ve Tabur'u eğitim sırasında göremeyeceğini ifade ettim. Burası bir müstemleke ülkesi değildi.

Çok sinirlendi ve beni Genelkurmay Başkanı'na şikâyet edeceğini söyledi. Sonra Tugay'ı terk etti gitti. Benim elimde, haklı olduğumu gösteren bir Kara Kuvvetleri Talimatı vardı. Bu talimat, Orgeneral Cemal GÜRSEL (27 Mayıs 1960 İhtilali'nde Devlet Başkanı oldu) Kara Kuvvetleri Komutanı iken, onun imzası ile yayınlanmış iki sayfalık bir emirdi. Bu talimata göre, Amerikalı müşavirler, sadece Amerikan yardım malzemelerinin kullanılmaları ile ilgili konferanslar verebilirlerdi. Eğitimi asla denetleyemezlerdi. Bu talimat, Amerikan Yardım Kurulu'na da gönderilmişti. En alttaki dağıtım listesinde bu, açıkça görülüyordu. Fakat maalesef, okuyan da, dinleyen de yoktu.

Bu Amerikalı Yarbay, beni Genelkurmay Başkanı'na şikâyet etmiş. Bunun üzerine, zamanın Genelkurmay Başkanı bütün orduya yayınladığı bir günlük emirle beni kınadı ve Ameri-

kalı müşavirlere daha nazik davranılmasını ihtar etti. Bereket, hakkımda bir ceza hükmü yoktu.

Tugay'ımız, MALATYA'da bulunan Kolordu'ya bağlı idi. Genelkurmay'ın bu günlük emri üzerine, Kolordu Komutanı beni görmek istemiş. Bir Jeep aracına atlayarak MALATYA'ya gittim ve Komutan'ın huzuruna çıktım. Komutan, önce bana çok sert davrandı ve adeta haşladı.

Konuşması bittiğinde, yanımda götürdüğüm Kara Kuvvetleri Talimatı'nı kendisine uzattım: "Komutanım, Kara Kuvvetleri Komutanı'nın emrine mi, yoksa Amerikalı müşavirin emrine mi uyacağım?" diye sordum. Talimatı aldı, sanırım ilk defa görüyordu. Okuyup bitirdi, gözlüklerinin üstünden yüzüme baktı ve "Haydi git, gelecek sefer daha kibar davran.." dedi.

Yanımda eşimi de götürmüştüm. Bu vesile ile eşimle birlikte MALATYA'yı da görmüş olduk.

27 MAYIS 1960 İHTİLALİ VE MECLİS BİNASINDA GÖREV

İSLÂHİYE'de binbaşılığa terfi ettim ve GEBZE'de bulunan Topçu Alayı Karargâhı'nda görev almak üzere atandım. Alayın komutanı Kurmay Albay Faruk GÜRLER idi. (Kendisi daha sonraki yıllarda Genelkurmay Başkanlığı'na kadar yükseldi.) Bu bilge insanı ilk defa GEBZE'de tanıdım.

İSLÂHİYE'de evimin eşyalarını toplayıp GEBZE'ye göndermek üzere hazırlık yaparken 27 Mayıs 1960 günü ihtilal oldu.

Tanrı'ya şükürler olsun ki, endişe ettiğim gibi bir karmaşa olmadı ve kan dökülmedi. Aksine, büyük halk kitleleri sokaklara dökülerek ihtilali alkışladı. İSLÂHİYE'de de, tanımadığım bazı insanlar beni evimden alıp bir süre omuzlarında taşıyarak Silahlı Kuvvetler lehinde tezahürat yaptılar.

İki gün sonra GEBZE'de yeni görevime başladım. Hayatımda ilk defa bahçe içinde tek katlı bir ev kiralamıştım. Fakat bu evde ancak iki ay kadar oturmak kısmet oldu. Çünkü ihtilali gerçekleştiren 38 kişiden bazıları, beni çok yakından tanıyorlardı ve ısrarla benim ANKARA'ya gelmemi ve Meclis'te kendilerine yardımcı bir eleman olarak çalışmamı istiyorlardı. Mecburen kabul ettim ve ANKARA'ya taşındım. İhtilalcilerden Orhan ERKANLI ve Dündar TAŞAR sınıf arkadaşlarımdı. Osman KÖKSAL, Tabur Komutanı'mdı. Ahmet YILDIZ ve Kadri KAPLAN çok samimi, ağabey gibi dostlarımdı.

Bu günkü yeni Meclis Binası henüz kullanıma hazır olma-

dığı için, Milli Birlik Komitesi yani ihtilali gerçekleştirenler ULUS'taki eski Meclis Binası'nda çalışıyorlardı. Bize de, o binada bir oda tahsis ettiler. Bana, yardımcı olarak görevlendirilen bir kısım arkadaşla bu odaya yerleştik.

Şimdi, anılarımı okuyan bazı kişiler, (Üç sene önce Türkiye'de bir ihtilal olmasından korkuyordunuz ve bunun önlenmesi için Bakan Şemi ERGİN'e çıkmıştınız. Şimdi ise, ihtilalcilerle birlikte çalışmayı nasıl kabul ettiniz?..) diyebilirler. Bir bakıma haklıdırlar.

Fakat olan olmuştur, Tanrı'ya şükür kansız olmuştur ve halkın büyük çoğunluğu ihtilali alkışlamıştır.

Bu koşullarda ihtilalcilere yardımcı olmak ve Türkiye'nin en kısa zamanda selamete kavuşması için herkesin kendisine düşen görevi en iyi düzeyde ifa etmesi gerekirdi.

Ben, bu şartlar altında da ülkeme belki de daha yararlı hizmetler yapabilirdim. Nitekim, bu anılarımı sonuna kadar okuyanlar, bu düşüncemde ne denli haklı olduğumu göreceklerdir.

Ülkü Ve Kültür Birliği Teşkilatı, Kuruluş Çalışmaları

Günlerce hatta haftalarca Meclis'te bize ayrılan odada, Milli Birlik Komitesi'nin görevler vermesini bekledik. Fakat, sanırım kendi aralarında bilemediğimiz sorunları vardı ve bizi adeta odamızda unuttular.

Bunun üzerine biz, kendiliğimizden birşeyler yapalım dedik. Hiçbirimizin devlet tecrübesi yoktu. Fakat ülke yararına son derece samimi ve iyi niyetli düşüncelere sahiptik.

Demokrat Parti Dönemi'nde bazı uygulamalar ve olaylar, biz genç subayları çok üzmüştü. Türkiye'nin geleceği için büyük endişelerimiz vardı. Vatan Cephe'leri kurulmuştu ve her gün radyoda Vatan Cephesi'ne katılanların isimleri dakikalarca okunuyordu. Gençler, özellikle üniversiteliler kamplara ayrılı-

yorlardı. Muhtelif öğrenci birlikleri arasında zaman zaman çatışmalar oluyordu.

Başbakan MENDERES, Demokrat Parti Meclis Grubu'nda "Siz isterseniz Halifeliği de geri getirebilirsiniz..." diyebiliyordu.

Bütün bu olaylar sebebiyle, biz genç subaylar politikacılara asla güvenmiyor hatta onlardan adeta nefret ediyorduk.

ATATÜRK ve onun İlkeleri unutulmuş, hatta bazıları çiğnenmeye başlanmıştı. Buna bir dur demek ve gençliğin, ATATÜRK'ün çizdiği yoldan sapmadan yetiştirilmesi için önlemler alınması gerekiyordu.

Bütün bu endişelerimiz sebebiyle, bazı kurum ve kuruluşlarımızın politikacıların etki alanının dışında bırakılması ve bu amaçla yeni organizasyonlar yapılması inancına vardık.

Bu amaçla; Milli Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Basın Yayın Genel Müdürlüğü, Vakıflar Genel Müdürlüğü, Beden Terbiyesi Genel Müdürlüğü gibi kuruluşları politikacıların etkisinden kurtarmak için, bunların ayrı bir organizasyon içinde toplanmasının uygun olacağını düşündük.

Güya, böylece bu müesseseleri politikanın ve politikacıların etkisinden kurtarabilecektik. Üniversitelere, politikacılar asla el atamıyacaklardı.

Özellikle Orta Öğretim'de ve Üniversiteler'de okuyan gençlerimizin ATATÜRK İlke ve Devrimleri'nin ışığı altında, aynı kültürle yetişmeleri ve aynı ülküye doğru yönelmeleri temel düşüncemizdi.

ATATÜRK'ün, Cumhuriyet'i korumakla görevlendirdiği Türk Gençliği'nin bu görevi daima başarabilecek kültüre ve ülkü birliği azim ve iradesine sahip olması çok önemli idi.

Gençlik, aşırı akımlardan korunmalı ve ATATÜRK'çü Gençlik olarak yetiştirilmeliydi. İnsanlarımızın eğitiminde çok yararlı olacağını düşündüğümüz TELEVİZYON hemen Türkiye'ye getirilmeliydi. Camilerde görev yapacak imamlar en az lise seviyesinde eğitim almış, ATATÜRK İlke ve Devrimleri'ni yürekten benimsemiş kişiler olmalıydı.

ATATÜRK'ün NUTUK adlı eseri, bütün lise ve fakültelerde, özellikle İlâhiyat Fakülteleri'nde mecburi ders olarak okutulmalıydı.

Bütün eğitim ve kültür faaliyetlerinin amacına uygun olarak yürütüldüğünün yakından ve sürekli denetlenebilmesi için, merkezi konumda seçilecek 10-12 il merkezinde Ülkü ve Kültür Birliği Bölge Müfettişlikleri kurulmalıydı.

Bütün bu iyi niyetli ve samimi düşüncelerimizle; Milli Eğitim'i, Diyanet İşleri'ni, Basın Yayın, Beden Terbiyesi ve Vakıflar Genel Müdürlükleri'ni bünyesine alan yeni bir organizasyonun kurulmasının uygun olacağını düşündük.

Bu yeni kuruluşun adı (TÜRKİYE ÜLKÜ VE KÜLTÜR BİRLİĞİ TEŞKİLATI) olacaktı. Bunun bir Genel Başkanlığı, Müşterek Genel Sekreterliği, İlmi İstişare Kurulu, Genel Koordinasyon ve Planlama Kurulu bulunacaktı.

Şüphesiz böylesine büyük bir kuruluşun Hukuk, Basın, Teftiş, Mali Konular, Personel Konuları'nda da alt kademe üniteleri bulunacaktı.

Benimle birlikte çalışan iki subay arkadaşımıza ilaveten, bir asker hukukçumuz ve bir de ESKİŞEHİR Ticari İlimler Akademisi'nden gelmiş olan Doçent arkadaşımız vardı.

Bütün bu düşüncelerimiz haftalar süren çalışmalarımız sonunda, 38 maddelik bir Kanun Tasarısı haline getirildi.

Kuruluş şeması çizildi. Fakat bu safhada iken bizimle birlikte çalışan Doçent arkadaşımız bana ilginç bir teklifte bulundu ve şunları söyledi, "Binbaşım, bu çok mükemmel bir çalışma oldu. Fakat bir noksanı var. Ben ROMANYA göçmeniyim. Balkanlar'da milyonlarca Türk yaşar. Onlara Türkiye'den bir misafir gelince başına toplanırlar ve Türkiye'den haberler almak için soru yağmuruna tutarlar. Türkiye'den gelen bir gazete veya kitap günlerce elden ele dolaşır. Yurt dışında bulunan bu Türkler'in bu açlığını gidermek için bu kuruluşta bir Ünite bulunmasını öneriyorum..." dedi.

Bu öneri, hepimize makul geldi ve kuruluş şemasına (DIŞ

TÜRKLER MASASI) adı altında bir birim ilave ettik. Tasarı metni ve kuruluş şeması Harita Genel Müdürlüğü matbaasında basılarak çoğaltıldı.

Son anda kuruluş şemasına eklediğimiz bu (DIŞ TÜRKLER MASASI) deyimi, sonradan bizim ve Milli Birlik Komitesi'nin TURANCI'lıkla suçlanmamıza sebep olacaktı. Halbuki TURANCILIK, erişilmesi asla mümkün olmayan bir ham hayal, hatta bir budalalık idi. Böyle bir düşünce aklımızın kenarından bile geçmemişti. Fikir babası olarak da Alparslan TÜRKEŞ suçlanıyordu. Halbuki TÜRKEŞ'in bizim çalışmamızdan asla ve hiçbir zaman haberi ve bilgisi olmadı. Bu çalışmamız hakkında TÜRKEŞ'e bilgi vermek üzere, Komite üyesi sınıf arkadaşım Dündar TAŞAR ile bir gün odasına gittik. Fakat gelen giden ziyaretçiler sebebiyle kendisiyle hiç görüşmeden odasından ayrıldık.

Dündar TAŞAR, bu çalışmamızın kamuya duyurulması için bir gün, o zaman gazeteci olan Bülent ECEVİT'i Meclis'e davet etti. Kendisine, bu kanun tasarısı hakkında bilgiler verildi. Ancak basında, bu çalışmamız hiç hoş karşılanmadı. Bu çalışma, hiç tanımadığım bazı insanlara mal edildi. Halbuki bu fikir, tamamiyle benim ve arkadaşlarımın malı idi. Velhasıl, Sayın Bülent ECEVİT nazarında sicilim o tarihte bozulmuş ve geçersiz not almıştım. Sayın ECEVİT, yıllarca bu konuyu unutamayacaktı.

Herşeye rağmen hazırladığımız kanun tasarısı Milli Birlik Komitesi gündemine alındı, hatta bir gün konuşulmaya başlandı. Bazı Komite üyeleri tasarının lehinde, bazıları da aleyhinde söz aldılar.

Fakat o günlerde ONDÖRTLER Olayı patlak verdi. Aralarında bizim de bilmediğimiz anlaşmazlıklar sebebiyle 14 Komite üyesi, Devlet Başkanı'nın emri ile muhtelif ülkelerdeki Türk Büyükelçilikleri'ne (Müşavir) adı altında alel acele sürüldüler. Böylece bizim kanun tasarısı da gündemden düştü ve kadük oldu.

Birkaç yıl sonra Sayın ECEVİT, Meclis kürsüsünde eski günleri anlatırken, "Bunlar bir zamanlar ÜLKÜ VE KÜLTÜR BİRLİĞİ diye bir teşkilat kurmaya kalkmışlardı..." diyerek bizi eleştirmişti.

Sonuçta, bu tasarının kanunlaşmaması belki de ülkemiz için hayırlı oldu. Bizler hiç devlet tecrübesi olmayan kafalarımızla, o zaman doğru iş yaptığımızı düşünüyorduk. Fakat asla TURANCI olacak kadar budala değildik. Bu sıfatı bize yakıştıranlar, bilmeden büyük haksızlık ediyorlardı. Böyle bir düşünce aklımızın kenarından bile geçmediği halde, bazı insanlar tarafından nasıl oluyor da böyle suçlanabiliyorduk?

Burada noksan olan, diyalog idi. Demokrasinin fazileti bu idi. Herkes fikrini açık seçik söylemeliydi. O tarihte bize de TURANCI olup olmadığımız açıkça sorulsaydı, gerçek o zaman anlaşılırdı.

Dedikodu ve söylentilerle insanlar boş yere suçlanıyordu. Maalesef bu gün de, bu hastalık sürüp gitmektedir. Burada bir önemli noktaya da değinmek istiyorum. Yıllar sonra Milliyetçi Hareket Partisi bünyesinde oluşan ÜLKÜCÜLÜK fikri acaba bizim bu kanun tasarımızdan esinlenerek mi oluşmuştu? Bilemiyorum, çünkü o yıllarda NAPOLİ-NATO Karargâhı'nda görevliydim. Fakat 14'ler Türkiye'ye dönmüşlerdi.

BAŞBAKANLIK'TA GÖREV VE ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİNİN SORUNLARINA İLK ADIM

Yurt dışına sürülen 14 Komite üyesinden ikisi (Dündar TAŞAR ve Orhan ERKANLI) çok samimi olduğum iki sınıf arkadaşımdı. Muhtemelen bu sebepten veya bilemediğim başka sebeplerden benim de HARP AKADEMİSİ'ne öğretmen olarak tayinim çıktı.

Bu habere çok üzüldüm. Çünkü okullar çoktan açılmıştı. Büyük oğlum ANKARA Maarif Koleji'ne, küçük oğlum da Namık Kemal İlkokulu'na devam ediyordu.

Milli Birlik Komitesi, beni ısrarla istemiş ve GEBZE'den Meclis'e getirtmişti. Bu kış başlangıcında İSTANBUL'a taşınmam mümkün değildi.

Komite üyelerinden Osman KÖKSAL ve Sezai OKAN'a durumumu anlattım, bu atamanın çok yersiz ve haksız olduğunu söyledim. Anlayış gösterdiler ve tayinim durduruldu.

Komite üyelerinden Kadri KAPLAN ile HARP AKADEMİSİ'nde birlikte okumuştuk. Beni severdi, odasına çağırdı: "ARMAĞAN, sen bize lazımsın, yine ANKARA'da kal, fakat biraz gözden uzak dur. Sana Başbakanlık'ta bir oda verelim, oraya taşın. Senden ricam şu; üniversite gençleri bize mütemadiyen başvurarak yurt istiyorlar, para istiyorlar. Bizim bunlarla uğraşacak vaktimiz yok, işimiz başımızdan aşkın. Üniversite gençliğinin bu ihtiyaç ve sorunları ile Başbakanlık'ta sen meşgul ol

ve onların dertlerine sen çare bul. Bizi de bu sıkıntılardan kurtar...." dedi.

Kadri KAPLAN'a büyük saygım olduğu için, bu önerisini kabul ettim ve Başbakanlı'ğa taşındım.

Bir oda, bir masa, bir telefon ve dört sandalye. Tek başıma bu odada oturdum ve düşünmeye başladım. Aslında bana böyle bir görev verilmiş olmasına çok sevindim. DENİZLİ Ortaokulu'nda okurken yaşadığım büyük zorlukları ve yokluk içinde geçen 4 yılımı hatırladım. Bu üniversite gençleri de şimdi, benim o yıllarda yaşadığım zorlukların içinde dertlerine çare arıyorlardı. Onların dertlerine deva aramak görevinin bana verilmiş olması, beni hem heyecanlandırdı, hem de sevindirdi.

Başbakan Yardımcısı Fahri ÖZDİLEK Paşa'ya çıktım ve göreve hazır olduğumu bildirdim. Bana, "Deniz Kurmay Binbaşı Adnan KAPTAN'da öğrenci yurtları ile ilgili bir dosya varmış. Git onu bul ve dosyayı al getir..." dedi.

Binbaşı Adnan KAPTAN'ı buldum ve dosyayı aldım. İçinde birkaç sayfada, o günkü resmi ve özel yurtların isimleri ve kapasiteleri yazılı idi. ÖZDİLEK Paşa'ya dosya içeriğini gösterdim.

Bunun üzerine ÖZDİLEK Paşa, bana şu emri verdi:

"Önce ANKARA, sonra İSTANBUL ve İZMİR'deki resmi ve özel yurtları dolaş, sorunlarını tespit et, bir rapor hazırla, sonra görüşelim" dedi.

Arkamda bir gazeteci kafilesi ile ANKARA, İSTANBUL ve İZMİR'de bulunan resmi yurtların tümünü, özel yurtların da bir kısmını yerinde gördüm, notlar aldım ve fotoğraflar çektirdim.

Sonuç, çok üzücü ve hatta utanç vericiydi. İSTANBUL'da bir KADIRGA Kız Yurdu vardı. Bina ahşap idi ve kibrit çaksan yanardı. Hemen hemen bütün yurtlarda yataklar pis ve perişan idi. Doğru dürüst bir yemekhaneleri bile yoktu. Gördüğüm mutfaklar pislik içindeydi.

Görebildiğim özel yurtlar ise, çoğu bodrum katlarında, daha çok perişan ve tamamiyle başıboş ve kontrolsüzdü.

Bu yurtlarda kalan gençler, her türlü aşırı akıma hedef olabilirlerdi. Bu kötü şartlar içinde yaşayan gençlerin, Büyük ATATÜRK'ün Cumhuriyet'i korumakla görevlendirildiği bu gençlerin, düşündüğümüz seviyede inanç, azim ve iradeyle ve ülke sevgisiyle yoğrulması ve yetiştirilmesi mümkün olamazdı. Onlar günlük sorunları içinde bocalayıp duruyorlardı.

Raporumu hazırladım ve Fahri ÖZDİLEK Paşa'ya arz ettim. Sonuçta, Devlet'in bu konuya el atmasının, modern yurtlar yapılmasının, bunun için bir teşkilat korulmasının ve okumak isteyen fakir öğrenciler için bir fon kurulmasının zorunlu olduğunu açıkladım.

Benden Para İsteme

Fahri Paşa, "Benden para isteme, çünkü yok. Para dışında ne istersen iste..." dedi. Büyük hayal kırıklığına uğradım. Odama çekildim ve düşünmeye başladım.

Beni ziyarete gelen bazı arkadaşlarımla çareler bulmaya çalıştık. Bir arkadaşım, bankalardan yardım isteme fikrini ortaya attı.

Demokrat Parti İktidarı zamanında, bankaların bazı konularda bağışlarda bulunduğunu söyledi. Bu fikir bana çekici geldi ve telefon rehberini önüme koydum. Bütün Banka Genel Müdürleri'ne çağrıda bulunacaktım.

Beyaz Yalanlar

Bir yalan uydurdum, güya Başbakan Yardımcısı Fahri ÖZDİLEK Paşa, Konservatuar Binası'nda (Şimdi MAMAK Belediye Başkanlığı binası), üniversite gençliğinin sorunlarını görüşmek üzere bir toplantı yapılmasını ve Banka Genel Müdürle-

ri'nin de bu toplantıya katılmalarını rica etmişti. Fahri Paşa'nın bu yalanımdan asla haberi olmadı.

Bütün Banka Genel Müdürleri'ne bu toplantının yerini, gün ve saatini telefonla bildirdim. Hepsi de gelmeyi kabul ettiler.

Sonra aynı yalan ile Maliye Bakanı Kemal KURDAŞ'ı ve Milli Eğitim Bakanı Turhan FEYZİOĞLU'nu da Konservatuar'daki bu toplantıya davet ettim. İkisi de memnuniyetle kabul ettiler.

Daha sonra yalanımı ters çevirdim ve ÖZDİLEK Paşa'nın huzuruna çıkarak kendisinden şu dilekte bulundum:

"Sayın Generalim, üniversite gençliğinin sorunları için para yok demiştiniz. Fakat galiba ben bir çare buldum. Bütün Banka Genel Müdürleri bu konuda bağışta bulunabileceklerini, bunun için bir toplantı düzenlenirse, memnuniyetle katılacaklarını söylediler. Maliye ve Milli Eğitim Bakanları da gelecekler. Toplantı, Konservatuar binasında yapılacak. Siz de katılırsanız, çok daha etkili olur" dedim.

ÖZDİLEK Paşa, yoğun işleri nedeniyle önce katılamayacağını söyledi. Fakat benim ısrarım üzerine gönülsüz de olsa bu toplantıya katılmayı kabul etti. Aslında çok kibar ve efendi bir insandı.

Belirtilen gün ve saatte toplanıldı. Fahri Paşa kısa süren bir konuşma ile toplantıyı açtı. Sonra sözü bana bıraktı.

Önümdeki notlara bakarak ANKARA, İSTANBUL ve İZMİR'deki resmi ve özel yurtların perişan durumlarını bütün çıplaklığı ile anlattım.

Çekilen fotoğrafları gösterdim. Bu koşullarda üniversitelerde okuyan gençlerimizin, Büyük ATATÜRK'ün dilediği ve özlediği seviyede yetiştirilmelerinin mümkün olamayacağını izah ettim. Hatta, bu gençlerimizin bir kısmının aşırı akımların rüzgârına kolaylıkla kapılabileceğini açıkladım.

Yaklaşık bir saate yakın konuşmamın sonunda, Devlet'in bu büyük soruna el atmasının şart olduğunu, ancak çok kısıtlı parasal olanaklar sebebiyle yetişemediğini belirttim.

Bu sebepten, bankalarımızın da katkıda bulunmalarının bir milli görev olduğunu söyledim...

İlk Bağışlar

Bu açıklamalarımın sonunda, toplantıya katılan banka temsilcileri bu görüşümüzü desteklediler ve ne miktar bağışta bulunabileceklerini ayrı ayrı açıkladılar. Sonuçta, yapılacak bağışların toplamı, o günün parası ile 3 milyon lirayı buldu. En büyük bağışı 800.000 lira olarak İş Bankası Genel Müdürü yapmıştı.

Bugün için hiçbir değer ifade etmeyen bu miktar para, o gün için büyük bir meblağ idi. Toplanan paranın gerçek değerini şu örnekle açıklamak uygun olur:

Halen MAMAK'ta bulunan 2000 kişilik SİTE YURDU o tarihte yeni inşa edilmeye başlanmıştı. Yaptığımız incelemede, bu inşaatın o günkü hükümet yanlısı bir müteahhide 23 milyon liraya ihale edildiği tespit edildi. Bu meblağ, yapılacak işe göre çok yüksek bulundu. Onun için bu ihale iptal edildi ve 2000 kişilik bu yurt, bir başka müteahhide 13 milyon liraya ihale edildi ve bu müteahhit tarafından bitirilerek hizmete açıldı.

Bankaların, bu toplantıda bağışta bulunmayı vaadettikleri bu paranın nereye verileceği ve nasıl kullanılacağı konuşuldu. Çünkü ben, tek başıma idim ve bir muhasebe teşkilatım yoktu.

Bunun üzerine KIZILAY Teşkilatı içinde bir Kayyum Heyeti kurulması ve bağışın bu Heyet'e devri uygun görüldü. Ancak, paranın nereye ve niçin sarf edileceğine Başbakanlık'ta biz karar verecektik.

Sonuçta, Kayyum Heyeti kuruldu ve paralar toplandı. Fakat bazı bankalar söz verdikleri halde, maalesef vaat ettikleri paradan daha azını verdiler veya hiç vermediler.

Bu bakımdan Kayyum Heyeti'ne teslim edilen para miktarı

sadece 1.153.000 lira oldu. Toplanan bu para ile aşağıdaki işler yapıldı:

ANKARA'da Kızılay'dan Kurtuluş'a doğru giderken sağ tarafta bir büyük apartman kiralandı ve 200 kişilik (27 Mayıs Kız Yurdu) açıldı. Ataç Sokak'ta 115 kişilik ikinci bir kız yurdu, Hukuk Fakültesi yanında 200 kişilik bir erkek yurdu, Kurtuluş'ta 120 kişilik bir erkek öğrenci yurdu, Yıldırım Beyazıt'ta 100 kişilik bir öğrenci yemekhanesi işletmeye açıldı.

İSTANBUL'da eski Şehremini Halkevi'nde 80 kişilik bir kız yurdu açıldı. Ayrıca, o tarihte Vakıflar'dan Sorumlu Devlet Bakanı Nasır ZEYTİNOĞLU'nun katkıları ile 718 kişilik bir Vakıflar Erkek Öğrenci Yurdu hizmete girdi. Bunlara ilaveten Kadırga Yurdu ve Güzel Sanatlar Akademisi'nde iki öğrenci yemekhanesi hizmete açıldı.

Netice olarak toplanan para bitmiş ve o tarihte yurda girmek için sıra bekleyen 53.000 yüksek öğrenim öğrencisinden sadece 1.813 kişi yurtlara yerleştirilebilmiş ve 3 öğrenci yemekhanesi hizmete açılmıştı.

O tarihte, bankaların bağışladığı 1.153.000 lira ile o koşullarda yine de en iyisi yapılabilmişti. Kuşkusuz yapılan iş ve alınan sonuç çok yetersizdi. Fakat her şeye rağmen, bu başarı yüreğimdeki ateşi daha çok alevlendirdi. Ümidimi kırmamalıydım, mutlaka bu derde bir çare bulunabilirdi, daha doğrusu bulunmalıydı.

Bir süre bu uğraşıdan sonra ben yine odamda tek başıma, bu önemli dava ile başbaşa kaldım.

Turhan Feyzioğlu İle Görüşme

O tarihte Milli Eğitim Bakanı olan Profesör Turhan FEYZİOĞLU'ndan bir gün randevu aldım ve üniversite gençliğinin bu acı sorununu uzun uzun anlattım. O zaman Milli Eğitim Bakan-

lığı'nda bu sorunla ilgilenecek bir ünite yoktu. Bakanlığın Muamelat İşleri'ne bakan bir kişiye bu sorun ek görev olarak verilmişti.

Bakanla buluşmamızda ben, kendisine şu öneride bulundum:

"Sayın Bakanım, biz askerler geçiciyiz. Bu ihtilal idaresi yine bir gün görevi sivil yönetime devredecek ve bizler kışlalarımıza geri döneceğiz. Lütfen, üniversite gençliğinin bu sorunları ile meşgul olmak üzere, Bakanlık bünyesinde hiç olmazsa bir Müdürlük kurun. Biz de, bu görevi bu Müdürlüğe devredelim" dedim.

Rahmetli FEYZİOĞLU sırtımı okşadı ve "Merak etmeyin, ileride bunu düşünür, bir çare buluruz..." dedi ve beni nezaketle uğurladı.

Anladım ki, Sayın Bakan'ın bu konu ile ilgilenme istek ve arzusu yoktu. Yine hayal kırıklığına uğramıştım. Fakat ümidimi asla kaybetmemiştim. Mutlaka bunun bir yolu bulunmalıydı.

YENİ MECLİS BİNASI'NDA YENİ GÖREV VE YÜKSEK ÖĞRENİM KREDİ VE YURTLAR KURUMU'NUN KURULMASI

1960 yılı sonuna doğru yeni Meclis Binası hizmete açıldı ve Milli Birlik Komitesi, yeni Meclis Binası'na taşındı. Ayrıca bir Temsilciler Meclisi kuruldu ve bu Meclis de yeni binada çalışmalarına başladı.

Meclis Başkanlığı'na eski Genelkurmay Başkanları'ndan değerli insan Kazım ORBAY seçildi.

Bu sırada Milli Birlik Komitesi'nin Basın Sözcülüğü görevini Kurmay Albay Baha Vefa KARATAY yürütüyordu. Kendisinin yurtdışına Büyükelçi olarak atanması planlanmış. Bu sebepten onun yerine benim Basın Sözcüsü olarak atanmam uygun görülmüş.

Böylece Başbakanlık'tan yeni Meclis Binası'na taşındım ve Baha Vefa KARATAY ayrıldıktan sonra, asaleten Milli Birlik Komitesi'nin Basın Sözcülüğü görevine başladım.

Benim, üniversite gençliğinin sorunları ile ilgili görevim Milli Birlik Komitesi'nce unutulmuştu. Fakat ben, bu önemli görevi unutmadım ve unutmaya da hiç niyetim yoktu. Bu işi kendi kendime bir ek görev olarak kabul ettim. Yani kendi kendimi görevlendirdim. Bu işi, Basın Sözcülüğü görevinden artırabildiğim zaman içinde halletmeye karar verdim.

Hazır Meclis'e gelmiştim. Burada komisyonlar kuruluyor, kanun tasarıları hazırlanıyor ve kanunlar çıkarılıyordu. Bankalardan bağış alınacağına veya Milli Eğitim Bakanlığı bünyesinde bir müdürlük kurulması için ricada bulunulacağına; pekâlâ Meclis'ten bir kanun çıkarılır ve yeterli gelir kaynakları olan büyük bir müessese kurulabilirdi. Kurulacak olan bu müessese, sağlanacak gelirlerle modern yurtlar açabilir, fakir ve çalışkan gençlere faizsiz krediler verebilirdi. Bu konuda arkadaşlarımdan gördüğüm teşvik ve moral destek de bana büyük bir güç veriyordu.

Nihayet, kafamda beliren bu fikrin ilk adımını 6 Şubat 1961 tarihinde Milli Birlik Komitesi Genel Sekreteri Sezai OKAN'a imzalattığım bir yazı ile attım.

Bu yazı, Temsilciler Meclisi Başkanlığı'na hitap ediyor ve kurulacak bir komisyon tarafından, üniversite gençliğinin sorunlarının halledilmesi için bir kanun tasarısının hazırlanmasını öngörüyordu.

Bu yazı ile Meclis Başkanı Kazım ORBAY'ın huzuruna çıktım. Ben, POLATLI Topçu Okulu'nda Teğmen rütbesinde bir öğrenci iken, Genelkurmay Başkanı olan Kazım ORBAY denetlemeye gelmiş ve benim bulunduğum dershaneye de girmişti. Ben sıramda otururken tam arkamda durmuştu. Okulun fotoğrafçısı bu pozu yakalamış ve bana da bu fotoğraftan bir kopya vermişti.

Yıllardır sakladığım bu fotoğrafı Meclis Başkanı Kazım ORBAY'a verdim ve, "O Teğmen şimdi, Kurmay Binbaşı olarak huzurunuzdadır ve sizden önemli bir dileği var..." dedim. Genel Sekreter Sezai OKAN'a imzalattığım öneri yazısını kendisine sundum ve neler yapmak istediğimizi anlattım. Yazının ekinde, kurulacak komisyon üyelerinin isimleri ve görevleri de yer alıyordu.

Komisyonun Kurulması Ve Kanun Tasarısı

Kazım ORBAY, anlattıklarım karşısında oldukça heyecanlandı ve kanun tasarısının hazırlanması için yazı ekindeki komisyonun hemen çalışmaya başlamasını uygun buldu ve onayını verdi.

Komisyon Başkanlığı'nı MANİSA milletvekili Profesör Şevket Raşit HATİPOĞLU yapacaktı. Sayın HATİPOĞLU ile komisyon üyelerinin tespiti için ilk tanışmamızda nezaketine ve olgunluğuna hayran kalmıştım. Bu bilge insanla tanışmak beni çok mutlu etmişti. Daha sonra geçen aylarda kendisiyle ilişkimiz bir baba evlat ilişkisine dönüştü.

YÜKSEK ÖĞRENİM KREDİ VE YURTLAR KURUMU GENEL MÜDÜRLÜĞÜ'nün kuruluşunu sağlayan bu kanun tasarısının hazırlanmasında, iki aya yakın bir süre ile, geceleri Meclis'te çalışan ve büyük emeği geçen bu komisyon üyelerinin isimlerini burada açıklamayı bir borç bilirim. İçlerinde halen sağ olan varsa, onları minnetle anıyorum. Öbür dünyaya göçenlere Allah rahmet eylesin ve başta bilge insan Şevket Raşit HATİPOĞLU olmak üzere hepsi de nur içinde yatsın.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu kanun tasarısını hazırlayacak olan komisyon aşağıdaki üyelerden oluşmuştu:

TEMSİLCİLER MECLİSİ'NDEN:
Prof. Şevket Raşit HATİPOĞLU
(Başkan, Eski Tarım Bakanı)
Rauf İNAN
Zihni ERİNÇİN
Şevket ADALAN (Eski Maliye Bakanı)
Rauf BAYINDIR
Şinasi ÖZDENOĞLU
Nihat SARGINALP
Mehmet ÖKER

Atalay AKAN
Vahap DİZDAROĞLU
Feyyaz KÖKSAL
Reşat TARDU
Emin SOYSAL
Zeki BALTACIOĞLU
Alev ÇOŞKUN

KOMİSYON'UN DIŞARIDAN KATILAN
DİĞER ÜYELERİ:
Kur. Binb. Ali ARMAĞAN (Milli Birlik Komitesi Temsilcisi)
Ziya KARAMUK (M. Eğ. Bakanlığı Yük. Öğr. Gen. Müd.)
Nurettin AŞIKHAN (M. Eğ. Bakanlığı'ndan)
Zekâi BALOĞLU (M. Eğ. Bakanlığı'ndan)
Turhan BOZKURT (M. Eğ. Bakanlığı'ndan)
Kemal YILMAZ (M. Eğ. Bakanlığı'ndan)
Ahmet ÖNERTÜRK (ANKARA Yurtlar Müdürü)
Mithat ENÇ (Gazi Terbiye Enstitüsü Öğretmeni)
Feyzullah USLU (Temyiz Azası)
Selahattin ÇORUH (Turizm Müdürü)
Orhan AKÇAM (Öğretmenler Bankası Gen. Müd.)
Süphi ARMAN (M. Eğ. Bakanlığı Zatişleri Müd.)
Celal BAŞAR (M. Eğ. Bakanlığı Muamelat Müd.)
Tahsin YALABUK (Etibank Genel Müdürü)
Rasim ONİKİNCİ (Emlak Bankası Gn. Müd. Yardımcısı)

Bu komisyonu teşkil eden Temsilciler Meclisi üyeleri gündüzleri Meclis toplantılarına katılıyorlardı. Dışarıdan katılan üyeler ise, gündüz saatlerinde kendi bürolarında ve mensubu oldukları kuruluşların hizmetlerini yürütüyorlardı. Bu sebepten komisyon, geceleri Meclis Binası'nda özel bir salonda toplanıyordu.

İki ay kadar süren, yorucu bir çalışmanın sonunda ortaya

çıkan kanun tasarısına göre; YÜKSEK ÖĞRENİM KREDİ VE YURTLAR KURUMU adı altında bir Genel Müdürlük kurulacak, bunun güvenilir ve yeterli gelir kaynakları olacak, modern yurtlar yapılacak, fakir öğrencilere hayata atılınca geri ödemeleri koşulu ile faizsiz kredi verilecekti.

Tasarı hazırlanıp bittikten sonra, Meclis matbaasında çoğaltılıp basın mensuplarına ve Temsilciler Meclisi'nin tüm üyelerine birer kopya dağıttım.

Bir kopyası ile de Milli Birlik Komitesi üyelerinden, en çok nazım geçen Mehmet ÖZGÜNEŞ'e gittim. Tasarıyı kendisine gösterdim ve bunun Komite'de görüşülüp Meclis Genel Kurulu'na sunulmasını diledim.

Kurmay Binbaşı Ali Armağan'dan Kanun Teklifi Gelmez

ÖZGÜNEŞ, bana haklı olarak şu cevabı verdi:

"Kurmay Binbaşı Ali Armağan'dan bize kanun teklifi gelmez, Hükümet'ten gelir. Onun için Başbakan Yardımcısı Fahri ÖZDİLEK Paşa'ya git, Hükümetten geçir sonra bize gel.." dedi.

Benim görevim Komite'nin Basın Sözcülüğü idi ve çok meşguldüm. Bu tasarının hazırlanmasını ise kendime bir ek görev olarak kabul etmiştim.

Mecburen bir gün ÖZDİLEK Paşa'yı ziyaret ettim ve tasarının amacını anlattım. Kendisi bana, "Bunun mali yükümlülükleri var, onun için önce Maliye Bakanı Kemal KURDAŞ incelesin, sonra bana gel" dedi.

Sayın KURDAŞ'tan randevu alıp huzuruna çıktım. Kendisi tasarıyı gözden geçirdikten sonra, "Bunu önce benim ilgili Genel Müdürlerim incelesin, sonra görüşelim" dedi.

Daha ziyade mesai saatleri dışında olmak üzere günlerce Maliye Bakanılığı'na gittim, ilgili Genel Müdürler'e derdimi anlattım ve neticede onların da olurunu aldım. Sonra tekrar Bakan KURDAŞ'a başvurdum. Bakan, tasarıyı bir daha inceledi

ve, "Üniversiteye görev verilmiş, özerkliği vardır, onun için üniversitenin de tasarıyı incelemesi ve olur vermesi gerekir" dedi.

Bu arada öğrenci birlikleri mütemadiyen bana başvuruyorlar ve tasarının bir an önce kanunlaşmasını istiyorlardı.

Öğrenciler, bir gece yurtları gezmemi ve yaşadıkları çok kötü şartları yerinde görmemi istediler. İsteklerini kabul ettim ve Hukuk Fakültesi Yurdu'na bir gece geç vakit gittim. Yatakhaneler çok kalabalık olduğu için içeride ağır bir hava vardı ve çok kokuyordu. Karyolalar ranza şeklinde iki kişilikti. Yorgan ve battaniyelerin pek çoğu yıpranmış ve kirden renkleri değişmişti. Durum içler acısı idi.

1936-40 yıllarında DENİZLİ Ortaokulu'nda okurken benim çektiğim sıkıntılarla, 25 yıl sonra 1961 yılında bu gençlerin çektiği sıkıntılar aynı idi. Türk gençliği böyle mi yetiştirilmeliydi? Gençlere olan bu ilgisizlik utanç vericiydi.

Uygarlığın ve tekniğin bunca ilerlemiş olmasına rağmen, Türkiye'de sorumlu kişilerin bu vurdumduymazlığı asla affedilemezdi.

Devletimizin olanakları maalesef çok daha az önemli yerlerde kullanılıyor, ama üst kademelerdeki sorumlu kişiler bu gençlerin sefalet içinde okumalarına göz yumuyorlardı.

Gece vakti öğrenci yatakhanelerinde gördüğüm yürekler acısı manzara ile, bu düşüncelerim beynimde fırtınalar koparıyor ve tansiyonum yükseliyordu.

Uykusuz Geceler Ve İlk Şiirim

Uykularım kaçıyordu. Hatta 6 Nisan 1961 gecesi uykum kaçmış ve gece yarısı saat 03.00'te yatağımdan çıkmış ve üniversite gençliği için aşağıdaki şiiri yazmıştım. Bu hayatımın ilk ve son şiiri idi.

ÜNİVERSİTE GENÇLİĞİ

Yurtlar düşünüyorum birer abide gibi,
Profesörler, doçentler gençlerle beraber,
Ellerinde ilmin sönmeyen meşalesi,
Hepsi de Türklüğün ve insan olmanın hazzı içinde...
Yurtlar düşünüyorum,
Bahçesinde vakur adımlarla geziniyor üniversiteliler,
Hepsinin yüzlerinde okunuyor düşündükleri,
Yurdumun dertlerini....
Fakir gençler görüyorum gözleri nemli,
Kabiliyetli, fakat elemli,
Ve bir ses duyuyorum birden;
"Haydi" diyor, "Fakir zengin ilim alanında yarışa..."
Üniversiteliler düşünüyorum,
Tabur tabur dizili,
Vatan şarkıları söylüyorlar hep bir ağızdan,
Sanırsın ki tek bir ağızdan...
Gençler geçiyor gözlerimin önünden,
Hepsi kravatlı, hepsi ceketli,
Başlarında nurlu bir çelenk,
Hepsi de dimdik, hepsi de zeybek...
Üniversiteliler düşünüyorum,
Sanki bir ordu gibi,
Kalpleri aynı tempoda atan,
Vatan, vatan, vatan...
Üniversiteliler bölük bölük geçiyor önümden,
İlim savaşında atlı,
Kalpleri Hürriyet aşkı ile yanan,
ATATÜRK aşkı ile kanatlı....

Sanırım bu şiir, benim o günlerde beynimde kopan fırtınayı ve içinde bulunduğum ruh halini aynen yansıtıyor.

Üniversite Ve Bakanlar Kurulu Macerası

Sayın Maliye Bakanı'nın isteği üzerine, hazırlanan tasarıyı üniversitenin görüşüne sunmak ve onların da olurunu almak zorundaydım.

Bu amaçla ANKARA Üniversitesi Rektörü Ordinaryüs Profesör Sayın Suut Kemal YETKİN'e başvurmamı önerdiler. Kendisini hiç tanımazdım, randevu alıp huzuruna çıktım ve derdimi anlattım.

Bu dava benim derdim olmuştu, nerede bıraksam orada kalırdı, benden başka peşinden koşacak kimse yoktu.

Sayın Suut Kemal YETKİN, çok ilgi gösterdi ve Hukuk Fakültesi Dekanı Profesör Akif ERGİNAY Başkanlığı'nda bir komisyon kurulmasını ve bu komisyonun tasarıyı inceleyerek bir görüş hazırlamasını ilgililere emrettiler.

Komisyon kuruldu ve Hukuk Fakültesi'nde bu derdi uzun uzun bu komisyona anlattım. Komisyon, birkaç toplantıdan sonra nihayet olurunu verdi. Bu olur yazısı, başta Sayın Rektör Suut Kemal YETKİN olmak üzere, muhtelif fakültelerin dekanları olan 10 profesör tarafından imzalandı.

Sevinerek bu olur yazısı ile Maliye Bakanı Sayın Kemal KURDAŞ'ın huzuruna çıktım. KURDAŞ, yazıyı okudu ve, "Şimdi oldu. Fakat bu tasarının gerekçesinin hazırlanması lazım. Sen gerekçeyi hazırla, Bakanlar Kurulu'nun bir toplantısında tasarıyı savunmaya hazır ol..." dedi.

Beynimden kaynar sular döküldü. Çünkü bir kanun tasarısının gerekçesi nasıl yazılır, neler yazılır bilmiyordum.

Aslında bu tasarının gerekçesi benim gençliğimde yaşadığım hayat hikâyemdi. Bu düşünce ile nihayet bir gün daktilomun başına oturdum. DENİZLİ Ortaokulu'nda fakirlik ve sefalet içinde nasıl okuduğumu, sonra BURSA Askeri Lisesi'ne girince devletin sağladığı olanaklarla nasıl rahat ve başarılı bir öğrenci olduğumu uzun uzun anlattım.

Bu günkü resmi ve özel öğrenci yurtlarındaki sefaleti, örnekleri ile detaylı olarak yazdım. Sonuçta, devletin bu yaraya mutlaka parmak basmasının zorunlu olduğunu vurguladım.

Böylece kafama göre, kanun tasarısının, uzunca ve acıklı bir hikâye şeklinde gerekçesini hazırlamış oldum.

Sonra, Başbakan Yardımcısı Sayın Fahri ÖZDİLEK'e çıkarak, tasarıyı Bakanlar Kurulu'nda savunmaya hazır olduğumu arz ettim.

Nihayet beni bir gün Bakanlar Kurulu toplantısına çağırdılar. ÖZDİLEK Paşa, beni büyük oval masanın baş kısmına oturttu ve, "Armağan, haydi bakalım seni dinleyelim" dedi.

Heyecanlı olduğum için irticalen konuşamazdım, yazdığım acıklı hikâyeyi aynen okumaya başladım. Gerekçemi okumak ve gerekli açıklamalarda bulunmak 45 dakika sürdü.

Konuşmam bittiğinde Bakanlar'dan sayın Şahap KOCATOPÇU'nun, Sayın Selim SARPER'in ve Sayın Sıtkı ULAY'ın heyecandan gözlerinden yaşların sızdığını gördüm. Hepsi de beni alkışladılar.

Sonuçta, böylesine önemli bir davaya bu hükümetin sahip çıkmasını ve tasarının kanunlaşması için Milli Birlik Komitesi'ne sunulmasını oybirliği ile kabul ettiler.

Daha Benim Çilem Bitmemiş

Tasarıyı Bakanlar Kurulu'nun onayından geçirdikten sonra, Devlet Başkanı ve Başbakan yerine Fahri ÖZDİLEK Paşa'nın imzasını taşıyan aşağıda örneğini verdiğim yazı ile, göğsümü gere gere Komite üyesi Mehmet ÖZGÜNEŞ'e çıktım.

ÖZGÜNEŞ, yazıyı okudu ve, "Daha senin çilen bitmedi. Çünkü bu tasarının Anayasa, Milli Eğitim ve bilhassa Maliye ve Bütçe Karma Komisyonu'ndan da geçmesi, sonra Meclis'e sunulması gerekir. Onun için tasarıyı bu komisyonlardan da geçir, sonra bana gel" dedi.

Hükümetin bu tasarıyı onayladığını açıklayan imzalı aslını, halen dosyamda sakladığım yazı aşağıdaki gibiydi:

T.C.
BAŞBAKANLIK
Kanunlar ve Kararlar Tetkik Dairesi
Sayı: 71-1507/1748

5 Haziran 1961

Milli Birlik Komitesi Başkanlığı'na

Temsilciler Meclisi ve diğer müesseseler mensuplariyle Milli Birlik Komitesince özel olarak teşkil edilen Komisyon tarafından hazırlanan "Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Kanun Tasarısı" Hükümetçe incelenerek, kanuniyet kesbetmesine mani teşkil edecek bir cihetin görülmediğini arzederim.

Devlet Başkanı ve Başbakan
yerine
Fahri Özdilek
(İmza)

Bu tasarının Meclis komisyonlarından da geçirilmesi gerektiğini sayın ÖZGÜNEŞ'ten duyunca, ne diyeceğimi, ne yapacağımı adeta şaşırdım. Fakat çare yoktu, bıraksam orada kalırdı, onun için tasarıyı sahiplenmeye devam edip bu komisyonlardan da geçirecektim.

Asıl görevim olan Basın Sözcülüğü gündüzleri beni yeterince meşgul ediyordu. Bu sebepten, Komisyonların geceleri toplanmasını sağlamam zorunlu idi.

Tasarıyı, Anayasa ve Milli Eğitim Komisyonları'ndan kısa sürede geçirdim. Çünkü bu Komisyonlardaki üyelerden bazıları, bu tasarıyı hazırlayan komisyonda da görev almışlardı ve içeriğini biliyorlardı.

Asıl sorun Maliye Bütçe Karma Komisyonu'nda karşıma çıktı. Bu komisyonda 11 kişi toplanabilirse, çoğunluk sağlanıyordu. Fakat seçimler yaklaştığı için, Temsilciler Meclisi'nin pek çok üyesi seçim bölgelerine dağılmışlardı. Bu sebepten 11 kişiyi bir araya getirebilmek için haftalarca uğraştım, fakat başaramadım. Komisyon Başkanı bir günü bana bir öneride bulundu:

"Binbaşım, komisyon toplansa bile bu tasarıyı madde madde komisyonda ele almak çok uzun zaman alır, bir toplantıda sonuca varılmaz. Onun için, komisyon üyesi olan Diyarbakır milletvekili Vefik PİRİNÇÇİOĞLU ile ikiniz bir araya gelin. Vefik Bey, tasarıyı incelesin, görüşlerini hazırlasın. Sonra Komisyonun toplandığı bir gecede bunu süratle görüşür, Temsilciler Meclisi'ne sunarız. Böylece siz de üzülmezsiniz.." dedi.

Bunun üzerine Vefik PİRİNÇÇİOĞLU ile bir gece buluştuk ve tasarıyı madde madde görüşmeye başladık.

Tasarının; Kuruluş, Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Murakıplar, Genel Müdürlük, Kredi İşleri, Yurt Yapım ve Onarımı, Yurtların İşletmesi ile ilgili maddeleri PİRİNÇÇİOĞLU tarafından aynen uygun bulundu. Fakat Mali Hükümler ve Gelirlerle ilgili maddelere sıra gelince Vefik Bey durdu ve gülmeye başladı. Çünkü biz, bu kuruma bol gelir sağlayabilelim diye 16 değişik konuda gelir kaynakları koymuştuk. Vefik Bey, "Bu gelir kaynakları olmaz" dedi ve büyük bir kısmını tasarıdan çıkardı. Yalnız aşağıdaki gelir kaynakları kaldı:

a) Yardımlar ve bağışlar,

b) At Yarışları ikramiyelerinin yüzde iki buçuğu,

c) Spor Toto ikramiyelerinin yüzde 5'i,

d) Kurum tarafından verilecek müsamereler ve tertip edilecek piyangolardan sağlanacak gelirler,

e) On yıl müddetle, her yıl Devlet bütçesinden 25 milyon liradan aşağı olmamak üzere konacak ödenek.

Vefik PİRİNÇÇİOĞLU ile toplantımız bitti. Fakat tasarıdaki diğer 11 gelir kaynağının çıkarılmasına çok üzülmüştüm.

Tasarıda Kendiliğimden Yaptığım Düzeltme

Tasarı, her değişikliğe uğradığında, son şeklini Meclis matbaasında yeniden bastırıp basına ve ilgililere dağıtıyordum. Vefik Bey'le bu buluşmamızdan sonra tasarının son şeklini Meclis matbaasına vermeden önce (Maalesef Vefik Bey'in haberi olmadan) hayırlı bir düzeltme yaptım. Daha doğrusu, gelir kaynaklarından; At Yarışları gelirinin oranını yüzde ikibuçuktan yüzde 5'e, Spor Toto gelirinin oranını yüzde 5'ten yüzde 10'a çıkardım ve tasarıyı kimseye sormadan kendiliğimden yaptığım bu düzeltmelerle matbaada yeniden bastırdım.

Nihayet Temmuz sonlarına doğru bir gece, Maliye Bütçe Karma Komisyonu'nun 11 kişisini güçlükle bir araya getirebildim ve tasarı görüşülmeye başlandı. Başlangıçtaki maddeler süratle geçirildi. Fakat gelir kaynakları maddelerine gelince, sözcü Vefik PİRİNÇÇİOĞLU durakladı ve, "Galiba burada bir yanlışlık var..." dedi. Çünkü onun önündeki notlarda At Yarışları gelirinin oranı yüzde 2.5 ve Spor Toto gelirinin oranı yüzde 5 olarak yazılıydı. Tasarının yeni baskısında bu oranlar iki katına çıkmıştı. Ben hemen devreye girdim ve, "Vefik Bey, o gece diğer bir çok gelir kaynağı tarafınızdan uygun görülmeyince bu oranları yükseltmiştik, galiba siz yanlış not aldınız..." dedim.

Komisyon üyeleri bu toplantının bir an önce bitmesini istiyorlardı. Bunun üzerine Komisyon Başkanı müdahale ederek, "Tamam tamam, o madde öyle geçsin..." dedi.

Böylece tasarı, kendiliğimden yaptığım düzeltme ile kabul edildi. Daha sonra son şekli ile 1 Ağustos 1961 Salı günü Temsilciler Meclisi'nde müzakere edilmek üzere Meclis gündemine alındı.

Kurumun Genel Müdür Yardımcısı'nın 2004 yılında bana ifade ettiğine göre; At Yarışları ve Spor Toto'dan Kurumun sağladığı yıllık gelir 35-40 trilyon lirayı bulmaktadır.

Aylardan beri peşinde koştuğum bu tasarı Meclis gündeminde 2 celsede ele alındı. Meclis'in 2 ve 16 Ağustos 1961 günlerine ait tutanakları incelendiğinde, bu tasarı hakkında

kimlerin neler söylediği görülür. Ben bütün konuşmaları Basın Locası'ndan gazeteci arkadaşlarımla birlikte izledim.

Temsilciler Meclisi üyelerinden Profesör Necip BİLGE kürsüde söz aldığında; "Bu tasarının hazırlanmasında büyük emeği geçmiş olan Kurmay Binbaşı Ali Armağan'a ayrıca huzurunuzda teşekkür etmeği bir borç bilirim" diyerek beni onurlandırdı ve adımın zabıtlara geçmesini sağladı. Bu zabıtlarda Sayın Bülent ECEVİT'in de olumlu yönde konuşması kayıtlıdır.

Tasarının Kanunlaşması Ve Ödüller

Tasarı 16 Ağustos 1961 günü yapılan müzakereler sonunda kabul edilerek kanunlaştı ve 22 Ağustos 1961 Salı günü Resmi Gazete'de yayınlandı.

Aylarca süren bütün bu çalışmalarıma karşılık olarak Devlet ve Hükümet Başkanı Orgeneral Cemal GÜRSEL, 9 Ekim 1961 tarihli aşağıdaki mektubu ve bir altın kol saati ile beni ödüllendirdi ve onurlandırdı:

T.C.
Devlet ve Hükümet Başkanı *9.10.1961*

Sayın Kurmay Yarbay Ali Armağan,

İnkılap İdaresinin devamı müddetince gösterdiğiniz başarılı ve feragatkâr çalışmalarınızı takdir ve size hatıra olarak ilişik altın kol saatını hediye ediyorum.

Başarılarınızın devamını dilerim.

(İmza)
Orgeneral Cemal GÜRSEL
Devlet ve Hükümet Başkanı

Bu konuda, Türkiye Milli Türk Talebe Federasyonu Başkanı Kemal KUMKUMOĞLU, Milli Türk Talebe Birliği Başkanı Fa-

ruk NARİN, İstanbul Teknik Üniversitesi Teknik Okulu Talebe Birliği Başkanı Cevdet HACALOĞLU, Milli Eğitim Bakanı Ahmet TAHTAKILIÇ bana gönderdikleri telgraf ve yazıları ile beni tebrik ve onurlandırdılar.

Bu konuda Ankara Kolejler Müdürü değerli insan Burhan GÖKSEL'in metubu beni çok duygulandırdı ve gururlandırdı. Çoktan rahmetli olan Burhan GÖKSEL'in mektubunu onun hatırası için aşağıda aynen yazıyorum:

Ankara Kolejler Müdürlüğü
Adakale Sokak 41/3
28.8.1961

Kıymetli kardeşim,

Yarbaylığa terfi haberini radyodan öğrendim. Bihakkın layık olduğun bu yükselme için seni candan tebrik ederim. Tanrıdan daha yüksek rütbe ve mevkilere çoluk çocuğunla sıhhat ve neşe içinde ulaşmanı temenni ederim. Ayrıca radyodaki konuşmanı bilhasa alaka ile dinledim. Duyduklarım ve anladıklarım için seni daha şevkle kutlamak isterim. 1961'de omuzuna ilave ettiğin yıldıza nazaran, başının üzerine ve gönlüne bir taç kondurmuş bulunmaktasın. Milletine hakiki hizmetini yapmış olmanın huzuruna ulaşmış olmanın heyecanını her zaman muhafaza etmeni diler sevgi ile gözlerinden öperim.

Ankara Kolejler Müdürü
Burhan GÖKSEL
(İmza)

Hayatımda hiç günlük tutmadım. Fakat bu kanun tasarısı hazırlanırken, her aşamadaki dökümanları bir klasörde topladım. Bu dosya, çocuklarıma bırakacağım en kıymetli mirasımdır.

Bu dosyada; Bakanlar Kurulu'nda ve diğer tüm toplantılarda yaptığım konuşmaların asılları, Radyo konuşmalarım ve yayınlanan bildiriler, Üniversitenin ve Hükümet'in olur yazılarının asılları, basında çıkan tebrik ve teşekkür yazılarının küpürleri bulunmaktadır.

Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu'nun detaylı tarihi olan bu dosyanın bir fotokopisini de kurumun Genel Müdürlüğü'ne yıllar önce vermiştim. Belki bir gün bunu bir kitap haline getirirler ve kurumun tarihi olarak kütüphanelerine koyarlar.

Genel Müdürlük'ten bana verilen son bilgilere göre; bu kurum halen 550.000 öğrenciye kredi vermektedir. Açılan yurtlardaki yatak sayısı 200.000 civarındadır. Ülkeme yaptığım bu hizmet için daima gurur duydum.

Profesör Kemal Gökçe Kürsüde Bayılıyor

1980'li yıllarda şahidi olduğum bir olayı kısaca anlatmak istiyorum. O tarihlerde bu kurum, Gençlik ve Spor Bakanlığı'na bağlı idi. Gençlik ve Spor Bakanı olan Sayın Vecdi GÖNÜL, beni bu kurumun bir Genel Kurul toplantısına şeref misafiri olarak davet etti. Toplantıda benim kürsüye çıkarak müessesenin kuruluş hikâyesini anlatmam istendi. Çıktım ve anlattım. Benim arkamdan söz alan Çukurova Üniversitesi Tarım Fakültesi Dekanı Profesör Kemal GÖKÇE, kürsüde heyecanlı bir ifade ile, "Paşam siz yıllardan beri neredeydiniz, bu müesseseyi ben kurdum diye başkaları boy gösterdi. Meğer asıl sahibi sizmişsiniz. Size minnetarız..." dedi ve düşüp bayıldı.

Çok telaşlandık, hemen doktor çağrıldı. Profesör Kemal GÖKÇE, kısa sürede kendine geldi. Fakat beni çok korkutmuştu. Bu değerli insan uzun süre bana bayram ve yeni yıl tebrikleri yazdı. Sonra irtibatımız koptu. Şimdi nerelerde, bilmiyorum. Kendisini saygı ile anıyorum.

Cumhurbaşkanlığı Köşkü'ne Çağrılışım

30 Ağustos 1961'de Yarbay olmuştum. Seçimler yapılmış ve Adalet Partisi çoğunluk partisi olarak Meclis'e geliyordu.

Bir gün Köşk'ten telefon aldım. Genel Sekreter Kurmay Albay Osman KÖKSAL beni Köşk'e çağırıyordu. Gittim, öğle yemeğini birlikte yedik ve yemekte bana şu haberi verdi:

"Armağan, senin Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu kuruluş kanun tasarısının hazırlanmasındaki emek ve gayretini herkes biliyor. Ankara Üniversitesi Rektörü Ordinaryus Profesör Suut Kemal YETKİN Devlet Başkanı'na müracaat ederek bu kurumun Kurucu Genel Müdürü'nün Kurmay Yarbay Ali Armağan olmasını teklif etti.

Bu teklif Devlet Başkanı'nca da uygun görüldü. Genelkurmay Başkanlığı'na ve Milli Eğitim Bakanlığı'na da bu konu resmen yazıldı.

Ayrıca bir Milli İstihbarat Teşkilatı (MİT) kurulacak. Bu kuruluş çalışmasında Mustafa OK ile birlikte görev alacaksınız.

Asker olmana rağmen, 2 sene süre ile bu sivil görevde bulunabilirsin. Buna izin veren bir yasa halen yürürlüktedir.

Seni tebrik ederim. Yeni görevin hayırlı ve uğurlu olsun..." dedi.

Bu haberden hiç hoşlanmadım. Fakat Osman KÖKSAL'a duyduğum saygı sebebiyle hiç bir şey söylemeden Köşk'ten ayrıldım ve Meclis'e döndüm.

Bana Böyle Subay Lazım

Ben, "Meclis'te işimiz bitiyor, artık orduya döneceğim" diye sevinirken, bu haber beni çok üzmüştü. Mustafa OK ile görüştüm ve bu görevi kabul etmiyeceğimi, bunun için Genelkurmay Başkanı Cevdet SUNAY'a çıkacağımı söyledim. Mustafa OK,

"Hele bir düşünelim..." dediyse de, ben hemen o gün Genelkurmay'a gittim ve Emir Subayı'na Başkan'ı önemli bir konuda görmek istediğimi söyledim.

Meğer Cevdet SUNAY odasında Kuvvet Komutanları ile toplantı halindeymiş. Fakat "Milli Birlik Komitesi Basın Sözcüsü konuşmak istiyor" denince, önemli bir şey zannetmiş olacak ki, beni hemen içeriye aldılar.

Bütün Kuvvet Komutanları'nı orada görünce şaşırdım. Cevdet SUNAY, "Hayır ola evladım, ne var?" diye sordu. Ben de kendisine, olan biteni kısaca anlattım ve bu görevi kabul etmek istemediğimi söyledim.

Cevdet SUNAY bana, "Yani sen, bu sivil görevi istemiyor musun?.." diye sordu. Ben de asker olduğumu, bir an önce orduya dönmek istediğimi arz ettim.

Cevdet SUNAY, Kara Kuvvetleri Komutanı Muhittin ÖNÜR Paşa'ya döndü ve, "Paşam, o emri iptal edelim, bana böyle subay lazım..." dedi.

Ben de teşekkür ederek sevinçle huzurlarından ayrıldım.

Daha sonra Genelkurmay Özel Harp Dairesi'ne Eğitim Subayı olarak tayinim çıktı ve Meclis'ten ayrıldım...

YASSIADA HÜKÜMLERİ VE TALAT AYDEMİR

Talat Aydemir'i Ziyaret

Meclis'te Milli Birlik Komitesi Basın Sözcüsü olarak görev yaparken meğer Silahlı Kuvvetler içinde kıyametler kopuyormuş, haberim yok. Harp Okulu Komutanı Kurmay Albay Talat AYDEMİR'in başını çektiği SİLAHLI KUVVETLER BİRLİĞİ adı altında çalışmalar, faaliyetler ve toplantılar sürüp gidiyormuş. Bu Birliğe girmek isteyen kişilere bir yemin metni okutuluyormuş. O kişi, bu yemini okurken elini bir tabanca üstüne koyarmış.

Bu birliğe, pek çok General ve Amiral de yemin ederek katılmış. Bu SİLAHLI KUVVETLER BİRLİĞİ, halen yönetimi elinde bulunduran Milli Birlik Komitesi'nin ve Hükümeti'nin tutum, davranış ve çalışmalarını yetersiz buluyormuş. Beni de, Milli Birlik Komitesi'nin adamı diye biliyorlarmış. Bu sebepten ilk fırsatta emekliye ayrılacakların içinde yer alıyormuşum.

Bütün bunları, çok sevdiğim ve değer verdiğim bir sınıf arkadaşım Meclis'teki odama gelerek bana anlattı. Halbuki ben, ne Milli Birlik Komitesi'nin, ne de bir başka grubun adamı değildim. Meclis'te, ülkeme yararlı olacağına inandığım çalışmaların içindeydim.

Bana gelen arkadaşım, beni çok sevdiği için, emekli olmamı önlemek amacıyla Harp Okulu Komutanı Talat AYDEMİR'e götüreceğini söyledi.

Kabul ettim ve Harp Okulu'na beraberce gidip Talat AYDEMİR'in huzuruna çıktık. AYDEMİR, benim bu ziyaretimden çok memnun olduğunu söyledi ve benim de Silahlı Kuvvetler Birliği'ne katılmamı beklediğini ifade etti.

Bunun için, önceden hazırlanmış yemin metnini, bir elimi tabanca üstüne koyarak okumam gerekiyordu. O sırada odada ve yakında bir tabanca bulunamadı. Bunun üzerine Talat AYDEMİR: "Tabancaya gerek yok, sen bir elini benim elimin üstüne koy ve bu yemin metnini oku" dedi. Ben de öyle yaptım ve okudum. Böylece ben de, birliğe dahil olmuş ve muhtemel bir emeklilikten kurtulmuş oldum.

Güler misin, ağlar mısın... Tanrım bir daha böyle günler yaşatmasın.

İsmet İnönü İle Tanışma

Meclis'te görev yaptığım günlerden bir gün, sınıf arkadaşım Galip SERDAROĞLU beni ziyarete geldi. Kendisi Hukuk Fakültesi'nde İNÖNÜ SAVAŞLARI ile ilgili bir konferans vermekle görevlendirilmiş. "Meclis Kütüphanesi'nde bu konuda yazılmış döküman bulabilir miyiz" diye sordu.

Ben de kendisine, "Burada canlısı var..." dedim. Amacım büyük devlet adamı İsmet İNÖNÜ ile arkadaşımı buluşturmak ve bu savaşların hikâyesini onun ağzından dinlemesini sağlamaktı.

İsmet İNÖNÜ ile hiç tanışmamıştım. Fakat buna rağmen kendisine başvurmaya karar verdim. Meclis toplantı halindeydi ve İNÖNÜ Genel Kurul'daki yerinde oturuyordu. Salonun, Kulis'e açılan kapısından kendisini görüyorduk.

Meclis Salonu'nda hizmet eden görevlilerden birisini uzak-

tan yanıma çağırdım ve, "İsmet İNÖNÜ'nün yanına git, kulağına eğil ve 'sizi iki kurmay binbaşı Kulis'te bekliyor, sizinle görüşmek istiyorlar' diye haberdar et..." dedim.

Ben, İNÖNÜ'nün kulağının ağır işittiğini unutmuştum. Görevli, İNÖNÜ'nün kulağına eğildi ve dileğimizi söyledi. Fakat İNÖNÜ, anlamamış olacak ki, "Ne diyorsun, yüksek sesle söyle..." dedi. Bunun üzerine görevli, yüksek sesle bağırarak, "Paşam, sizi görmek isteyen iki kurmay binbaşı Kulis'te bekliyorlar..." dedi. Tabii, bunu İNÖNÜ'ye yakın oturanlar da duydu. İNÖNÜ, bize doğru baktı, sonra yerinden kalkarak yanımıza geldi. "Hayır ola, ne istiyorsunuz?" diye sordu. Ben de, kendisini niçin rahatsız ettiğimizi anlattım. Çok memnun oldu ve duygulandı.

İkimizin arasında kollarımıza girdi. "Gelin, Meclis Başkanı odasına gidelim, orada konuşalım" dedi. Başkan odasında, önce bize birer kahve ısmarladı ve sonra anlatmaya başladı. Arkadaşım, notlar aldı, sanırım bir saat kadar kendisini dinledik. Ayrılırken teşekkür ettik, elini öpmemize izin vermedi. Arkadaşıma, "Hukuk Fakültesi'ne gelip seni dinleyeceğim" dedi. Gerçekten de geldi ve konferansı dinledi.

Bu büyük devlet adamı ve dürüst politikacıyla böylece tanışmış olduk.

Yassıada'da İdama Mahkûm 15 Kişi ve Aydemir Grubu

Yassıada'da yapılan duruşmalar sonunda 15 kişi idama mahkûm olmuştu.

Talat AYDEMİR'in yönetimindeki Silahlı Kuvvetler Birliği; bu idamların hepsinin Milli Birlik Komitesi'nce onaylanmasını ve infazın yapılmasını kararlaştırmış. Aksi halde, Silahlı Kuvvetler Birliği, Milli Birlik Komitesi Yönetimi'ne son verecek ve yönetimi kendileri üstleneceklermiş.

Bu söylenti adeta kanımızı dondurdu. Gerçekten olaylar böyle sonuçlanırsa Türkiye'nin hali ne olurdu?

Bu durumu bazı arkadaşarlarımla, benim görev yaptığım Basın Sözcülüğü odasında enine boyuna konuşuyor ve dertleşiyorduk. Sonuçta, Milli Birlik Komitesi üyeleri ile Silahlı Kuvvetler Birliği'nin önde gelen kişilerinin bir araya gelerek durumu müzakere etmelerinin ve bir ortak yol bulmalarının zorunlu olduğu kararına vardık.

Bu amaçla, nazımız ve sözümüz geçen bazı Milli Birlik Komitesi üyelerini, benim odama davet ederek bu fikrimizi onlara kabul ettirmeye çalıştık. Fakat hiç birisi, Silahlı Kuvvetler Birliği üyeleri ile bir araya gelmeyi ve onlarla pazarlığa oturmayı kabul etmiyordu.

Hemen hepsi de, "Ordu zaten yeterince politikaya girdi, bizim yönetimden çekilmemiz ve Silahlı Kuvvetler'den yeni bir grubun yönetimi ele alması, Türkiye'yi büyük bir karmaşaya sürükler. Bize karışmasınlar ve onlar ordudaki asli görevlerine dönsünler..." diyorlardı.

Hatta iknaya çalıştığımız üyelerden Sayın Ahmet YILDIZ, "Ben vasiyetimi yazdım, avukatım kasasına koydu. Beni isterlerse idam etsinler, onlarla pazarlığa oturmam. Ordunun tekrar devreye girmesi ve yönetimi ele alması ülkeyi felakete sürükler..." dedi.

Odamda, en son olarak üyelerden Mehmet ÖZGÜNEŞ ile konuşuyorduk. Gece olmuştu ve odamda ikimiz yalnız kalmıştık. ÖZGÜNEŞ de, diğerleriyle aynı görüşte idi. Onu da ikna edememiştim.

ÖZGÜNEŞ, Komite Odası'na gitmek üzere ayağa kalktı, ben de kalktım ve koluna girdim. Meclis koridorunda yürümeye başladık.

Meclis'te Silahlı Subaylar

Tam bu sırada, bizi şaşkına çeviren bir olayla karşılaştık. Teğmen ve Üsteğmen rütbesinde, eğitim elbiseli, belleri tabancalı 10-15 kişilik bir grubun hızla merdivenlerden aşağı indiğini gördük.

İkimiz de çok şaşırmıştık. Meclis içinde bu silahlı subayların işi neydi? Görebildiğimiz kadarıyla bunlar havacı subaylardı. ÖZGÜNEŞ, şoke olmuştu, "Bunların Meclis'te ne işi var?" diye söylendi. Şaşkınlıktan donakalmıştık. Ben de kendisine, "Sanırım, üç gün sonra yapacağınız toplantıda idamların hepsini de onaylamazsanız, Komite üyelerini toparlayıp götürecek askeri birlik Meclis'in içinde konuşlandırılmış..." dedim.

Muhtemelen Komite üyesi olan veya Komite'ye yardımcı olarak Meclis'te görev yapan bazı havacı subaylar, dışarıdaki SİLAHLI KUVVETLER BİRLİĞİ yetkilileri ile işbirliği halindeydi ve onlar, bu silahlı genç subayları Meclis'in içine almışlardı.

ÖZGÜNEŞ, çok düşünceli bir halde Komite Toplantı Odası'na girdi. Ben de, kendi odama döndüm. Gecenin ilerleyen saatinde, kara kara düşünmeye başladım.

Durum çok ciddi idi. Felaket kapıya dayanmış, hatta kapıdan içeri girmişti. Çok üzgündüm. Bir süre tek başıma düşündüm ve sonunda Komite Toplantı Odası'na giderek onlara yalvarmaya karar verdim.

Komite Odası'na, sadece üyelerin istediği çay, kahve gibi içecekleri getirmek üzere sağır ve dilsiz bir hademe girebilirdi.

Kapıda bekleyen bu görevliyi bir yana iterek içeriye girdim. Komite üyelerinin hepsi de suskun ve düşünceli idi. Muhtemelen ÖZGÜNEŞ, az önce Meclis içinde gördüğü silahlı subaylardan bahsetmişti. Beni kapıda görünce şaşırdılar. Üyelerden, Sayın Kadri KAPLAN, "Armağan hayrola, ne istiyorsun?" dedi. Ayakta, dimdik duruyor ve titriyordum. Üzüntü ve heyecandan gözyaşlarım yanaklarımdan aşağı sızarken şunları söyledim:

"Efendim, hepiniz Harp Okulu'ndan mezun olarak subay çıktınız. Çoğunuz Harp Akademisi'ni bitirerek kurmay oldunuz.

Hepinizin ATATÜRK hayranı, memleketini seven insanlar olduğunuzdan kimsenin şüphesi yoktur.

Karşı tarafta bir Silahlı Kuvvetler Birliği kurulmuş. Bu birliğin bütün subayları da sizin gibi Harp Okulu'ndan mezun olmuş, başlarındaki söz sahibi kişiler de, yine sizler gibi Harp Akademisi'ni bitirerek kurmay olmuşlar. Onlar da ATATÜRK'çü ve ülkesini seven insanlar. Yani aranızda hiçbir fark yok.

O halde, niçin bir araya gelip, medeni insanlar olarak mevcut sorunlara ortak çareler bulmak için bir masa etrafında toplanıp konuşmuyorsunuz?..

Size yalvarıyorum, oraya gidip onlara da yalvaracağım. Lütfen bir araya gelip, idamların infazı konusunda alacağınız karar yüzünden Türkiye'nin bir felakete sürüklenmesine meydan vermeyin.

Lütfen, sizden çok rica ediyorum...' dedim.

Bu sırada yine, heyecandan titriyordum ve gözyaşlarım yanaklarımdan akıyordu.

Komite üyeleri, aralarında bir süre konuştular ve bana dönerek: "Onlara da gidip böyle konuşacak mısın?" dediler.

Ben de cevaben "Evet, onların da şu anda Necatibey Caddesi'nde Jandarma Subay Okulu'nda toplandıklarını biliyorum. Oraya hemen gidip, onlara da aynı ricada bulunacağım" dedim.

Bunun üzerine, "Peki oraya da git, fakat bizim gönderdiğimizi söyleme, sonucu bize bildir..." dediler.

Karşı Karargâhta

Teşekkür ederek hemen ayrıldım ve arabama atlayıp Jandarma Subay Okulu'na gittim. Kapıdaki nöbetçi subaylar beni

tanımadıkları için (PAROLA) sordular. Ben de, "Parola'yı bilmiyorum. Milli Birlik Komitesi Basın Sözcüsü'yüm. Toplantıya iletmek üzere önemli bir haber getirdim" dedim. Beni 10 dakika kadar beklettiler, sonra içeri aldılar. Kütüphane olduğunu bildiğim bu salona ilk defa giriyordum. Ortada, boylu boyunca uzanan geniş ve uzun bir masa vardı. Masanın baş kısmında, ortada Harp Okulu Komutanı Kurmay Albay Talat AYDEMİR oturuyordu. Sol tarafında Jandarma Genel Komutanı Abdurrahman DORUK Paşa yer almıştı.

Talat AYDEMİR'in sağında, bir Amiral oturuyordu. Salonda, tahminen 50-60 kadar subay ve tanımadığım bazı generaller vardı. Bir kısmı ayağa kalkmıştı. Masa üzerinde bulunan 3-4 bakır vazodan dumanlar çıkıyordu.

Anlayabildiğim kadarı ile toplantı yeni bitmiş ve alınan bazı notlar yakılarak bu vazoların içine atılmıştı.

İçeride oldukça fazla gürültü vardı. Ayakta beklerken kendi kendime, "Tanrım, sen Türkiye'yi koru..." dedim. Çünkü gördüğüm manzara pek hoş değildi.

Bu esnada, adının Orhan olduğunu bildiğim bir Kurmay Albay bağırarak: "Arkadaşlar, lütfen susun, Milli Birlik Komitesi Basın Sözcüsü Binbaşı Ali Armağan bize önemli bir haber getirmiş. Lütfen, kendisini dinleyelim" dedi.

Nihayet, sükûnet sağlandı. Hepsi bana bakıyordu. Milli Birlik Komitesi üyelerine neler söylemişsem, aynını bu gruba da söyledim. Buraya gelişimden Milli Birlik Komitesi üyelerinin haberdar olduğunu mecburen açıkladım. Sözlerim bittikten sonra, kendi aralarında konuşmaya başladılar.

Bu konuşmalardan anladığım kadarı ile, bu grubun Milli Birlik Komitesi'ni devirip, onların yerine yönetime el koyma kararlarında samimiyet yoktu. Sadece Milli Birlik Komitesi'ne baskı yaparak, idamların hepsinin Komite tarafından onaylanmasını istiyorlardı. Buna çok sevindim. Yaptıkları müzakere sonunda, Komite üyeleri ile bir araya gelmeyi kabul ettiler. Komite'den kimlerin toplantıya gelmesini istediklerini bana söyle-

diler. Komite'nin bazı üyelerinin yüzlerini bile görmek istemiyorlardı.

Kendilerine teşekkür ettim ve durumu hemen Komite'ye ileteceğimi ve sonucu yine kendilerine ulaştıracağımı söyledim.

Süratle Meclis'e geldim ve Komite üyelerine haberi ilettim. Bu defa Komite üyeleri de, karşı taraftan toplantıya kimlerin katılmasını istediklerini bana bildirdiler.

Tekrar Jandarma Subay Okulu'na gittim ve Komite'nin isteğini kendilerine ilettim. Kabul ettiler.

Böylece, her iki tarafın uygun bulduğu kişiler, o gece Jandarma Genel Komutanlığı'nda toplandılar.

Sonuçta, toplantıya Milli Birlik Komitesi'nden katılan üyelerin, idamlardan sadece üçünün onaylanmasını kabul ettikleri haberi bize ulaştı.

İki gün sonra, idam dosyaları Meclis'e geldi ve Komite'de sadece 3 kişinin idamı onaylandı. Komite'den bu karar çıktıktan sonra, Jandarma Subay Okulu'na giderek, kararın o grup tarafından nasıl karşılandığını öğrenmek istedim. Bu defa, bir zorluk görmeden salona girebildim. Çünkü artık, beni tanımışlardı.

Toplantı salonunda Albay Talat AYDEMİR'in çok sinirli olduğunu gördüm. Karşılıklı bazı konuşmalardan sonra AYDEMİR, "15 dediniz 3 kişiye razı oldunuz. Ben, bunu kabul etmiyorum. Tek başıma da kalsam mücadeleye devam edeceğim. Ben, kelleyi koltuğa aldım..." dedi.

Sonra, salondan ayrılırken kapıyı hızla çarptı ve gitti...

Talat AYDEMİR'in bu gidişi, daha sonraları yaptığı bazı girişimler sebebiyle de, maalesef idam sehpasında son buldu.

Devlet Başkanı'nın Basın Toplantısı Niçin Yayınlanmadı?

Meclis'te Milli Birlik Komitesi Basın Sözcüsü görevini yürüttüğüm sırada, bir gün Devlet Başkanı Orgeneral Cemal GÜRSEL, Cumhurbaşkanlığı Köşkü'nde bir basın toplantısı yapmıştı. Ben de teybimi alıp Köşk'e gitmiştim.

Bu basın toplantısını, yerli ve yabancı pek çok basın mensubu izlemişti.

Devlet Başkanı, bu toplantıda yaptığı konuşmanın bir bölümünde; Talat AYDEMİR Grubu'na kapalı bir şekilde değinmiş ve Silahlı Kuvvetler içinde bu şekilde gruplaşmanın yanlış olduğunu ifade etmişti.

Toplantı bitti ve herkes dağıldı. Basın mensupları, haberi gazetelerine ulaştırmak için Köşk'ten hızla uzaklaştılar.

Fakat gece geç vakit, Milliyet ANKARA Temsilcisi beni evimden telefonla aradı ve, "Binbaşım, Devlet Başkanı'nın bu gün yaptığı basın toplantısının gazetelerde yayınlanmasını Sıkıyönetim Komutanlığı yasakladı. Bu nasıl iştir? Haberiniz var mı?" dedi.

Hemen giyindim ve Sıkıyönetim Komutanlığı'na gittim. Sıkıyönetim Komutanlığı, Meclis'in ANKARA Oteli tarafındaki ön çıkıntısında çalışıyordu.

Orada, gece nöbetinde görevli olan Kurmay Albay Recai ENGİN ve Kurmay Albay Osman Fazıl POLAT'a durumu anlattım ve yasaklamanın doğru olup olmadığını sordum.

Onların bana yaptığı açıklamaya göre; Harp Okulu Komutanı Kurmay Albay Talat AYDEMİR; Devlet Başkanı'nın yaptığı basın toplantısında SİLAHLI KUVVETLER BİRLİĞİ hakkındaki sözlerine üzülmüş ve Sıkıyönetim Komutanı Orgeneral Ali KESKİNER'e telefon ederek: "Lütfen bu basın toplantısı, yarın gazetelerde yayınlanmasın..." ricasında bulunmuş.

Albay Talat AYDEMİR'in bu ricası Sıkıyönetim Komutanlığı'nca kabul edilmiş.

Sonuçta bu haber, ertesi günkü gazetelerde yer almadı. Bu olayın yorumunu bu kitabı okuyanlara bırakıyorum...

Seçimler Yapıldı, Fakat Meclis Toplanmayacak

Seçimler, demokratik bir şekilde yapılmış ve ADALET PARTİSİ'nin çoğunlukla Meclis'e gireceği belli olmuştu. Temsilciler Meclisi'nin görevi bitmişti.

O günlerde, bir gece geç vakit, evimde telefonum çaldı. Telefondaki kişi, AYDEMİR Grubu içinde yer almış olan değerli bir sınıf arkadaşımdı. Benim, acele Jandarma Subay Okulu'na gelmemi istiyordu.

Kalktım, giyindim ve gittim. Sınıf arkadaşım Mustafa OK'u da çağırmış. Neden çağrıldığımızı sordum.

Seçimler yapılmış olmasına rağmen, AYDEMİR Grubu, Meclis'in toplanmamasına karar vermiş. Bu karar, yarın sabah radyoda, sebepleri de açıklanarak duyurulacakmış. Benin ve Mustafa OK'un kalemlerimiz kuvvetli imiş!.. Onun için sabahleyin radyoda yayınlanacak bildirileri biz hazırlayacakmışız. Bizi, bunun için çağırmışlar.

Salon, oldukça kalabalıktı. Bu görevi, benim ve Mustafa OK'un kabul etmemiz mümkün değildi. Onun için itiraz ettik ve masa üzerine bizim için koydukları daktiloya ve kâğıtlara, elimizi bile sürmeden beklemeye başladık.

Salondaki kalabalık da bekliyordu. Niçin beklendiğini sorduk. Silahlı Kuvvetler Birliği temsilcileri ile birlikte Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları, Cumhurbaşkanlığı Köşkü'ne gitmişler.

Karar, orada da görüşülüp müzakere edilecekmiş. Gerçi, Köşk'te alınan karar aksi yönde de olsa, Silahlı Kuvvetler Birliği, Meclis'in toplanmasına kesinlikle engel olacakmış...

Tansel Paşa Son Noktayı Koyuyor

Gece yarısından sonra, salonda bir hareketlilik oldu ve Hava Kuvvetleri Komutanı İrfan TANSEL Paşa salona girdi. Şapkasını bile çıkarmadan, baştaki kürsüye doğru yürüdü. Kendisiyle birlikte salona girenler arasında Tuğgeneral Faruk GÜRLER ve tanımadığım bazı subaylar vardı.

Orgeneral İrfan TANSEL, kürsüye geçti ve topluluğa şunları söyledi:

"Arkadaşlar, biz en üst düzeyde komutanlar olarak Cumhurbaşkanı ile birlikte, Meclis'in toplanması veya toplanmaması konusunu enine boyuna müzakere ettik.

Sonuçta, Meclis'in toplanmasının uygun olacağı kararına vardık. Seçimler, bütün dünyanın gözü önünde, demokratik bir şekilde yapıldı. Şayet, Meclis'in toplanmasına engel olunursa, hem ulusumuz, hem de dünya ulusları bunu asla onaylamaz. Meclis toplanmalı ve Hükümet kurulmalıdır. Şayet, yeni Meclis'in ve Hükümet'in tutumu Demokrat Parti'nin devamı imiş gibi olursa, yani davranışları ile Demokrat Parti'nin bıraktığı yerden ve aynı hava ile icraat yaptıkları görülürse müdahalede haklı olabilirsiniz.

Fakat, mutlaka Meclis toplanmalı ve Hükümet kurulmalıdır. Hükümet'in tutum ve davranışlarını izleriz ve sonra ona göre bir karara varırız.

Siz, bizim bu kararımızı uygun bulmaz ve kabul etmezseniz, bizleri isterseniz emekli edersiniz ve bizim yerimize gelecek olanlarla kararınızı uygularsınız. Söyleyeceklerim, bunlardan ibarettir. Hoşçakalın..."

TANSEL Paşa, bunları söyledikten sonra, asık bir yüzle salonu terketti. TANSEL Paşa'nın bu şekilde ayrılışından sonra, salonda kısa bir sessizlik oldu. Kanımca, büyük çoğunluk bu konuşmayı ve sonucu uygun bulmuştu.

Böylece, Hava Kuvvetleri Komutanı İrfan TANSEL'in bu

konuşması ve davranışı, Türkiye'yi büyük bir karmaşadan kurtarmıştı. Kanımca, Silahlı Kuvvetler Birliği'nde böyle kararları, üst düzeyde bir avuç insan alıyor ve geride kalanlar, bu kararlara hiç ses çıkarmadan itaat ediyordu.

Ancak salonda, komuta katının bu kararını uygun bulmayanlar da vardı. Tuğgeneral Faruk GÜRLER, bir kenarda sessizce ayakta duruyordu. Kendisi, çok sakin ve uysal bir insandı. Onu, GEBZE'de Alay Komutanım iken çok yakından tanımıştım.

Bu sırada, adının Fevzi ARSIN olduğunu öğrendiğim, havacı bir Albay, Faruk GÜRLER Paşa'nın yakasına yapıştı ve sert bir sesle: "Paşa, bu nasıl karar? Biz ne konuştuk, siz ne karar aldınız? Bizim fikirlerimizi Köşk'te böyle mi savundunuz?.." diyerek, Faruk Paşa'yı adeta sarstı.

Meğer Faruk GÜRLER Paşa, Silahlı Kuvvetler Birliği'nin Genel Sekreteri sıfatı ile Köşk'e gitmiş!..

Sonunda, Meclis toplandı. Hükümet kuruldu ve Adalet Partisi'nin, Demokrat Parti'nin devamı değil, yeni bir parti olduğu görüldü.

NAPOLİ, NATO KARARGÂHI'NDA GÖREV

Meclis'teki Milli Birlik Komitesi Basın Sözcülüğü görevim bitti. Genelkurmay Özel Harp Dairesi Başkanlığı'nda Eğitim Şubesi'nde görev aldım. Çok memnun ve mutluydum.

Kurmay olduğum için de, bir yurtdışı göreve atanmayı çok istiyordum. Bu nedenle, önce Dil Tarih Coğrafya Fakültesi'nde yapılacak olan yabancı dil sınavını kazanmam zorunlu idi. Gerçi okullarda, hep İngilizce dersi almıştım, fakat bu yetersizdi. Onun için Üsteğmenlik yıllarımda, dededen kalma bir gramofonla yıllarca İngilizce öğreten plaklarla çalıştım. Genelkurmay Özel Harp Dairesi'ne tayin olunca, geceleri Amerikan Kültür Derneği'nde İngilizce kurslarına katıldım. Böylece, İngilizce dil bilgimi epeyce geliştirmiş oldum.

1962 yılı başlarında fakültede hangi tarihlerde dil sınavı yapılacağı belli oldu. Bu sınavda, bazı profesörlerin beni tanıyabileceğini ve bana Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu hakkında sorular sorabileceklerini düşündüm. Çünkü Meclis'teki çalışmalarım sırasında ismim ve resmim gazetelerde çok çıkmış ve radyoda konuşmalarım olmuştu. Olayı üniversiteler ve öğrenciler yakından izlemişlerdi.

Bu sebepten, KREDİ VE YURTLAR KURUMU konusunda kendi kendime İngilizce sorular ve cevaplar hazırladım.

Nihayet, sınav günü geldi ve ben içeriye girdiğimde profesörlerden birisi beni ismen tanıdı. Yaptığım hizmeti ve önemini açıklayarak diğer üyelere de beni tanıttı. Sonra bana, aynı konuda sorular sordular. Herhalde iyi cevaplar vermiş olmalıyım ki

sonunda dil sınavını kazandım ve NAPOLİ NATO Karargâhı'na atandım.

NATO Karargâhı'nda ilk Türk İlkokulu

NATO Karargâhı'nda İstihbarat Başkanlığı'nda göreve başladım. İstihbarat Daire Başkanı Türk idi. Bu görevi bir yıldan beri Tuğgeneral Kâmi GÜZEY yürütüyordu. (Sonradan orgeneralliğe kadar yükseldi.)

NATO Karargâhı'nda, Türkiye hariç, diğer bütün ülkelerin birer ilkokulu vardı ve çocukları bu okullara devam ediyordu.

Kâmi GÜZEY Paşa, geçen sene burada bir Türk İlkokulu'nun açılması için ilgili yerlere yazılar yazmış, fakat bir sonuç alamamış. Bunu bana üzülerek anlattı.

Ben, daha önce NAPOLİ'ye 3 aylık bir kurs için gelmiştim ve bu durumu biliyordum. Bu sebepten NAPOLİ'ye iki yıllık görev için gelir gelmez, çocuklarımı NAPOLİ içinde bulunan Amerikan okullarına hemen kaydettirdim. Diğer arkadaşların ilkokul çağındaki çocukları mecburen İtalyan okullarına yazıldı. Fakat bu küçük yavrulara İtalyan okullarında Hristiyan dini kuralları öğretiliyordu.

NATO'da görev yapan Türk subay ve astsubaylarının ilkokul çağında 35 minik yavrusu vardı. Bu sebepten burada bir Türk İlkokulu'nun açılması zorunlu idi.

Bir gün Kâmi GÜZEY Paşa'ya, beni üç günlüğüne ANKARA'ya görevli gönderirse, NAPOLİ'de bir Türk İLKOKULU açılması için Milli Eğitim Bakanlığı'ndan gerekli izni alabileceğimi söyledim. Çünkü o tarihte Milli Eğitim Bakanı Profesör Şevket Raşit HATİPOĞLU idi. Kendisi, Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu kanun tasarısını hazırlayan komisyonumuzun başkanlığını yapmıştı. Kendisiyle ilişkimiz adeta bir baba evlat ilişkisi gibiydi.

Görevli olarak ANKARA'ya geldim. Bakan'ın huzuruna çıktım. Beni sevgi ile kucakladı, yanaklarımdan öptü.

Bakan'a, NAPOLİ'deki yavrularımızın durumunu anlattım. Çok duygulandı. Kendisine, "Hocam, orada hazır iki öğretmenimiz var. Aramızda para toplayıp 5 sınıflı bir ilkokulun tüm ihtiyaçlarını kitaplar dahil temin etmeye hazırız. Sizden hiç para istemiyoruz. Öğretmenlerin, aylık ücretlerini de düşünmeyin. Sizden tek isteğimiz, NAPOLİ'de bir Türk İlkokulu'nun açılmasına resmen izin veren yazılı emrinizi almaktır" dedim.

Bakan, bu isteğimi memnuniyetle kabul etti ve ilgili bir kişiyi çağırarak, yazının hemen hazırlanmasını ve bir kopyasının da İSVİÇRE'de bulunan Türk Öğrenci Müfettişliği'ne gönderilmesini emretti.

Yazı hazırlandı, Bakan imzaladı ve bir kopyası da bana verildi. Sevinerek NAPOLİ'ye döndüm.

Karargâh içinde bir binanın ikinci katında, 2 büyük oda bize okul olarak tahsis edildi. Odanın birisinde 1,2 ve 3. sınıflar; diğerinde 4 ve 5. sınıflar öğrenim görecekti.

Okulun bütün ihtiyaçlarını kısa zaman tamamladık. Karargahta görevli ve meslekleri öğretmen olan, bir arkadaşımızın eşi ile bir subayın ablası göreve başladılar. Çocuklar, sabahleyin babaları ile birlikte okula geliyorlar ve akşam üstü, yine birlikte evlerine dönüyorlardı.

Milli bayramlarımızda okulda müsamereler tertipledik ve bunları izlemek için yabancı subayları da davet ettik. Çocuklarımızın kabiliyetine yabancılar hayran kaldılar.

Bizler, Türkiye'ye yeni görevlerimize döndükten sonra Bakanlık, açtığımız bu okula resmen öğretmen atadı ve okulun sürekliliği sağlandı. Bu Türk İlkokulu, 1963 yılından beri öğretime devam etmektedir. Bizden sonra gelenler, kurucular olarak bizim isimlerimizi bir pirinç levhaya yazdırıp okulun duvarına asmışlar.

Gizli Serviste İfadem Alınıyor

Bir gün NAPOLİ'de görev yapan konsolosumuz Fransa'da bir gazetede yayınlanan ve KIBRIS konusunda Türkleri haklı gösteren bir makalenin İngilizce'ye çevrilmiş kupürünü bana verdi.

Ben de bu makalenin bir fotokopisini İstihbarat Daire Başkanı Kâmi GÜZEY Paşa'nın yardımcısı olan Amerikalı Albay'a okuması için verdim.

Meğer ben, bu masumane davranışımla, Amerikalı'lara göre büyük bir suç işlemişim. Beni, gizli servis odasına çağırdılar ve uzun uzun ifademi aldılar. Kendilerine orada şunları söyledim:

"Ben bir gazetede çıkan makaleyi, Daire Başkan Yardımcı'mıza sadece bilgisi olsun diye verdim. NAPOLİ'deki NATO Komutanı bir Amerikalı Oramiral'dir ve kendisinin emir subaylarından birisi Yunanlı'dır. Bu Yunanlı subaya, KIBRIS Rum Kesimi'nden sık sık broşürler gelmektedir. Bu broşürlerin hepsi de, KIBRIS Türkleri'ni kötüleyen yazılarla ve hatta renkli resimlerle doludur. Bu broşürler, orada görev yapan diğer emir subaylarına ve muhtemelen komutan Oramiral'e de gösterilmektedir. Bu Yunanlı emir subayının, KIBRIS Türkleri aleyhine alenen yaptığı bu menfi propagandalar suç olmuyor da, benim bu masumane hareketim mi suç oluyor? Siz, gerçekten dürüst görev yapmak istiyorsanız, önce bu Yunanlı Emir Subayı'nın ifadesini alın ve eylemine engel olun" dedim.

Son derece sinirlenmiştim. Gizli Servis Odası'ndan çıktıktan sonra Kâmi GÜZEY Paşa'ya gittim ve durumu anlattım. GÜZEY Paşa, benim sorguya çekildiğimi öğrenince küplere bindi ve yardımcısı olan Amerikalı Albay'ı odasına çağırdı ve benim yanımda oldukça sert ifadelerle onu haşladı.

Buna rağmen, Yunanlı Emir Subayı hakkında hiçbir işlem yapılmadı. Çünkü o bir Yunanlı idi, ben ise Türk idim...

EĞİRDİR DAĞ VE KOMANDO OKULU'NDA GÖREV

1964 Ağustos ayında NAPOLİ'deki iki yıllık görevim bitince albaylığa terfi ettim ve Eğirdir'de bulunan Dağ ve Komando Okulu'na Kurmay Başkan olarak atandım.

Kışlanın Ortasında Bir Baraka

Eğirdir'i ve bu okulu çok sevdiğim için bu atama beni çok sevindirmişti. Eylül başında görevime başladım. Birkaç gün sonra okulu tanımak için etrafı dolaşmaya çıktım. Bu gezim sırasında, kışlanın tam ortasında bir büyük barakanın yıllardan beri Amerikalı müşavirlere tahsis edilmiş olduğunu hayret ve dehşetle gördüm. Nasıl olurdu, böyle bir Okul'un ortasında bir baraka, nasıl Amerikalı'lara tahsis edilirdi ve yıllardan beri buna nasıl göz yumulurdu?

Çünkü bu Okul'da yetişen Komando ve Dağcı Subaylar, ülkemiz içinde filizlenmeye başlayan yıkıcı ve bölücü tehlikelerin önlenmesinde çok önemli görevler alıyorlardı. Bu sebepten, bu Okul'un faaliyetlerinin bir gizliliği vardı.

KIBRIS'ta 1960'lı yıllarda filizlenmeye başlayan Türk Mukavemet Teşkilatı'na (TMT) mensup gençlerin eğitimini bu Okul'da yetişen subaylar yaptırıyordu. Daha sonraki yıllarda kazanılan KIBRIS Zaferi'nde ve Güneydoğu olaylarının bastırılmasında da bu Okul'un yetiştirdiği personel'e çok önemli gö-

revler verilmiş ve onlar da, bu görevlerini başarı ile sonuçlandırmışlardı.

Bu bakımdan, böylesine kritik görevler üstlenen bu Okul'un orta yerinde bir barakanın Amerikalı Müşavirler'e tahsis edilmesi affedilmesi mümkün olmayan bir gaflet edi.

Görüşlerini ve fikirlerini sorduğum bazı subaylar, bana şöyle bir itirafda bulundular:

"Albayım, ne zaman KIBRIS'ta olaylar biraz karışır, Amerikalı müşavirler bizim hiç haberimiz olmadan buraya gelirlerdi. Biz, sabahleyin eğitime çıkarken, onların da bu baraka önünde sabah sporu yapmaya başladıklarını görürdük..."

Yani KIBRIS'ta olaylar biraz karışınca, bu müşavirler de tesadüfen buraya gelirlermiş!..

Yetkisiz Amerikalı Müşavir

Okulda, göreve başladıktan bir ay kadar sonra, ANKARA'dan Amerikan Yardım Kurulu'ndan tercüman Mahir adında birisi beni telefonla aradı ve şunları söyledi:

"Albayım, yeni göreviniz hayırlı olsun. Okulunuzun Amerikalı müşaviri Yarbay ile birlikte yakın bir tarihte sizi ziyarete geleceğiz. Orada fazla kalamıyacağız. Onun için size daha önceden bazı formlar gönderiyorum. Siz, biz oraya gelmeden önce, bu formları doldurup hazırlayın. Geldiğimizde sizden alırız."

Ben de, "Peki gönderin bakalım" dedim. Birkaç gün sonra, doldurulması istenen formlar geldi. Okul'da bulunan tüm silah ve araçların dökümü, bunların ne miktarının sağlam ve ne kadarının arızalı olduğu, personelin durumu ve sair bilgiler isteniyordu.

Bu bilgileri Amerikan Yardım Kurulu'na vermeye yetkili değildik. Okul Komutanı'na çıktım ve durumu anlattım.

"Biz, bu bilgileri geçen yıl onlara vermiştik" dedi.

Ben de kendisine, "Bu bilgileri onlara vermeye yetkili değ-

liz. İsterseniz Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na soralım" dedim. Benim, bu önerim üzerine durum Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na soruldu. Gelen cevapta, böyle bir yetkimiz bulunmadığı, esasen buna gerek olmadığı yazılıydı.

Birkaç gün sonra, "Amerikalı müşavir geldi" dediler. "Buyursun" dedim ve tercümanla birlikte odama aldım.

Önce, Amerikalı Yarbay'dan hüviyetini vermesini istedim. Amerikalı çok şaşırdı ve nedenini sordu. Kendisinin, bu gün Okulu'muza geleceğinin Kara Kuvvetleri'nce bize bildirilmediğini, talimat gereğince bu ziyareti Kara Kuvvetleri Komutanlığı'na rapor edeceğimi söyledim. Şimdiye kadar kimse, kendisinden böyle bir istekte bulunmamış olduğu için oldukça sinirli bir şekilde hüviyetini çıkarıp verdi. Not aldım ve hangi konuda konferans vermeye geldiğini sordum. Büsbütün şaşırdı ve konferans vermeye gelmediğini, önceden gönderdikleri formlar hazır ise, onları almak istediğini söyledi.

Kendisine, böyle bir yetkilerinin olmadığını, bu sebepten o dokümanları doldurup veremeyeceğimi söyledim. Bunun üzerine Amerikalı Yarbay, büsbütün sinirlendi ve Okul'u terk etti.

15 gün kadar sonra Amerikan Yardım Kurulu Başkanı General'in, Okul'u ziyarete geleceği haberini aldık. Bildirilen günde ve saatte geldi. Kendisini nezaketle karşıladık. Köpüklü şaraplı, güzel bir öğle yemeği yedirdik, konukseverliğimizi gösterdik. Yemekten sonra, Okul'u şöyle bir gördü ve ayrıldı. Anlaşılan, Okul'a yeni atanan bu Kurmay Başkanı'nı yakından tanımak istemişti.

Baraka Bize Geçiyor

Aradan 2-3 ay geçti. Bu defa Amerikan Yardım Kurulu'ndan JOSEPH STALLINGS adında bir subay, beni telefonla aradı. Çok güzel Türkçe konuşuyordu. Okul'un yeni müşaviri olduğunu ve Eğirdir'e balık tutmaya gelmek istediğini söyledi. "Buyur gel" dedim ve geldi.

Bizden, hiçbir şey istemiyordu, turist gibi gelmişti. Birlikte yemek yedik. Yemekten sonra, karşıma aldım ve çok ciddi bir tavırla:

"Bak Stallings, Okul'un içinde bir baraka Amerikalı müşavirlere tahsis edilmiş. Bu baraka size yakışmıyor. Göl kenarında güzel bir otel var. Orada kalın ve bizim misafirimiz olun. Bu baraka bize çok lazım. Onun için, o barakayı tahliye etmenizi istiyorum" dedim.

Bu isteğimde haklı olduğumu ve ANKARA'ya dönünce bu konuyu halletmeye çalışacağını söyledi. Sözünü tuttu ve bir ay kadar sonra, barakayı bize bıraktıklarını bildirdi. O tarihten sonra da, Okul'a hiçbir Amerikalı müşavir gelmedi. Barakayı teslim aldık.

STALLINGS, daha sonraki yıllarda Yarbay ve Albay rütbelerinde ANKARA'da Amerikan Sefareti'nde Askeri Ataşe olarak görev yaptı. Kendi ifadesine göre, Büyükelçi ile birlikte Türkiye'de bütün illeri ve hatta birçok ilçeyi dolaşmışlardı. Kendisinin, ataşelik yıllarında ANKARA'da dostluğumuz devam etti. Halen emekli Albay olarak Amerika'da yaşıyor ve her yılbaşında bana tebrik yazmayı asla ihmal etmiyor.

KOMUTAN'IN KARŞILIKSIZ DÖVİZ TALEBİ

Uzun yıllar önce Kara Kuvvetleri'nde görev yapıyordum. Bir gün odama bir arkadaşım geldi. İki eliyle başını yumruklu-yordu. Oturdu. Neye üzüldüğünü sordum. Yurtdışında bir göreve atanmıştı. Hem veda etmek, hem de bir emri olup olmadığını sormak için komutana çıkmıştı. Komutan, bu ziyaretin sonunda, kendisine çok üzücü bir teklifte bulunmuştu. Komutanın, yurtdışında okuyan bir çocuğu vardı. O yıllarda Türkiye'de döviz bulmak çok zordu ve bulunsa bile, bunu yurtdışına göndermek mümkün değildi.

Bu arkadaşımdan önce, yurdışına atanmış bir başka arkadaşımız da komutana veda etmeye geldiğinde, komutan kendisine, çocuğuna zaman zaman bir miktar dolar verip veremeyeceğini sormuş. Bu arkadaşımız, "Emredersiniz komutanım" demiş.

Komutan, kendisine gelen bu ikinci arkadaşımıza da, "Daha önce gelen arkadaşınız 'Başüstüne' dedi, ama bu, bir kişiye biraz ağır gelir. Bu ricamı ikiniz finanse eder misiniz?.." demiş.

Şüphesiz bu, karşılığı asla ödenmeyecek bir istek idi. Arkadaşım, böyle bir isteğe çok şaşırmış ve şoke olmuştu. Bunu duyunca ben de çok üzüldüm.

O tarihlerde yine yurtdışında bir göreve atanmış olan üçüncü bir arkadaşımız daha vardı. Kendisine telefon açtım ve komutana veda için geldiğinde aynı istek ile karşılaşabileceğini söyledim.

Nitekim komutan, bu üçüncü arkadaşımızdan da aynı istekte bulunmuş. Bu arkadaşımızın, İngiltere'de okuyan ve döviz alma hakkı olan bir oğlu vardı. Komutana şöyle bir öneride

bulundu: "Komutanım, emir subayınız benim vekilim olsun. Siz burada bankaya Türk parası yatırıp oğlumun dövizini alın ve İngiltere'ye gönderin. Ben de aynı miktar dövizi sizin çocuğunuza vereyim" dedi. Fakat komutan, bu öneriyi uygun bulmadı.

Komutanın, çocuğu için ricada bulunduğu birinci arkadaşımız yıllar önce vefat etti. Diğer iki arkadaşımız, halen emekli olarak hayatlarını sürdürmektedirler. Bu iki arkadaşımın izinleri olmadığı için, isimlerini açıklamam asla mümkün değildir.

Olayda sözü edilen komutan, yıllar önce vefat etti. Çocuklarının ve torunlarının üzülmemesi için bu komutanın adını da açıklamak istemiyorum. Fakat olay, maalesef tamamiyle gerçektir.

Benim amacım, kişileri teşhir etmek değil, olayı, ibret alınması için açıklamaktır. Her baba, çocuklarına düşkündür. Fakat bir komutanın, astlarından böyle bir istekte bulunması affedilmeyecek bir zaaftır.

Düşünülmesi ve üzerinde durulması gereken en önemli konu Silahlı Kuvvetler'de böyle zaafı olan kişilerin, nasıl olup da en üst rütbe ve makamlara kadar gelebildiğidir. Özellikle general ve amiral rütbelerinde, daha üst rütbe ve makamlara aday olan kişilerin ve hatta eşlerinin üzerlerinde büyük bir titizlikle durulması zorunludur. Bu titizlik gösterilmezse, Silahlı Kuvvetler'in zaman zaman, ulusumuzun gözündeki itibarı maalesef yara almaktadır.

Türk Silahlı Kuvvetleri, ulusumuzun gözbebeğidir ve halkımızın büyük güven duyduğu bir kuruluştur. Bu güven, asla sarsılmamalıdır.

Bu olayda, bahse konu olan komutanın, daha sonraki tarihlerde daha üst bir makama getirilmesi söz konusu idi. Genelkurmay'da üst düzeyde generaller arasındaki bir özel toplantıda bu konu görüşülüyordu. Bu özel toplantıda, bir tesadüf eseri ben de bulunmuştum. Benim fikrim de sorulduğunda, bu karşılıksız döviz isteme olayını, orada hazır bulunanlara bütün çıplaklığı ile anlattım. Toplantıda bulunanlar şoke olmuştu.

Aman Sus

Sonra bu özel toplantı dağıldı. Koridora çıktığımda bir korgeneral kolumdan tuttu ve, "Yahu sen ne yaptın, böyle bir açıklamayı nasıl yaparsın?" dedi. Ben de kendisine cevaben: "Komutanım, albay iken, generallik sırasındasın, aman sus! Sonra Tümgeneral, Korgeneral olacaksın aman sus! Kısmetse Orgeneral olacaksın aman sus! Sonra bir gün gelecek Allah susturacak. Ne zaman konuşacağız?.." dedim ve yürüdüm gittim.

Fakat benim bu özel toplantıda yaptığım konuşma, olayda sözü geçen komutana maalesef ispiyonlanmış. Çünkü ROMA'da yapılacak olan bir toplantıya gitmek için yanına girdiğimde, bir an evvel odadan çıkmamı istiyor gibiydi. Bu ziyaretten amacım, bir emri olup olmadığını sormak ve veda etmekti. Komutanın bu davranışı üzerine odasından hemen ayrıldım.

Nihat Erim İstifa Ediyor

12 Mart 1971'de Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanlarının hükümete verdikleri bir muhtıra ile, hükümet devrilmiş ve sayın DEMİREL şapkasını alıp gitmişti. Aslında bu, bir darbe idi.

Nihat ERİM Başbakan olmuştu. Fakat aylar sonra, bir gün ERİM Başbakanlıktan istifa etti. O tarihte Memduh TAĞMAÇ, Genelkurmay Başkanı ve Faruk GÜRLER Kara Kuvvetleri Komutanı idi. Benim görevim ise, Kara Kuvvetleri Harekât Dairesi Başkanlığı idi.

Nihat ERİM'in istifası, Komuta Katını telaşa düşürmüştü. Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları toplanıp durumu müzareke etmişler, bazı alternatifler tespit etmişler.

Bu alternatiflerin, hangisinin uygulanmasının daha doğru olacağı kararının verilmesi için Kuvvet Komutanları'nın kendi alt kademelerinde bulunan generallerin de görüşlerinin alınmasına karar verilmiş.

Bu amaçla bizleri de Kara Kuvvetleri Brifing Salonu'nda topladılar. 36 kişiydik. Kıdemsiz general olduğum için en arkada oturmuştum.

Kuvvet Komutanı Faruk GÜRLER Paşa, salona girdi ve kürsüden şu açıklamayı yaptı:

"Arkadaşlar, biliyorsunuz Nihat ERİM istifa etti. Bu durumda ne yapılabileceği konusunu komuta katında müzakere ettik ve sonuçta üç alternatif tespit edildi. Bunlardan hangisinin uygun olduğuna karar verebilmek için sizlerin de görüşlerinizin alınmasını uygun gördük.

Komuta katında tespit edilen alternatifler kısaca şunlardır:

1. Bu Muhtıra'nın altında imzası olan bizler ayrılır, emekli oluruz. Bizden sonra Komuta katına gelecek olanlar, ne karar verirse o uygulanır.

2. Silahlı Kuvvetler, bilfiil yönetime el koyar, askerler gerekli her kademede görev alır, yapılacak işler ve hizmetler böylece yürütülür.

3. Nihat ERİM'e rica edilir ve kendisine bir şans daha tanınır.

Bu alternatiflerden hangisini uygun bulursanız, fikrinizi hiç çekinmeden açıkça söyleyebilirsiniz.

En arkadan başlayalım. Armağan Paşa, sen hangi alternatifi uygun görüyorsun?"

İhtilal'in Kanunları

Salonda bulunan 36 generalin içinde soru ilk olarak bana yöneltilmişti. Ayağa kalktım ve şunları söyledim:

"Komutanım,

Ben, bu alternatiflerin üçünü de uygun bulmuyorum. İmzaladığınız bu muhtıra aslında bir darbedir yani ihtilaldir. İhtilalin, kendi kanunları vardır. Bu kanunlar uygulanmaz ise, ileride gelişecek olaylar, bu muhtıranın altına imza koyanların başını yer.

Silahlı Kuvvetler mensuplarının, her kademede yönetime el koyması da, son derece sakıncalıdır. Devletin yönetimi, askerlerin işi değildir.

Yapılacak olan bütün işler, yine sivillerden oluşacak deneyimli kadrolara yaptırılmalıdır. Bunun için, öncelikle bütün partilerin ve Meclis'in kapatılması zorunludur. Muhtıra verdiğiniz, aynı parti ve gruplara istediğiniz işleri yaptıramazsınız. Çünkü onların, hepsi de sizlere kırgındır ve gönülsüz iş yaparlar.

Çok seçkin kişilerden oluşacak tarafsız bir KURUCU MECLİS toplamalısınız. Bu Meclis'e, öncelikle Ulusumuz için en uygun SEÇİM KANUNU'nu, sonra düşündüğünüz REFORM KANUNLARI'nı hazırlatmalısınız. Ayrıca, ANAYASA'yı da bu Meclis ele almalı ve yeniden düzenlemelidir.

Bütün bu çalışmalar ne kadar zaman alır bilemem. Sonuçta gerekirse, bu yasalar hakkında Ulusumuzun fikrini almak için referanduma da gidilebilir.

Bütün bu hazırlıklar ve çalışmalar bittikten sonra, yeni partilerin kurulmasına ve seçimlerin yapılmasını izin verilir. Daha sonra Devlet Yönetimi, sivillerden oluşacak bu yeni kadrolara teslim edilir."

Konuşmam bittikten sonra oturdum ve arkadan öne doğru diğer arkadaşlara fikirleri soruldu. Faruk GÜRLER Paşa'nın fikir beyanı için arkadan, kıdemsiz generalden işe başlamasının sebebi vardı. Çünkü önde daha kıdemli ve Korgeneral rütbesinde üstlerimiz oturuyordu. Önce onlar fikirlerini söyleselerdi, arkada oturanlar bunlara aykırı fikir beyanında bulunmaktan çekinebilirlerdi.

Sonuçta 36 kişiden 8'i "Armağan Paşa'nın fikrine aynen katılıyoruz" dedi. 28 kişi ise "Nihat ERİM'e rica edelim, Başbakanlığı tekrar kabul etsin" dediler.

Sonuçta da öyle oldu ve Nihat ERİM, tekrar Başbakanlığa getirildi.

Birkaç gün sonra Faruk GÜRLER Paşa'nın odasına bir imza için girdim. Ayakta dururken, bana gözlüklerinin üstünden gülümseyerek baktı ve:

"O gün toplantıda celallendin. Bu işler, öyle senin dediğin gibi hap diye yutulmaz..." dedi.

Ben de kendisine:

"Komutanım, orada söyleyemediğim bir şeyi daha söyleyebilir miyim?" dedim.

"Söyle bakalım" dedi.

"Komutanım, arkadaşlarımız ve sivil halk bu muhtıranın asıl sahibinin siz olduğuna inanıyor. Yani 12 Mart Muhtırası'na imza koymakla büyük bir sorumluluk yüklendiniz. Bunun altından alnınızın akıyla çıkmanız lazım. Siz, artık millete mal oldunuz. Eşinizin kocası ve çocuklarınızın babası olmaktan öte, milletin babası oldunuz. Çekinmeden, açıkça fikrimi söyledim. İsterseniz beni emekli edin" dedim.

"Ne demek emekli olmak. Yarın bu makamlara sizler geleceksiniz.." dedi ve masasının gözünden bir kutu çikolata çıkardı. Bir tane kendi ağzına attı, sonra kutuyu bana uzattı.

GÜRLER Paşa, çok sevilen ve sayılan, zeki bir komutandı. Fakat ihtilal kanunları uygulanmadı ve bir süre sonra politikacılar, onu etkisiz duruma getirmeyi başardılar.

Ya o muhtıra hiç verilmemeliydi veya gereği tam yapılmalıydı.

Bugünkü düşünceme göre, o muhtıra hiç verilmemeliydi. Askerler asla politikaya girmemeliydi.

JAPONYA MACERASI VE İBRET ALINACAK DERSLER

Bir tarihte Japonya'ya Askeri Ataşe olarak atandım ve orada 2 yıl hizmetim oldu. Bu süre içinde bazı enteresan olaylar yaşadım. Bu olaylardan da kısaca bahsetmeliyim.

Büyükelçilik'te İncik Boncuk Alış Verişi

Meclis Başkanı Sayın Ferruh BOZBEYLİ başkanlığında bir grup milletvekilimiz KORE'ye davet edilmişler. KORE dönüşü, Japonya'ya da uğradılar.

Sayın BOZBEYLİ dışında hemen hepsinin de aynı renk elbise giydikleri dikkatimizi çekti ve yadırgadık. Meğer, KORE'de bu elbiseler kendilerine KORE Cumhurbaşkanı tarafından hediye edilmiş.

Heyet, Elçiliğe de geldi. İnci satın almak istiyorlardı. Daha önceden bildiğimiz ve tanıdığımız inci satan bir kadın vardı. Onu, Elçiliğe davet ettik. Bir bohça dolusu inci ile geldi. Salonun ortasında yerde bohçasını açtı. Bizim milletvekilleri, çeşit çeşit incileri yığın halinde görünce heyecanlandılar ve en güzellerini kapmak için adeta saldırdılar.

Satıcı kadın, neredeyse bayılacak hale geldi. Ben, müdahale etmek zorunda kaldım. Kadının başından ayrılmalarını ve sonra teker teker gelmelerini sağladım.

Sayın BOZBBEYLİ, ayakta duruyor ve manzarayı üzüntü

ile seyrediyordu. Bir milletvekilimiz tam 22 dizi inci satın aldı. BOZBEYLİ, kendisine bu kadar inciyi ne yapacağını ve gümrükten nasıl geçireceğini sordu. Milletvekili cevaben: "Sayın Başkan, ben bunları delegelerime hediye edeceğim. Gümrükte bize de söz söyleyecek halleri yok herhalde..." dedi.

İki yıl sonunda Türkiye'ye döndüğümde öğrendim ki, bu dizilerin her biri bir servet değerinde imiş!..

Sanno Oteli'nde Çıktık Açık Alınla

Aynı grupta bulunanlardan birisi Emekli General idi. Bu generale biraz özel ilgi gösterdim ve kendisini Amerikalı'ların işlettiği SANNO Oteli'ne götürmeye karar verdim. Bu otelde, değişik şeyler satılan çok cazip ve kaliteli satış yerleri, restoranlar, postahane, sinema salonu ve benzeri yerler vardı.

Ancak, bu otele yalnız Amerikalı'lar girebilirdi. Ben, aynı zamanda KORE'deki Birleşmiş Milletler Kuvvetleri'nin Japonya'daki Türk Temsilcisi olduğum için, bu otele girme yetkim vardı. İstersem, yanımda birkaç misafir de getirebilirdim.

Kendisini davet ettiğim emekli general milletvekilimiz, benim bu özel davetimden birkaç kişiyi daha haberdar etmiş. Onlar da rica ettiler. Mecburen kabul ettim. Yalnız bir şartım vardı: Çok sakin olmaları ve satın almak için beğendikleri bir şey olursa, bana söylemeleri gerekiyordu.

Otele geldik ve satış bölümüne girdik. Burada değişik şeylerin satıldığı küçük bölümler vardı. Buralarda çoklukla Japon satıcı kızlar çalışıyorlardı.

Milletvekillerimiz, bu cazip satış yerlerini görünce, benim ricamı unuttular ve sağa sola dağıldılar. Büyük bir sessizlik vardı ve orada bulunanlar yine aynı sessizlik içinde alış verişlerini yapıyorlardı.

Fakat biraz sonra, bir köşeden yüksek sesle "ÇIKTIK AÇIK ALINLA" marşı söylenmeye başlandı. Şüphesiz bizimkilerden birisiydi. Utancımdan yerin dibine geçtim. Orada bulunan

Amerikalı'lar ve Japon kızlar, hayretten donakaldılar. Herkes o tarafa baktı. Ne yapacağımı şaşırmıştım. Fakat onları tanımıyormuş gibi sessiz kaldım. Meğer bir milletvekilimiz, küçük bir teyp beğenmiş ve onu denemek için ses kaydediyormuş. Biraz sonra aynı marşı, bir de teypten dinledik. Kendilerini buraya getirdiğime bin pişman olmuştum. Çok üzüldüm.

Milletvekillerimizin hepsi de TOKYO'da NEW OTANİ Oteli'nde kalıyorlardı. Fotoğraf makinesi ve benzeri bazı şeyleri satın almak istiyorlardı. Zamanları yoktu, hemen Türkiye'ye döneceklerdi. Elçilik olarak, böyle malzemeler satan bir firma ile temas kurduk. Bu Japon firması, istenen malzemeleri otel lobisine getirdi. Herkes, beğendiği şeyi satın aldı. Ancak lobide her kafadan bir ses çıkıyordu. Satın aldıkları malzemelerin boşalan ambalaj kutuları yerlere saçılmıştı. Otele girip çıkan yabancılar, bu karmaşayı hayretle seyrediyorlardı.

Benim, bu insanlarla ilgilendiğimi gören bir Amerikalı, yanıma geldi ve bunların kim olduklarını sordu. "Türkler" diyemedim ve bir başka ülkenin adını söyledim.

Neyse, bu milletvekillerimiz bu kadarlık vukuattan sonra selametle Türkiye'ye dönmek üzere Havaalanına gittiler.

1000 Japon Yeni ve Bir Milletvekilimizin Öyküsü

Evimize, temizlik için orta yaşlı bir Japon kadın gelirdi ve kendisine her gelişinde günlük 1000 Yen Japon parası öderdik. Bu para, o tarihte yaklaşık 5 Dolar idi.

Bir gün eşim, öğleden sonra bir yere gideceği için, Japon hizmetçiyi öğle saatinde serbest bırakıyor ve kendisine yine tam günlük 1000 Yen para vermek istiyor. Fakat Japon kadın, yarım gün çalıştığı için, paranın hepsini değil, ancak yarısını alabileceğini ısrarla söylüyor. Araya, ev sahibimiz olan Japon hanım giriyor ve 1000 Yen paranın tamamını alması için güçlükle ikna ediliyor.

Aynı günlerde, Türkiye'den biraz geçikme ile gelen gazete-

lere bakarken, Hürriyet Gazetesi'ndeki bir haber dikkatimi çekti. Bu habere göre, bir milletvekilimiz memleketinden gelen bir hasta seçmenini doktora götürmüş. Ancak, bu milletvekili, doktor ücreti diye, saf vatandaşımızdan aşırı miktarda para almış. Bu haberi, Hürriyet Gazetesi açık açık yazıyordu.

İçim sızlayarak düşündüm; bir Japon hizmetçi kadının gösterdiği asalet ve bir milletvekilimizin yaptığı...

Üzülmekten ve utanmaktan başka ne yapabilirdim?..

İki Samsonet Bavul ve Bir Hostes Öyküsü

Günün birinde bir Bakanımız sayın eşi ile birlikte TOKYO'ya geldi ve NEW OTANİ Oteli'nde bir Kral Dairesi'ne yerleşti.

Bir süre sonra, Elçilik Müsteşarı Niyazi KALENDERLİ odama geldi ve "Albayım, Sayın Bakan 2 adet SAMSONET BAVUL istedi. Japon piyasasında bulamadık. Siz, Amerikan satış yerlerine girebiliyorsunuz, oralarda bulunur. Bakanımız için iki büyük bavul alabilir misiniz" dedi.

"Peki, alırım" dedim ve YOKOHAMA'daki Amerikan satış yerine giderek 2 büyük SAMSONET BAVUL'u alıp getirdim. Birinci kâtip olan Orhan TÜRELİ Bey'e teslim ettim. İki bavul için ödediğim 64 doların fişini de verdim.

Bavullar gitti, fakat paradan ses çıkmadı. Üç gün kadar sonra Orhan TÜRELİ'ye tekrar hatırlattım, çünkü Elçilik'le Otel arasında irtibatı Orhan Bey yapıyordu. Orhan Bey'e, "Bakan unutmuş olabilir. Sonradan hatırlarsa 'Bana niçin hatırlatmadınız?' diye size kızabilir" dedim.

Fakat, üç gün sonra bavullar, boşaltılarak bana geri geldi. Niçin böyle oldu, bir türlü anlayamadım. Sanırım Sayın Bakan, bavulların kendisine hediye edilmesini bekliyordu. Herhalde öyle alıştırılmışlardı.

Bu Sayın Bakan ile ilgili bir başka konuyu da burada sırası gelmişken açıklayacağım.

Çok sevdiğim bir Hâkim Albay arkadaşım vardı. Türkiye'ye döndüğümde, bir gün kendisiyle karşılaştım. Sohbetimiz sırasında cüzdanından bir kartvizit çıkardı. Bu Sayın Bakan'ın kartı idi ve kartta bir de telefon numarası yazılıydı. "Bu sende ne arıyor?" diye sordum.

Bu arkadaşımızın, hostes olan güzel bir kızı vardı. Sayın Bakan, bir uçak seyahatinde bu kartı Hostes kızımıza veriyor ve ANKARA'da birlikte bir yemek yemeyi teklif ediyor. Kızımız, çok sinirlenmekle birlikte, hissiyatını belli etmeden kartı alıyor ve daha sonra babasına getirip veriyor. "Mesleğimi sevmesem, pabucumu çıkarıp kafasına vuracaktım" diyor.

Hakim Albay, bu kartı uzun süre ibret için cüzdanında sakladı. Kartta, el yazısı bir açıklama olmadığı için yasal bir işlem yoluna gidemedi.

Şimdi düşünüyorum, bir Bakan, bir Hostes'e kartını vererek onu niçin yemeğe davet eder? Cevabı, okurlarıma bırakıyorum. Bu Sayın Bakan, sonraki yıllarda çok daha önemli görevlerde de bulundu. Kendisi, büyük devlet adamı olarak anılır ve Sayın Süleyman DEMİREL'in has adamı olarak bilinir.

Japon İmparatorunu ve Sarayı'nı Ziyaret

Japonya'da bulunan yabancı diplomatlar ve ataşeler, her yıl başında İmparator'u sarayında ziyaret ederler. Ancak bu ziyaretin kalıplaşmış belli bir kuralı vardır. Bu ziyarette siviller smokin, Askeri Ataşeler ise merasim ünifomalarını giyerler ve kılıçlarını da kuşanırlar. Ziyaret, önceden duyurulan bir günde topluca yapılır.

Bir yılbaşında öğle vakti biz de giyinip kuşandık ve Büyükelçi ile birlikte Saray'a gittik. Eşlerimiz de yanımızda idiler.

Elçilikleri, alfabetik sıra ile içeriye davet ediyorlardı. Sıra bize gelince, Büyükelçi önde biz arkasında İmparator'un bulunduğu salona girdik. Salonda bir set vardı. İmparator ve eşi bu

setin üstünde basit birer koltukta oturuyorlardı. Tüm aile efradı ise arkalarında ayakta duruyorlardı.

Salon zemini tahta idi ve üstünde halı yoktu. İçeri girenler, İmparator'un karşısına kadar yürüyor ve orada bir an durarak, İmparator'u başı ile selamlıyor, sonra salonda bulunan bir başka kapıdan bitişikteki yemek salonuna alınıyordu. Bu merasimde beyler önden, hanımlar arkadan yürüyorlardı.

Böylece, biz de İmparator'u selamladıktan sonra, yemek salonuna geçtik, gösterilen yerlere oturduk. Hemen önümüze Amerikan bezine sarılmış birer bohça kondu. Bohçanın içinde, çok ince ahşap bir kutu ve kutunun içinde muhtelif soğuk Japon yemekleri vardı.

Ayrıca Japon içkisi olan SAKE koymak için seramikten bir küçük kadeh de, bohça içine konmuştu. Bu kadehin üzerinde İmparator'un amblemi işlenmişti. Kutunun içinde çatal bıçak yerine, Japonlar'ın kullandıkları iki ince ahşap çubuk vardı. Kadehlerimize SAKE kondu ve yemeye başladık.

Yemek salonu, küçük ve oldukça kalabalıktı. Arkadan, salona yeni gelenler vardı. Bu sebepten bizlerden özür dileyerek, yemeklerimizin kalanını evlerimizde yemek üzere tekrar bohçaya sardılar, kadehleri de hatıra olarak bohçaya koydular ve kibarca salondan dışarıya davet ettiler. Ben, sol elimde kılıcım ve sağ elimde yemek bohçası, eşimle birlikte arabama doğru yürüdüm. Japon İmparatoru ile de böylece tanışıp selamlaşarak evimize döndük.

İki Japon Milletvekili ve Harp Okulu Mezuniyet Töreni

TOKYO'da bulunduğumuz bir tarihte YOKOHAMA'daki HARP OKULU'nun mezuniyet törenine davet edildik. TOKYO'da görev yapan bütün yabancı askeri ataşeler bu törene davetli idi.

Harp Okulu'nda büyük bir salona alındık. Salonun ön tara-

fında geniş bir platform vardı. Bizler, o platformun üzerinde yerlerimizi aldık.

Japon Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları, önümüzde ve sandalyede oturuyorlardı. En önde ise, iki boş sandalye duruyordu. Tüm öğrenciler salonda, yüzleri bize dönük olarak muntazam sıralar halinde yer almışlar, bekliyorlardı. Harp Okulu'nun Müdürü bir sivil Profesör idi.

Herşey hazır görünüyordu, fakat merasim bir türlü başlamıyordu. Nihayet iki sivil kişi salona girdi. Herkes ayağa kalktı. Bu iki sivil zat, en öndeki iki boş sandalyeye oturdular. Sonra, diploma töreni başladı. Meğer bu iki kişi milletvekili imiş ve Hükümet'i temsil eden şeref misafirleri imiş.

Harp Okulu'nu bitiren yüzlerce öğrencinin diplomaları yalnızca Müdür olan profesör tarafından birer birer verildi. Yalnız Müdür, bir konuşma yaptı. Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları konuşmadılar.

Sonra öğrencilerle birlikte yemek salonuna geçildi. Genelkurmay Başkanı, Okul'u birincilikle bitiren öğrencinin masasına oturdu ve üç dakika kadar süren kısa bir konuşma yaptı.

Yemekten sonra, geçit töreni için dışarıya çıkıldı. Bizler, tribündeki yerlerimizi aldık. Genelkurmay Başkanı ve Kuvvet Komutanları da aynı tribünde yerlerini aldılar. Fakat yine en önde iki ahşap koltuk boş duruyordu. Bir süre bekledik ve nihayet Hükümet'i temsil eden o iki milletvekili geldiler ve bu koltuklara oturdular.

Sonra geçit töreni başladı ve töreni, bu iki milletvekili kabul ettiler.

Japonlar, İkinci Dünya Savaşı'ndaki yenilgilerinin suçunu Japon Silahlı Kuvvetleri'ne yüklüyorlar ve onları bir türlü affetmiyorlardı.

General ve Albay'ın İntiharı

Japonya'da görev yaptığım sürece, her ay evimde ya bir

kokteyl ya da bir yemek ziyafeti verir, bazı Japon subaylarını ve yabancı ataşeleri davet ederdim.

Yine böyle bir ziyafette, Japon Hava Kuvvetleri İstihbarat Başkanı Tümgeneral MACHİDA davetlim idi. General MACHİDA ile samimi bir dostluğumuz vardı. Ben, Japonya'dan ayrıldıktan sonra yıllarca yılbaşı tebriki yollamıştı.

Yemek sonunda, sohbet sırasında General MACHİDA, "Japonya'da FANTOM Uçağı imal edilmesinin düşünüldüğünü..." bana söylemiş ve haberin henüz gizli tutulduğunu da ifade etmişti. O zaman, bu haberin üstünde durmamıştım.

Birkaç ay sonra, İngilizce yayınlanan bir Japon gazetesinde bu konu ile ilgili bir haber adeta bomba gibi patladı.

Habere göre; "Japonya FANTOM Uçağı imal etmek için Amerika ile bir anlaşma yapmış ve 2 adet model uçak almıştı. Çok gizli yürütülen çalışmalar bir gazeteye sızdırılmıştı. Bu olay, Japon Hava Kuvvetleri için bir skandal idi. Bu nedenle, konu ile ilgili gizliliğin korunmasından sorumlu olan General SAİTO evinde havagazı ile, Şube Müdürü Albay da kendisini tren altına atarak intihar etmişlerdi."

Bu olay, Japonlar'ın görev bilincinin ve onuruna düşkünlüğünün çok ilginç bir örneği olmuş ve uzun süre konuşulmuştu.

Zehirli Sıtma ve General Oluşum

Japonya dönüşü, ERZİNCAN'da 3 ncü Ordu Harekât Şube Müdürlüğü görevine atandım. Rütbem Kurmay Albay ve Ağustos'ta General olmam sözkonusu, yani terfi sırasındayım.

Askeri Şûra toplanıyor ve Albayların durumu teker teker konuşuluyor.

Sıra bana gelince, zamanın Genelkurmay Başkanı Orgeneral Memduh TAĞMAÇ konuşuyor ve, "Bu Albay 1945 yılında POLATLI Topçu Okulu'nda öğrenci Teğmen iken, zehirli sıtma geçirmiş. Onun için generalliğe terfi etmesini sakıncalı buluyorum" diyor.

Ordu Komutanım Orgeneral Faik TÜRÜN ve beni çok yakından tanıyan Orgeneral Eşref AKINCI, Genelkurmay Başkanı'nın bu görüşüne karşı çıkıyorlar ve o yıllarda pek çok kişinin POLATLI'da sıtmaya yakalandığını söylüyorlar.

Sonuçta ben 1970 Ağustos ayında generalliğe terfi ettirildim. Benimle birlikte Ordu Karargâhı'nda görev yapan değerli arkadaşlarım Nihat ÖZER ve Nihat EVREN de generalliğe yükselmişlerdi.

Ordu Komutanı Faik TÜRÜN Paşa, ERZİNCAN'a döndü, bizleri kutladı. Sonra bana: "Sen az kalsın general olamayacaktın. Teğmen rütbesinde iken, 1945 yılında POLATLI'da zehirli sıtma geçirmişsin." dedi ve Askeri Şûra'da Genelkurmay Başkanı Memduh TAĞMAÇ'ın benim için söylediklerini açıkladı.

Bu "Zehirli Sıtma" olayının bir öyküsü vardı. 1945-46 yıllarında POLATLI Topçu Okulu'nda değerli arkadaşım Mustafa OK ile dershanede aynı sırada yan yana oturuyorduk.

İkimiz, ileride mühendis olmaya karar verdik. Topçu Okulu bitip kıtalarımıza gidince, mühendislik sınavına girecektik. Kazanırsak Amerika'ya tahsil için gönderilecektik.

Bu nedenle Topçu Okulu'nda askeri dersleri biraz hafife alarak, Matematik, Fizik ve Kimya çalışmaya başladık. Bunun için pek çok kitap ve dergi satın aldık. Aylarca çalıştık. Bu arada arkadaşım Mustafa OK, apandist ameliyatı oldu ve 2 ay hava değişimi aldı. Bu, onun mühendislik imtihanına hazırlanması için iyi bir fırsat idi.

Ben de ondan geri kalmamak için Okul'un doktoruna başvurdum. Rahatsız olduğumu söyledim ve ANKARA'ya Askeri Hastahane'ye sevkimi istedim.

Sonuçta, ANKARA'ya Askeri Hastahane'ye gittim. Bana Afganistanlı bir doktor bakıyordu. O tarihlerde, sanırım Afganistanlı askeri doktorlar Türkiye'ye staj için geliyorlardı.

Bu doktora gerçeği anlattım ve 2 aylık Hava Değişimi'ne ihtiyacım olduğunu söyledim.

Aslında benim, hiçbir rahatsızlığım yoktu. Doktor, ricamı

kırmadı ve bana "Zehirli Sıtma" teşhisi koydu. Böylece 2 ay hava değişimi aldım.

Bu öyküyü Faik TÜRÜN Paşa'ya anlatınca, Faik Paşa bana: "Bu yalancılığını önceden bilseydim, seni Şûra'da savunmazdım" diye şaka yollu takıldı.

Okul bitti. İlk kıtalarımıza katıldık. Ben ŞİLE'nin Alaçalı Köyü'nde bir çakılı Topçu Alayı'na ve Mustafa OK, İSTANBUL'da Kartal-Maltepe'de bulunan Zırhlı Tugay Topçu Taburu'na atanmıştık.

Kıta görevine başlamamızdan birkaç ay sonra, Genelkurmay'dan bir emir geldi. Bu emre göre, mühendislik sınavlarına yalnız istihkâm subayları girebilecekti. Böylece iki yıllık çalışmalarımız boşa gitmiş oldu.

Fakat şimdi düşünüyorum da, iyi ki mühendis olmamışız. Yoksa ikimiz de bu renkli ve maceralı hayatımızı nasıl yaşayacaktık?

Mustafa OK, ordudan ayrıldıktan sonra politikaya atılmış ve önce milletvekili olmuş, sonra da Bakanlığa kadar yükselmişti.

Ben ise, general olmuştum. Mühendis olsaydık, bunların hiçbiri olmayacaktı. Kim bilir nasıl bir hayat yaşayacaktık?..

Kader, hiç durmadan ağlarını örüyordu...

GENELKURMAY BAŞKANI FARUK GÜRLER'İN CUMHURBAŞKANLIĞI'NA ADAY OLUŞU

1973 yılında Cumhurbaşkanı Cevdet SUNAY'ın süresi doluyordu. Yerine kimin seçileceği konusu her yerde konuşulmaya başlanmıştı.

Cumhuriyetin ilan edildiği 1923 yılından beri, yalnız 1950-60 döneminde sivil Cumhurbaşkanı olarak Celal BAYAR görev yapmış ve onun görevine bir ihtilal ile son verilmişti. Diğer bütün Cumhurbaşkanları asker kökenli idi.

Bu sebepten hemen herkesin kafasında, yeni bir asker Cumhurbaşkanı'nın kim olabileceği sorusu vardı. Bu sorunun yanıtı olarak, çoğunluğun aklına hemen Genelkurmay Başkanı Faruk GÜRLER geliyordu. Çünkü kendisi belleği güçlü, geniş bir kültüre sahip, çok sevilen ve sayılan bir komutandı. Kendisinde sert asker karakteri yoktu. Ilımlı, karar vermeden önce astlarının görüşünü alan ve çok düşünen bir komutandı.

Sonunda bu fikir ve düşünceler Faruk GÜRLER üzerinde yoğunlaştı. Sanırım Genelkurmay'da birlikte çalıştığı karargâh arkadaşları da kendisini bu konuda ikna ettiler.

Böylece Faruk Paşa, hayatının en yanlış kararını vererek, askerlik görevinden istifa etti, Cumhurbaşkanı kontenjanından senatör olarak atandı ve Cumhurbaşkanlığı'na adaylığını koydu.

Adalet Partisi'nden 60-70 milletvekili, sözde kendisinin Cumhurbaşkanlığı'nı destekleyecekmiş. Genelkurmay'a bir liste halinde isimleri bildirilmiş. Kanımca bu bir tuzak idi. Onların amacı, önce Faruk GÜRLER Paşa'yı Genelkurmay'dan koparmaktı, sonrası kolaydı.

Bir gün, bir vesile ile Genelkurmay İkinci Başkanı Turgut SUNALP Paşa'nın odasına gittim. Kendisine bir rapor verecektim. SUNALP Paşa ile bu buluşmamızda kendisine, Faruk GÜRLER Paşa'nın adaylığı konusunda endişelerim olduğunu söyledim. Seçilemediği takdirde ne olacağını ve ne düşündüğünü sordum.

Turgut SUNALP Paşa bana, "Ne olacak, yeniden üniformasını giyer ve Genelkurmay Başkanlığı'na devam eder..." dedi. Bu cevap karşısında şaşırdım. Sunalp Paşa, herhalde şaka yapıyordu. Bu düşünce şaka değilse böyle bir davranış bir Askeri Darbe anlamına gelirdi. Türkiye'nin buna tahammülü yoktu.

Cumhurbaşkanlığı seçimi münasebeti ile ANKARA'da bazı birliklere ALARM verilmişti.

Seçim günü, Meclis'e baskı yapılması için .Generallerin ve üst rütbeli subayların Meclis Toplantı Salonu Protokol Locası'nda topluca yer almaları emredilmişti.

Bütün bunlar, beni çok endişelendirmiş ve ürkütmüştü. Hayatım boyunca askeri müdahalelerin doğru olmadığına inanmıştım. Bu sebepten 1960 İhtilali'nden önce de Milli Savunma Bakanı Şemi ERGİN'in huzuruna çıkmış, olayları ve endişelerimi açıklamış ve bir ihtilal olabileceğinden korktuğumu söylemiştim.

Ecevit'e Telefon ve Meclis'te Kulis Olayı

Duyduğum bu endişeleri Meclis'teki yetkililerden yalnız Sayın Bülent ECEVİT'e açıklayabilirdim. Onun için, kendisini telefonla arayarak yaklaşan tehlikeden haberdar etmeye karar verdim. Sonradan bu kararımın, ne kadar yalnış olduğunu an-

layacaktım. Benim amacım, Sayın ECEVİT'e bu endişelerimi iletmek ve Faruk GÜRLER Paşa seçilmediği takdirde Türkiye'nin bir karmaşaya sürüklenebileceğini anlatmaktı.

O günün telaş ve heyecanı içinde Sayın ECEVİT ile yaptığım telefon konuşmasında, ifade tarzım ve üslubum sanırım yanlış anlaşıldı. Elbette onlar da endişe içindeydiler. Sayın ECEVİT bana telefonda hatırlayabildiğim kadarıyla, "Siz benim politik yönden ölmemi istiyorsunuz..." gibi bir cevap vermişti.

Bu olay, yıllar sonra "General Ali Armağan, ECEVİT'i Ölümle Tehdit Etti..." şeklinde gazete ve kitaplara konu oldu. Türkiye'nin, bildiğim en dürüst politikacısı olan Sayın ECEVİT'i ölümle tehdit etmiş olmam son derece saçma ve gülünçtü. Beni yakından tanıyanlar ve karakterimi, ılımlı kişiliğimi bilenler bu söylentiye gülüp geçiyorlardı.

Sayın ECEVİT'i ölümle tehdit ettiğim haberini ilerideki sayfalarda detaylı olarak açıklayacağım.

Cumhurbaşkanlığı seçim günü, verilen emir gereği generaller ve üst rütbeli subaylar üniformalı olarak Meclis Salonu'na üstten bakan Protokol Locası'nda yerlerini aldılar.

Karşı tarafta Cumhurbaşkanlığı yerinde ise, Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Eşref AKINCI ve Deniz Kuvvetleri Komutanı Oramiral Kemal KAYACAN oturuyorlardı. Genelkurmay Başkanı Semih SANCAR ve Hava Kuvvetleri Komutanı Muhsin BATUR acaba niçin Meclis'te yoktular? Herhalde bu iki komutan, Faruk Paşa'nın Cumhurbaşkanı olmasını uygun bulmuyorlardı. O halde Genelkurmay Başkanı Semih SANCAR, bunca generalin ve subayın Meclis Protokol Locası'nda yer almasına niçin izin vermişti?

Seçim başladı, peş peşe turlar devam etti ve geç vakit Faruk GÜRLER Paşa'nın seçilemeyeceği artık anlaşılmıştı. Bir ara Meclis Başkanı, oturuma 20 dakika ara verdi. Milletvekilleri salondan kulislere çıktılar. Salon boşaldığında Faruk GÜRLER Paşa'nın aşağıda, koltuğunda başını iki eli arasına almış, tek başına oturduğunu gördüm. Bu görüntüyü asla unutamam.

Kendisinin şüphesiz büyük üzüntü içinde olduğu belli idi. Peki, bizleri buraya niçin göndermişlerdi? Silahlı Kuvvetler'in onuru ne olmuştu?..

Şüphesiz DEMİREL ve arkadaşları, bizlere bakıp, için için gülüyorlardı. 12 Mart Muhtırası'nın rövanşını almışlar ve Faruk Paşa'yı etkisiz hale getirmişlerdi.

Ben oturuma 20 dakika ara verilmesini fırsat bilerek karşı locada oturan Eşref AKINCI Paşa'nın yanına gitmeye karar verdim. Amacım, onun görüşünü ve değerlendirmesini sormaktı. Kendisi ile çok yakın ilişkimiz vardı. Oraya gitmek için önce kulise inmem, sonra da o tarafa geçmem gerekiyordu. 1960-61 yıllarında Meclis'te iki yıla yakın görev yaptığım için her tarafı çok iyi biliyordum.

Kulise indiğimde, DENİZLİ Senatörü hemşehrim Sayın Emin DURUL'a rastladım. Kendisiyle ailecek görüşürdük. Emin Bey, emekli Kurmay Albay'dı ve kendisine "ağabey" derdim.

Kulis'te Emin Bey'le görüşürken, bize 3-4 milletvekili daha katıldı. Herhalde ben, üniformalı olduğum için ne konuştuğumuzu merak ediyorlardı. Emin DURUL'a sakin bir şekilde endişelerimi anlatıyordum. Bizi dinleyenlerden birisi, DEMİREL'in yakınlarından ESKİŞEHİR milletvekili Seyfi ÖZTÜRK imiş. Kendisi ile hiç tanışmamıştık.

Bu ayaküstü, kısa sohbet sırasında yanımızda aniden üniformalı bir subay belirdi. Kendisini tanımıyordum, sanırım üsteğmen rütbesinde idi. Sonradan onun Faruk GÜRLER Paşa'nın damadı olduğunu öğrendim.

Bu subay çok sinirli idi ve milletvekillerine yüksek sesle bağırmaya başladı. Hava birden gerginleşti ve milletvekilleri de sert cevap vermeye başladılar. Bu, benim için talihsiz bir olaydı. Hemen bu subayı kolundan tuttum ve oradan uzaklaştırdım.

O subay, o gün milletvekilerine sert çıkışı ile Faruk GÜRLER Paşa'ya ve bana kötülük yaptığının farkında değildi.

Bizi dinleyenlerden Seyfi ÖZTÜRK, hemen beni DEMİ-

REL'e ve dolayısıyla Semih SANCAR'a şikayet etmiş. Adımız bu yüzden "KULİSTE MİLLETVEKİLLERİNE BASKI YAPIYOR"a çıkmıştı. Cüneyt ARCAYÜREK de bu cazip haberi Hürriyet Gazetesi'nde uzun uzun yazmıştı.

Aslında üniformalı olarak kulise inmem yanlıştı. Fakat benim bu hareketim bir baskı olarak yorumlanıyorsa, yukarıda protokol locasında 40-50 üniformalı General ve Subayın varlığı nasıl yorumlanmalıydı? Her halde onlar, oraya stadyuma maç seyretmek için gelmemişlerdi.

Ben, o asabi subayı oradan uzaklaştırdıktan sonra, yukarıda oturan Eşref AKINCI Paşa'nın yanına çıktım. Olayı AKINCI Paşa'ya ve KAYACAN'a da anlattım. Bu olaydan çok üzülmüş ve sinirlenmiştim. Oramiral KAYACAN, beni teskin etmek için üçümüze birer kahve ısmarladı ve sonra onların konuşmaları ile kısmen sakinleştim.

Gece vakti Cumhurbaşkanlığı seçiminden bir sonuç alınamadı ve Meclis'in toplantısı sona erdi.

Meclis dağılırken, Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral Turgut SUNALP, Meclis'teki tüm Generallerin ve Subayların Jandarma Genel Komutanlığı'na gitmelerini ve orada kendisinden haber beklemelerini emretti. Kendisi, Kuvvet Komutanları ile birlikte, Cumhurbaşkanlığı Köşkü'ne gidip orada durum değerlendirmesi yapacaklarmış.

Hep birlikte Jandarma Genel Komutanlığı'na gittik ve gece, geç vakit orada beklemeye başladık. Köşk'te ne karar alınacağını merak ediyorduk.

Aramızda Casus Var

Bir saat kadar sonra Turgut SUNALP Paşa geldi ve oturduğumuz salonun kapısında göründü. 3-5 saniye hepimizi süzdü, sonra şunları söyledi:

"Hiç bana öyle bakmayın. Bu iş bitti. Yapılacak hiçbir şey yok. Faruk Paşa'nın seçilmesi mümkün değil. Çünkü aramızda

casuslar var. Adını da söyleyeyim: Ali ELVERDİ... Bu casuslar, Süleyman DEMİREL ile birlikte bu sonucu önceden planladılar ve başardılar. Şimdi evlerinize gidin ve sabahleyin hiçbir şey olmamış gibi görevlerinize devam edin."

Toplantı dağıldı ve ertesi gün herkes gerçekten hiçbir şey olmamış gibi normal mesailerine devam ettiler.

General Ali ELVERDİ, sınıf arkadaşımızdır. Emekli olduktan sonra milletvekili seçildi. Yine Turgut SUNALP'ın ifadesine göre Ali ELVERDİ, Süleyman DEMİREL tarafından böylece ödüllendirilmişti.

Turgut SUNALP'ın adını vermediği diğer casus veya casuslar acaba kimlerdi?

Eşref AKINCI Paşa bir sohbetimizde bana, Orgeneral rütbesinde bir komutanın Süleyman DEMİREL ile ilişki içinde olduğunu ve özel haberlerin DEMİREL'e ulaştırılması için en yakınındaki bir subayı görevlendirdiğini söylemişti. Buna inanmak güç idi. Gerçi, adı geçen subayın emekli olduktan sonra DEMİREL tarafından çok önemli görevlere getirildiğine tanık olmuştuk. Fakat ben, bu değerli subayın bu önemli görevlere kendi kişisel yeteneği ile geldiğine inanıyorum.

General Ali ELVERDİ, yıllardan beri evinde rahatsızdır. Ben ara sıra uğrayıp hatırını soruyorum. Fakat Süleyman DEMİREL hiç aramamış. Bu yüzden çok üzülüyordu. DEMİREL'in vefasızlığı Ali ELVERDİ Paşa'yı kahrediyordu.

Mesnevi Sokak'ta Gözaltında Bir Eski Genelkurmay Başkanı

Faruk GÜRLER Paşa, Cumhurbaşkanı seçilemedi ve ANKARA'da Mesnevi Sokak'taki evine çekildi.

Bir gün, kendisini ziyaret etmek istedim. Sınıf arkadaşım olan Emir Subayı Ömer KASAR ile haber gönderdim.

"*Kapıda polisler bekliyor, kimin gelip gittiğini tespit ediyorlar, sakın gelmesin" demiş.

Çok üzüldüm. Faruk Paşa, bir terörist miydi? Kapısına polis koyup girip çıkanın tespit edilmesini isteyen en tepedeki sorumlular kimlerdi? Faruk Paşa'ya uygulanan bu işlem, ayıbın ötesinde haksız, gereksiz ve çok çirkindi.

Buna rağmen ziyarete gittim. Konuştum ve hatırını sordum. Çok duygulandı. Büyük üzüntü içindeydi.

O günlerde, Hürriyet Gazetesi'nde Cüneyt ARCAYÜREK imzası ile Faruk Paşa'nın ve benim hakkımda seri yazılar çıkıyordu.

Ben, bu yazılara gereken cevabı verdim. Benim açıklamam, Hürriyet Gazetesi'nin 22 Ocak 1975 Çarşamba günkü nüshasının 6'ncı sayfasında yayınlandı.

Faruk GÜRLER Paşa da, Hürriyet Gazetesi'ne bir açıklama göndermek istemiş ve uzunca bir yazı hazırlamış. Bir gece Emir Subayı Ömer KASAR bana telefon etti ve "Komutan seni istiyor, daktilonu al gel" dedi.

Mesnevi Sokağa gittim. Komutan her zamanki gibi çok üzgündü. Hürriyet Gazetesi'ne yazdığı açıklamayı baştan sona yavaş yavaş bana okudu. Sonunda benim fikrimi sordu. Yazının bir bölümünde Süleyman DEMİREL'e açıkça sitem ediyordu. Ben kendisine, "Komutanım, bu bölümü çıkaralım. Artık, olan oldu. Sizin bu yazınıza DEMİREL de cevap verir, asabınızı bozar, üzülürsünüz. Onun yerine; 'Fahri KORUTÜRK gibi değerli bir askerin Cumhurbaşkanı olabileceğini önceden bilebilseydik, bu müessif olayların hiçbirisi olmazdı' diye kısa bir bölüm ekleyin" dedim. Bu önerimi kabul etti ve düzeltme yapıldı.

Sonra, yazdığı açıklamayı yavaş yavaş okudu ve ben daktilo ettim. O gece, yazının daktilo edilmesi bittikten sonra, bir süre sohbet ettik. Kendisini, Genelkurmay Karargâhı'nda görev yapan bazı üst düzey Generaller'in yanılttığını anlattı. Şüphesiz bunda, Adalet Partili onlarca milletvekilinin Faruk Paşa'yı seçimde destekleyeceği tuzağının da büyük rolü olmuştu.

Bu tuzağı hazırlayanlar başarıya ulaşmıştı.

Allah kendisine rahmet eylesin ve nur içinde yatsın...

Ecevit'i Ölümle Tehdit

Yıl 1989, yani Cumhurbaşkanlığı seçimi münasebetiyle Sayın ECEVİT ile yapmış olduğum telefon konuşmasının üzerinden 16 yıl geçmiş.

GELİBOLU-HAMZAKÖY Kampı'nda eşimle beraber tatildeydim. 15 yıl önce emekli olmuşum ve huzurlu bir yaşantım var.

İSTANBUL'da bulunan çocuklarıma hatırlarını sormak için telefon açtım. Telefona, gelinim çıktı ve bana "Aman baba, bir MİLLİYET Gazetesi al... Sen, Bülent ECEVİT'i ölümle tehdit etmişsin. Birinci sayfada bir de fotoğrafın var" dedi.

Gelinim bana, böyle bir şaka yapmazdı. 22 Temmuz 1989 Cumartesi gününün MİLLİYET Gazetesi'ni aldım. Haber şöyle idi:

"Orhan Birgit Ölüm Baskısını Açıkladı. ECEVİT'i Tuğgeneral Ali Armağan Tehdit Etti.

1973 Cumhurmaşkanı seçimi sırasında zamanın Genelkurmay Başkanı Faruk GÜRLER'i Cumhurbaşkanı seçtirmek amacıyla Bülent ECEVİT'i 'ölümle' tehdit eden generalin Ali Armağan olduğu öne sürüldü..."

Bu haberi muhabir Fikret BİLA'ya eski Bakanlar'dan Orhan BİRGİT açıklıyordu. Ben, ECEVİT'e telefon ederken, tesadüfen Orhan BİRGİT de ECEVİT'in odasındaymış. Ben, ECEVİT'e güya "Ya GÜRLER'i seçersiniz, ya da Meclis'i kapatırız" demişim!..

Sayın ECEVİT de bana, "Bana iki ölümden birini teklif ediyorsunuz. Ben onurlusunu kabul ediyorum" demiş!.. Yine Orhan BİRGİT'in Fikret BİLA'ya verdiği bilgiye göre, ben bir "görev kuvveti" gibi Meclis'e gelip tehdit ve kulis faaliyetlerinde bulunuyormuşum. Onlara Harp Okulu'nun yanmış projektörlerini gösterip, Meclis'e doğru dizilmiş tanklara bakmalarını istiyormuşum!..

O gün Harp Okulu'nda projektörlerin yandığını ilk defa ga-

zeteden öğreniyordum. Tanklar da, asla Meclis'e doğru dizilmiş durumda değildi. Orhan BİRGİT'in verdiği bu yalan ve çirkin haberi okuyunca ürperdim. Meğer ben ne kadar güçlü ve kanun nizam dinlemez bir generalmişim!.. Meclis'i bile kapatma güç ve cesaretini acaba bana kim vermiş?.. Doğrusu bu habere şaşmamak mümkün değildi.

Fikret BİLA ve Milliyet Gazetesi normal gazetecilik görevini yapıyordu. Fakat Orhan BİRGİT, adeta 16 yıl sonra mezardan cenaze çıkarıp otopsi yaptırıyordu. Kendisinin amacı nedir anlamak mümkün değil...

Ben ECEVİT'i o gün ölümle tehdit etmişsem, Orhan BİRGİT neden hemen savcılığa suç duyurusunda bulunmuyor da, 16 yıl bekliyor?

Yolda yürürken bir karıncayı bile ezmemek için bastığı yere dikkat eden bir insanı; Orhan BİRGİT bütün TÜRKİYE'ye ve hatta Dünya'ya ECEVİT'i ölümle tehdit eden bir general olarak tanıtıyordu.

Bir hafta sonra İSTANBUL'a döndüm. Orhan BİRGİT'in Hürriyet Vakfı Genel Müdürü olduğunu duymuştum. Rehberden telefonunu buldum. Kendisini aradım ve şunları söyledim:

"Sayın BİRGİT, ben ECEVİT ile konuşurken parallel hattan beni dinlediniz mi? Yani bir parallel hat var mıydı? Hayır, o halde benim ne söylediğimi duymadan ECEVİT'in bana verdiği cevaptan onu ölümle tehdit ettiğim yorumunu yapıyorsunuz. Bu telefon konuşmasından bir yıl sonra Sayın ECEVİT, Meclis'teki makamına beni davet etti. Sayın Mustafa OK ile birlikte gittim. Ecevit bu buluşmamızda, benim partisine katılmamı istedi. Bu ricasını kabul edersem, Sayın OK ile birlikte beni destekleyeceklerini söyledi. ECEVİT, kendisini ölümle tehdit eden bir kişiyi partisine katılmak için davet eder mi? Ben, politikayı başaramayacağım için bu daveti nezaketle kabul etmedim" dedim.

Orhan BİRGİT: "Ben onu bilmiyordum" dedi.

Orhan BİRGİT'in bilmediği daha çok şey vardı. Fakat ken-

disi çok bildiğini sanıyordu. Fikret BİLA'ya 16 yıl geçikme ile de olsa, böyle uydurma bir haberi vermekle her halde gurur duyuyordu.

Sayın Orhan BİRGİT, beni yakından tanıyabilseydi sanırım, böyle bir haberi Fikret BİLA'ya vermiş olmaktan dolayı çok utanırdı.

Milliyet Gazetesi'nde Ali Armağan Dosyası

Orhan BİRGİT ile yaptığım bu telefon konuşmasından sonra Milliyet Gazetesi'ne bir açıklama yazısı hazırladım. Gazetenin Genel Yayın Yönetmeni Doğan HEPER'e telefon açtım. "Ben, gazetenizde 'Ecevit'i Ölümle Tehdit Etti' diye yazdığınız Emekli General Ali Armağan'ım. Bu haberinize karşılık bir yazı hazırladım. Acaba gazetenizde yayınlar mısınız?.." diye sordum.

Sayın Doğan HEPER bana, çok samimi davrandı. Yazımı memnuniyetle basabileceklerini, hem de bu vesile ile bir yanlışlığı düzeltmek istediğini söyledi ve gazeteye davet etti.

Gazetede Doğan Bey'i buldum. Bana odasında çay ısmarladı. Çok babacan bir insandı. Birisini çağırdı ve "Bana Ali Armağan Paşa'nın dosyasını getirin" dedi. Ben şaşırdım. Milliyet Gazetesi'nde bana ait bir dosya mı hazırlanmıştı? Burası Milli İstihbarat Teşkilatı'nın bir şubesi miydi?..

Doğan Bey, "Paşam, bizde bulunur.." dedi. Dosya geldi. Doğan Bey'in düzeltmek istediği yanlışlık, bir fotoğraf ile ilgili idi. Benim olmayan bir fotoğrafın altına, benim adım yazılmıştı. Fakat o kişi bana pek benzemiyordu. 27 Mayıs 1960 İhtilali Dönemi'nde çekilmiş bir fotoğraftı. O fotoğrafın kime ait olduğunu söyledim ve böylece dosyadaki yanlışlık düzeltilmiş oldu. Fakat dosyamda nelerin bulunduğunu öğrenemedim ve esasen sormadım da.

Sonra Doğan Bey, benim hazırladığım yazıyı okudu. Bu

yazıyı gazetenin birinci sayfasında aynen yayınlayacağını söyledi ve bir de renkli fotoğrafımı istedi, verdim.

Benim bu yazım, Milliyet Gazetesi'nin 3 Ağustos 1989 tarihli nüshasında ve birinci sayfada "ECEVİT'İ TEHDİT ETMEDİM, UYARDIM!.." başlığı altında yayınlandı. Doğan HEPER, halen haftada bir gün Milliyet'te yazılar yazmaya devam etmektedir. 25 yıl sonra bile bu değerli gazetecinin yazılarını zevkle okuyorum. Fikret BİLA da 25 yıldan bu yana, kendisini iyi yetiştirmiş bir gazetecidir. Onun da her yayınlanan güzel yorumlarını zevkle takip ediyorum.

Komutanların Ecevit'e Bakışı

1974 yılında BURDUR'da Er Eğitim Tugay Komutanıydım. Kara Kuvvetleri Komutanı Orgeneral Eşref AKINCI uçakla ANTALYA'ya denetlemeye gelmiş. BURDUR'a telefon ederek benim de ANTALYA'ya gelmemi istedi. Bana özel bir sempatisi vardı. 1970 yılında Albaylıktan Generalliğe terfi etmem için Askeri Şûra'da beni savunduğunu biliyordum.

ANTALYA'ya gittim ve kendisiyle Orduevi'ndeki odasında buluştuk. BURDUR'da komutanı olduğum Tugay hakkında benden bilgiler aldı, ihtiyaçlarımızı sordu. Galiba Nisan ayında idik ve KIBRIS Harekâtı henüz akıllarda bile yoktu. Sayın ECEVİT Başbakan idi.

Orgeneral Eşref AKINCI, konuşmamızın sonuna doğru bana uzun uzun ECEVİT'in aradıkları nitelikte bir Devlet Adamı olduğunu anlattı.

Halbuki bir zamanlar bana, Mustafa OK ve ECEVİT'in aşırı solcu olduklarını, muhtemelen MİT tarafından izlendiklerini, bu sebepten onlarla temastan çekinmemi söylemişti.

Bu uyarısını kendisine hatırlattığımda, "Biz yanılmışız" dedi. Eşref Paşa, böyle düşündüğüne göre, kuşkusuz Genelkurmay Başkanı Semih SANCAR da öyle düşünüyordu.

BURDUR'a geri döndükten sonra, Köyişleri ve Kooperatifler Bakanı olan arkadaşım Mustafa OK'a yazdığım kısa bir

mektupla bu haberi ilettim ve, "Komuta katının hakkınızdaki olumsuz kanaatleri tamamiyle değişmiş" dedim.

"Sen Hâlâ Armağan Paşa ile İrtibatta Mısın?"

Sayın OK, bu mektubumu Sayın ECEVİT'e göstermiş. ECEVİT, mektubu okuduktan sonra, "Güzel, memnun oldum. Fakat sen, hâlâ Ali Armağan Paşa ile irtibatta mısın? Lütfen bu irtibatı kes.." demiş.

Mustafa OK, ECEVİT'in bu sözlerini bana ulaştıramazdı ve emekli oluncaya kadar benim bundan hiç haberim olmadı.

BURDUR'da görev yaparken, Eğitim Kolordu Komutanımız Korgeneral Hilmi ARMAN, bana bir gün, "Bu Ağustos Tümgeneralliğe terfi edeceksin ve ISPARTA'ya Tümen Komutanı olacaksın" demişti. Ben de kendisine, "Komutanım, Semih SANCAR beni terfi ettirmez, emekli eder" dedim.

Hilmi Paşa, "Sana ben sicil verdim. Personel Başkanlığı da yaptım, kimin terfi edeceğini çok iyi bilirim..." dedi.

Aynı günlerde, çok yakın dostum olan İrfan KALAYCIOĞLU, Köyişleri ve Kooperatifler Bakanı arkadaşım Mustafa OK'a, "Bu Ağustos, Armağan Paşa'yı terfi ettirmezseniz iki elimiz yakanızdadır, haberiniz olsun" demiş. Sayın OK bunun üzerine, benim kendisine yazdığım mektubu ECEVİT'e gösterdiğinde, ECEVİT'in tepkisinden bahsetmiş ve "Bu durumda Armağan Paşa'nın Tümgeneralliğe terfi ettirilmesini ECEVİT'e nasıl tavsiye edebilirim?.." demiş.

1974 Ağustos ayında emekli olup ANKARA'ya döndükten sonra, ECEVİT'İn benim hakkımda Mustafa OK'a gösterdiği olumsuz tepkiyi İrfan KALAYCIOĞLU'ndan tesadüfen öğrendim.

Elbette üzüldüm ve Sayın ECEVİT'e düşüncelerimi açıklayan uzunca bir mektup yazdım. Mektubumda Mustafa OK'un da adı geçiyordu.

Ecevit, Beni CHP'ye Davet Ediyor

OK'un ifadesine göre ECEVİT, mektubumdan çok etkilenmiş ve benimle görüşmek istediğini söylemiş. Mustafa OK'un ısrarı üzerine ECEVİT'in Meclis'teki makam odasına birlikte gittik. Yarım saat kadar konuştuk. Konuşmamızın sonuna doğru Sayın ECEVİT bana şu öneride bulundu: "Armağan Paşa, lütfen bizim partimize katılın. Şayet bu ricamı kabul ederseniz, ben ve Sayın OK sizi başarınız için bütün gücümüzle desteklemeye hazırız" dedi.

Oysa ben, emekli olduktan sonra Türk Standartları Enstitüsü'nde bir görev almıştım. Halimden memnundum ve politikayı başarabileceğimi sanmıyordum. Bu sebepten Sayın ECEVİT'in bu önerisini kabul edemeyeceğimi nezaketle kendisine bildirdim ve yanından ayrıldım.

Çok duygulanmıştım, çünkü Sayın ECEVİT, kendisini ölümle tehdit eden(!..) bir Emekli Generali partisine katılmaya davet ediyordu. Kendisinin bu nezaketi, onun gerçekten dürüst ve uygar bir insan olduğunu gösteriyordu. Aslında her halde Sayın ECEVİT, kendisini ölümle tehdit ettiğim haberine hiçbir zaman inanmamıştı. Fakat, Faruk GÜRLER Paşa'nın Cumhurbaşkanlığı'na seçilmesi konusunda kendisi ile yaptığım telefon konuşması, üslubu ve içeriği ile onu üzmüş ve sinirlendirmişti.

Benim, Sayın ECEVİT'e niçin telefon etmek zorunda kaldığımı anlamak için o günleri bizzat yaşamak gerekirdi...

BURDUR'DAN BAZI ENTERESAN ANILAR

BURDUR'da Tugay Komutanı olarak görev yaptığım bir yıl süresince, pek çok güzel anılarımız oldu. Bunlardan bazıları gerçekten şaşılacak ve ibret alınacak olaylardı. Ben, sadece birkaçını okuyucularıma sunmayı uygun gördüm. Bu anıları ibretle ve bazen zevkle okuyacağınıza inanıyorum.

Yahya Demirel ve General Ali Armağan

ANKARA'da Nenehatun Caddesi'nin en üst başında halı mağazası olan Fuat NORAS adında bir arkadaşım vardı. Bir gün beni ziyaret için BURDUR'a geldi. Yemekten sonra Gazino'da sohbet ederken bana bir olay anlattı. BURDUR'a gelmeden önce halıcılarla birlikte, galiba ISPARTA'da bir yemekli toplantı yapmışlar. Bu yemekte Yahya DEMİREL de varmış. Yemek esnasında bir ara Yahya DEMİREL'in benim adımı söyleyerek yanındaki kişiye bir şeyler anlattığını duymuş. Fuat Bey merakla sormuş:

"Sen, Armağan Paşa'yı tanır mısın?"

Yahya DEMİREL'in verdiği cevap:

"Evet tanırım. Şimdi BURDUR'da, fakat Ağustos'ta defteri dürülecek."

Fuat NORAS, şaşırıp kalmış. Ben, Yahya DEMİREL'i hiç görmedim. Fakat, kendisini gazetelerden, ülke ekonomisine büyük katkıları olan(!) muhteşem HAYALİ İHRACATÇI bir tüccar olarak tanırdım.

Gerçekten Yahya DEMİREL'in söylediği gibi 1974 Ağustos

ayında emekli oldum. Yahya DEMİREL, bunu nasıl biliyordu? Babası Hacı Ali DEMİREL'i tanımazdım. Benim, Ağustos'ta emekli edileceğimi, politikada önemli bir yeri olan yalnız amca Süleyman DEMİREL bilebilirdi. Kuşkusuz bu durum ve benim adım, DEMİREL'lerin aile meclisinde bile dile getirilmiş ve Yahya DEMİREL de bu konuşmaları dinlemişti.

Peki Sayın DEMİREL niçin benim emekli edilmemi istiyordu? Bunun bir çok sebebi vardı. Ben, burada yalnız birisini açıklayacağım.

1972 yılında ben Kara Kuvvetleri Harekât Dairesi Başkanı iken Komutanlarımız, Deniz Kuvvetleri'nin bir Yeraltı Karargâhı'nı milletvekillerine göstermeyi arzu etmişler. Belki, 12 Mart 1971 Muhtırası'ndan sonra politikacılarla bir yakınlaşma ve yumuşama sağlamak istemişlerdi.

Bu amaçla, 12 adet askeri minibüs hazırlandı ve davet edilen milletvekilleri bu araçlara bindirildi. Her araçta, ayrıca bir iki general de yer almıştı.

Minibüste Demirel'e Övgüler

Benim bulunduğum minibüste 9-10 Adalet Partili milletvekili vardı. Minibüsün en önünde, Harekât Başkanı Tümgeneral Muzaffer SEZGİN oturuyordu. Ben, ortalarda idim ve yanımda adını şimdi hatırlayamadığım çok efendi bir milletvekili oturuyordu. Kendisi, EDİRNE milletvekili idi ve Milli Eğitim Bakanlığı da yapmıştı.

Bir dağın altında bulunan Yeraltı Karargâhı'na gidinceye kadar milletvekilleri bana Adalet Partisi ve Sayın DEMİREL'in başarılarını anlattılar. Dönüşte yine aynı kişiler, aynı araçlarda yerlerini aldılar. DEMİREL reklamı dönüşte de tekrar başladı.

Tahammülüm kalmamıştı ve kendilerine aynen şöyle dedim:

"Beyler, bütün bu anlattıklarınız iyi güzel de, yalnız orduda bu gün Sayın DEMİREL'i seven, Teğmeninden Orgeneral'ine kadar bir kişi bulamazsınız" dedim.

Çok şaşırdılar ve nedenini sordular. Ben de Japonya'daki BAVUL olayından başladım ve DEMİREL'in yakın çevresinde bulunan daha başka kişilerin hiç de iyi olmayan davranışlarını birer birer açıkladım.

Sayın DEMİREL, bütün bunları bildiği halde, bu insanları nasıl olup da hâlâ çevresinde tutuyordu? Sayın DEMİREL iyi ve başarılı bir pollitikacı olabilirdi, fakat çevresindeki bu insanlar ve bilhassa kardeşleri ve yeğenleri onun üzerine gölge düşürüyorlardı. Sayın DEMİREL, niçin bunları çevresinden uzaklaştırmıyor ve kardeşlerini gerektiği gibi uyarmıyordu? Onun için Silahlı Kuvvetler mensuplarınca maalesef sevilmiyordu.

Hiç şüphe yok, benim bu konuşmam Sayın DEMİREL'e ulaştırıldı ve kendisi bundan hiç hoşlanmadı. Sonradan, DEMİREL'in yakın dostu olan bir arkadaşımın söylediğine göre DEMİREL benim için, "O, politikadan anlamaz. Ben, kimin ne olduğunu biliyorum. Politika böyledir. Armağan Paşa, askerliğine baksın, politikacı ile uğraşmayı bıraksın..." demiş. DEMİREL haklıydı.

Ecevit'in Burdur Ziyareti

Muhtemelen 1974 Bahar ayları idi. Başbakan ECEVİT, bölgede yaptığı bir gezide BURDUR'a da uğramak ve halk önünde bir konuşma yapmak istemiş.

BURDUR Valisi, değerli dostum Ömer Naci BOZKURT idi. 1952-54 yıllarında ben POLATLI'da Topçu Okulu'nda Yedek Subay Öğrenci Taburu'nda görevli iken Ömer Naci BOZKURT öğrencim olmuştu. İki yıl içinde yaklaşık 2000 öğrencim benim bölüğümde öğrenim görmüştü. Hepsi de beni çok severlerdi.

1973 Temmuz ayında BURDUR Topçu Tugay Komutanlığı'na, Semih SANCAR'ın ifadesi ile "FARUK ZEDE" sürgün olarak atanmıştım. BURDUR İl Hududu'nda Vali Naci BOZKURT beni karşılamış ve "Üsteğmenim hoşgeldin.." demişti.

Vali Naci BOZKURT'un siyasal görüşleri ECEVİT'inkilere

uymuyordu. Bu sebepten, ECEVİT'in BURDUR'a yapacağı bu ziyaretten pek memnun olmayacağı belli idi.

Başbakan ECEVİT, şehre girmek üzere imiş. Personel Müdürüm Albay Şerafettin YARUTKAN yanıma geldi ve Vali Bey'in silahlı bir bölük asker istediğini söyledi. Nedenini sordum. ECEVİT, halka hitap edecekmiş ve bir olay çıkabilirmiş. Vali Bey'in bu isteğini kesinlikle reddettim. Çünkü halka hitap edecek olan bir Başbakan ve benim tanıdığım ECEVİT idi. Olay çıkması asla mümkün değildi.

Önümüzdeki Ağustos ayında toplanacak Askeri Şûra'da benim emekliliğimi imzalayacak olan Sayın ECEVİT'in bu durumdan asla haberi olmadı. Olaysız bir şekilde BURDUR'dan ayrıldı.

Rejisör Atıf Yılmaz, 46 Yaşında Acemi Asker

Şimdi rahmetli olan fakat kendisine çok saygı duyduğum Hayri ULUÇ adındaki komutanımdan bir mektup aldım. Rejisör Atıf YILMAZ, 46 yaşında Tugayımıza acemi er olarak geliyordu. Komutanım, bu mektubunda yaşı nedeni ile Atıf Bey'in biraz himaye edilmesini istiyordu. Atıf Bey geldi, beni gördü. Haline bakılırsa biraz ürkek idi. Kısa bir süre eğitimden sonra, kendisine Tugay'ın sinemasının işletilmesi görevini verdim.

O tarihlerde henüz televizyon yoktu. Gazinonun hemen yanında bulunan bir binayı sinema salonu haline getirmiştim. Atıf Bey, bu sinemaya güzel filmler getirtecek ve geceleri Tugay personelinin bunları zevkle seyretmesini sağlayacaktı. Zaten kendisi 3 aylık acemi eğitiminden sonra bir topçu birliğine gönderilecekti.

Atıf YILMAZ, kendisine verdiğim bu görevi başarı ile yaptı. Acemi eğitiminin sonunda da kendisini, İSTANBUL'a yakın olduğu için GEBZE'de bulunan Topçu Alayı'na tertip ettim.

Atıf Bey, Tugay'dan ayrılmadan önce, bir gün bana geldi ve bir itirafta bulundu:

"Komutanım, ben Tugayınıza gelmeden önce ISPARTA'ya

gittim. Şevket DEMİREL'i gördüm. Şayet BURDUR'daki komutanı tanıyorlarsa, benim biraz himaye edilmem için yardımını rica ettim. 46 yaşında askere gelmek insanı biraz tedirgin ediyordu. Fakat DEMİREL ailesi sizin için o kadar kötü şeyler söyediler ki ben BURDUR'a korku içinde geldim. Ancak burada bulunduğum üç ay içinde sizi çok yakından tanıdım. Şevket DEMİREL'in bana anlattığı Armağan Paşa ile burada tanıdığım Armağan Paşa'nın hiç bir ilgisi yoktu. Burada yüreği insan sevgisi ile dolu bir komutan gördüm" dedi.

Atıf YILMAZ'ın bu itirafı da DEMİREL ailesinin bana düşman olduğunu ve Ağustos ayında kesinlikle emekli olacağımı gösteriyordu. Halbuki ben, Sayın Şevket DEMİREL ile hiç tanışmamıştım. Herhalde ağabey DEMİREL beni onlara tanıtmıştı!..

Burdur'da Mehmetçiğin Asaletine Bir Örnek

BURDUR'da görev yaptığım bir yıl içinde Tugay'ıma acemi eğitimi için her üç ayda 6-7 bin Mehmetçik geliyordu. Acemi eğitimi sonunda bir yemin merasimi, arkasından da geçit töreni yapılır ve Mehmetçikler yeni birliklerine sevk edilirlerdi.

Geçit töreninde onlar sert adımlarla önümden geçerken, gözlerimden daima birkaç damla yaş süzülürdü. Onları çok severdim.

Bir gün ANKARA-YENİ MAHALLE Kaymakamı, oğlunu acemi eğitim için Tugay'a getirdi. Her nasıl olmuşsa bu delikanlı henüz 18 yaşında iken askere gelmişti. Belki nüfusa herhangi bir sebepten veya yanlışlıkla iki yıl önce kaydedilmişti. Güler yüzlü ve çok iyi aile terbiyesi almış bir delikanlı idi. Erdoğan GÜMÜŞ adındaki bu delikanlıyı 3 aylık eğitimi sonunda İSTANBUL Kartal-Maltepe'de bulunan 2'nci Zırhlı Tugay'a göndermiştim. Gittiği birlikte onbaşı olmuş ve bana bir mektup yazmış. Yazdığı mektubu saklamışım, arşivimden çıktı. Mektup aynen aşağıdaki gibi idi:

"Pek muhterem Generalim, babacığım,

28.6.1974 günü kıtama teslim oldum. Sizden ayrıldığıma çok üzüldüm. Siz benim komutanım değil, babamsınız. Zatıalinizi ömrünün sonuna kadar unutmayacağım. Siz asker değil, askerlerin babasısınız. Büyük Komutansınız. Bu hususu bütün 58'nci Topçu Tugayı askerleri, tugaydan ayrılırken böyle kabul ediyor. Allah Türk ordusuna sizin gibi babacan, asker babası komutanlar yetiştirmeyi nasip etsin.

Hürmetlerimle, hasretle ellerinizden öperim.

Topçu Onbaşı
Erdoğan GÜMÜŞ
(İmza-2 Temmuz 1974)"

O tarihte 18 yaşında olan Erdoğan GÜMÜŞ, şimdi 49 yaşında ve nerede ne iş yapar bilmiyorum. Komutanına böylesine bağlı olan bu asil Mehmetçiği nasıl sevmezsin?

Fakat DEMİREL ailesi, binlercesinden bir örnek verdiğim Erdoğan GÜMÜŞ gibi düşünmüyordu.

Burdur'da Mehmetçiğin Asaletine Bir Başka Örnek

1974 yılında KIBRIS'a Türk Silahlı Kuvvetleri tarafından bir çıkarma yapıldı, savaş devam ediyor. Tugay'da erleri ziyarete gelmek yasaklandı. Fakat insanlarımız oğlunu, kardeşini veya kocasını görmek için gelmiş, Tugay giriş kapısından üzülerek geri çevriliyorlar.

Bir sabah, kışlaya gitmek için arabama binmek üzere evimden çıkınca, iki çarşaflı kadın koşarak yanıma geldi ve elimi öpmek üzere sarıldılar. Birisi yaşlıca, diğeri genç ve hamile idi. Yaşlısı konuştu, genç hanımın kocası Tugay'da asker imiş. Kocası askere gidince kayınpederi evden kovmuş, öz babası da kabul etmemiş. Zavallı bu yaşlıca komşusunun evine sığınmış. ADANA'dan gelmişler. Kocasına bir hafta izin verirsem, bir gecekondu bulup karısını yerleştirebilirmiş.

Bu anlatılanları dinleyince üzüldüm. İkisini de arabama aldım ve kışlaya götürdüm. Odamda çay içerlerken, genç hanımın kocasını buldurup odama getirttim. Bu buluşma oldukça dramatik oldu. Sonuçta bu ere 10 gün izin verdim ve ADANA'ya yolladım.

Zamanında geldi. Eşini bir gecekonduya yerleştirmiş. Acemi eğitimi bittiğinde bu eri ADANA'daki Topçu Birliği'ne gönderdim.

Olayı çoktan unutmuştum. Birkaç ay sonra bir mektup aldım. Bu er yazıyordu. Hanımı doğum yapmış, oğlu olsaymış benim adımı verecekmiş. Fakat kızı olmuş. Bana yazdığı mektupta, *"Komutanım, lütfen bana yengemin adını yazar mısınız?..." diyor ve eşimin adını soruyordu. Çok duygulandım ve eşimin* adını kendisine yazdım.

Böyle bir asaleti Mehmetçik'ten başka hangi ülkenin askeri gösterir. Mehmetçiğin komutanı olmak beni çok mutlu ediyor ve gururlandırıyordu.

Mehmetçiğin asaletini ve komutanına bağlılığını gösteren bu iki olay, binlercesinin içinden gelişigüzel seçilmiş iki çarpıcı örnektir.

KIBRIS HAREKÂT PLANI VE KARA KUVVETLERİ KOMUTANI SEMİH SANCAR

Türkiye'ye Doğu'dan ve Batı'dan vaki olabilecek muhtemel düşman taarruzlarına karşı, ülkenin savunulması için Baskın Savunma Planları'mız vardır (BSP). Bu planlar, gelişmelere göre sık sık gözden geçirilir ve üzerlerinde gereken değişiklikler yapılır.

1960'lı yıllarda KIBRIS'ta gelişen olaylar sebebiyle bir KIBRIS Harekât Planı da hazırlanmıştı.

1971 yılında Kara Kuvvetleri Harekât Dairesi Başkanlığı'na atanmıştım. Göreve başlamamdan kısa bir süre sonra KIBRIS Harekât Planı'nın da yenilenmesi gündeme geldi. Bu çalışmada koordinatör olarak görevlendirildim ve emrime Genelkurmay'dan da iki kurmay subay verildi.

Eskiden hazırlanmış planda, yalnız Deniz'den çıkarma düşünülmüş ve plan ona göre hazırlanmıştı. Bu çıkarma harekâtı KIBRIS'ın kuzeyinde bulunan küçük kumsallardan yapılacaktı. Fakat bu kumsalların karşısında bulunan BEŞPARMAK Dağları duvar gibi yükseliyordu ve dağların, kıyılara hakim olan yamaçlarında Rumlar'ın sayısız silah mevzileri vardı. Bu sebepten kıyıya çıkacak olan birliklerimiz, Rumlar'ın yoğun ateşi ile karşılaşacaklardı. Bu yüzden, kıyıya çıkan birliklerimizin bu dağlara doğru taarruzu çok zor şartlar altında yapılabilirdi ve çok zayiat verilirdi.

Halbuki dağların güney yamaçlarına Komando ve Hava İndirme Birlikleri'mizin helikopterler ve paraşütle indirilmesi halin-

de, Rumlar'ın paniğe kapılıp süratle güneye kaçmaları mümkündü.

Esasen LEFKOŞA'nın kuzeyinde, önceki yıllarda KIBRIS'a gönderilmiş olan bir Alay gücünde bir kuvvetimiz de vardı. Yapılacak bir Hava İndirme Harekâtı'nın başarısında bu birliğimizin büyük yardımı olabilirdi.

KIBRIS Harekât Planı, bu düşünce doğrultusunda yeniden hazırlanmalı ve BEŞPARMAK Dağları'nın güney yamaçlarına bir Hava İndirmesi'nin yapılması plana konmalıydı.

Bu düşüncemizi ilk defa, Kara Kuvvetleri Komutanı Semih SANCAR Paşa'ya açtım. Semih Paşa, böyle havadan denizaşırı bir harekâtı Türkiye'nin başarmasının mümkün olmayacağını söyledi ve önerimize karşı çıktı. Fakat biz ısrar ettik. KAYSERİ'den uçaklarla kalkacak paraşütçülerimiz ve MERSİN Bölgesi'nden helikopterlerle taşınacak olan komandolarımız, bu görevi başarı ile sonuçlandırabilirlerdi. KIBRIS ile kıyılarımız arasındaki mesafe böyle bir harekâtın yapılmasına müsait idi.

Israrlarımız karşısında Semih SANCAR Paşa aynen şunları söyledi: "Peki, yeni hazırlanacak plana bu Hava İndirme Harekâtı'nı koyun. Fakat yarın top patlarsa, sizin planınız bir tarafa atılır ve herkes bildiğini okur..."

Semih SANCAR Paşa, bir gün KIBRIS'ta topun patlayacağına ve böyle bir planın başarı ile uygulanabileceğine inanmıyordu ve çalışmalarımızı ciddiye almamıştı.

Planda, Hava İndirmesi yer aldı ve buna göre Kara, Hava ve Deniz Kuvvetleri'nin bu harekâta katılacak tüm birliklerinin detaylı planları Kuvvet Komutanlıkları'nca hazırlandı.

Kara Kuvvetleri'nin yapacağı harekâtı kapsayan ana planın, Komutan Semih SANCAR'a bir brifing ile anlatılması ve baş emrinin kendisine imzalatılması gerekiyordu.

Bu amaçla, elimde taşıdığım kalın kitap halindeki planla Semih SANCAR Paşa'nın odasına girdim ve kendisini aydınlatmak için birifing odamıza davet ettim. Semih Paşa, plana şöyle bir baktı, "Brifinge gerek olmadığını, neresi imzalanacak

ise göstermemi" söyledi. Planın baş emrini açtım ve imza yerini gösterdim. İmzaladı, gülümseyerek, "Haydi hayırlı olsun" dedi.

Sonuç olarak, bu planın detaylarını kısa da olsa komutana açıklama şansımız olmadı.

Kendisi hoşsohbet, bol fıkralar anlatan ve yanındakileri güldüren kalender bir komutandı.

Daha sonra Semih SANCAR Genelkurmay Başkanı oldu ve KIBRIS'ta 1974 yaz başlangıcında Top Patladı. Kendisi dahil, hiç kimse hazırlanan bu planı bir kenara atamadı ve plan aynen uygulandı.

Paraşütçülerimiz ve Komandolarımız, BEŞPARMAK Dağları'nın güney yamaçlarına inmeye başlayınca, Rumlar paniğe kapıldı ve ocaktaki sıcak yemeğini bile bırakarak Güney'e kaçtılar.

Sonuçta zafer kazanıldı ve Genelkurmay'ın önünde toplanan gençler:

"SEMİH SANCAR MAREŞAL... SEMİH SANCAR MAREŞAL..."

diye tezahürat yaptılar.

Haklıydılar, çünkü savaş sonunda yenilgi de, zafer de komutana mal edilirdi. Allah rahmet eylesin, nur içinde yatsın...

BİR MERCEDES NASIL DOMATES OLDU?

1964 yılında NAPOLİ-NATO Karargâhı'nda iki yıllık görevimi bitirmiş ve Türkiye'ye dönmüştüm. Devletin verdiği olanaklar ve yasal hakkımı kullanarak, yanımda bir Mercedes-190 araba getirmiştim. Yeni görevim, cennetten bir köşe olan EĞİRDİR'de Dağ ve Komando Okulu Kurmay Başkanlığı idi.

Bu görevde 3 yıl kaldım ve 1967 Temmuz ayında Japonya'ya Askeri Ataşe olarak 2 yıllığına tayinim çıktı. Arabamı Japonya'ya götürmem olanaksızdı. Satmak zorundaydım. Arabayı almak için arkadaşım Mustafa OK bana geldi. Kendisi 55 bin liraya küçük bir daire satmış. Benim Mercedes de piyasada ancak bu kadar para ederdi.

Mustafa OK, arabamı bu fiyata aldı. Ben de bu para ile bir emlakçi aracılığı ile ANKARA Gaziosmanpaşa'da 740 metrekare bir arsa satın aldım.

Sonuçta, bu araba uğurlu geldi ve Mustafa OK, önce milletvekili, sonra Bakan oldu. Ben de bu arsayı satın aldıktan 13 yıl sonra 2 daire sahibi oldum. Halen bu dairelerin birisinde oturuyorum.

1997 yılında ANTALYA'da Karpuz Kaldıran Askeri Kampı'nda dinleniyordum. Kampın son günü idi. Kahvaltı için domates kalmamış. Kantine indim ve satıcı erden bir domates istedim. Er domatesi seçti, teraziye koydu ve "Komutanım, 50 bin lira" dedi. Parayı verdim ve domatesi aldım.

Motelime gelince düşündüm. 30 yıl önce ben 55 bin liraya bir Mercedes araba satmış, bu para ile 740 metrekare arsa satın almış ve oradan iki daire sahibi olmuştum.

30 yıl sonra benim Mercedes parası ile bir tek domates satın alabilmiştim. Türk parasının değeri, 30 yılda nasıl olmuştu da bu kadar düşmüştü? Yani 30 yıl sonra benim Mercedes bir domates olmuştu...

Bunun bir sorumlusu olmalıydı. Amerika'nın ve Avrupa ülkelerinin paralarının değeri de böyle korkunç derecede düşüyor muydu?

Herhalde bu soruyu, bu 30 yıl içinde en uzun süre iktidarda bulunan Sayın Süleyman DEMİREL'e sormak gerekirdi. Kendisi, elbette Türkiye'ye büyük hizmetler yapmış bir büyük devlet adamı idi. Fakat, Türk lirasının değeri nasıl olmuş da bu kadar düşmüştü?

12 Mart Muhtırası verildikten bir süre sonra, Koca Reis Sayın Sadettin BİLGİÇ ile bir yerde buluşmuştuk. Bana uzun uzun Süleyman DEMİREL'i şikayet etti ve:

"Paşam, bu milleti DEMİREL'den ancak siz askerler kurtarırsınız..." dedi.

Sayın DEMİREL, her şeye rağmen, sonraki yıllarda Başbakan ve sonra da Cumhurbaşkanı oldu. Fakat hâlâ 30 yılda benim Mercedes'in nasıl olupta bir domates değerine düştüğünü anlamış değilim.

Acaba Koca Reis haklı mıydı?..

ORDUEVİ ÜZERİNE POLEMİKLER

Yıl 1991 Mart ayı. Gazetede bir haber okudum: Başbakan AKBULUT, İSTANBUL Harbiye Orduevi'nde ANAP'lı PARTİLİLER'le buluşmuş.

Bu haber beni çok üzdü. Başbakan, Orduevi'nde misafirimiz olabilirdi, başımızın üstünde yeri vardı. Fakat Orduevi'nde delegelerle buluşmak, lobilerin sivil korumalarla işgal edilmesi, bu olayların Ordu mensupları ile iç içe yaşanması son derece sakıncalı idi. Bu tip davranışları Silahlı Kuvvetler'de hiç kimse onaylamıyordu. Fakat komutanlar, bu durumu Başbakan'a ve Cumhurbaşkanı'na açıklamaktan çekiniyorlardı. Bu çekingenlik, onların nezaket ve kibarlıklarından ileri geliyordu.

Ben, emekli bir general de olsam, ömür boyu Silahlı Kuvvetler'in bir ferdi idim.

Partilerin bu tip politik hava kokan buluşmalarını ve faaliyetlerini lütfen Orduevleri dışında yapmalarını rica ediyordum.

Bir Asker Mektubu

Bütün bu düşüncelerimi bir açık mektup halinde yazdım ve bunun yayınlanması için değerli gazeteci Emin ÇÖLAŞAN'dan ricada bulundum. Mektubum, Hürriyet Gazetesi'nin 2 Nisan 1991 salı günkü nüshasında ve Emin ÇÖLAŞAN'ın köşesinde, adım açıklanarak "BİR ASKER MEKTUBU" başlığı altında aynen yayınlandı. Sayın Emin ÇÖLAŞAN'ın o günkü köşe yazısını aşağıya alıyorum:

BİR ASKER MEKTUBU

Emekli General Ali Armağan'dan aldığım bu mektubu, burada size aynen iletiyorum:

"Son zamanlarda muvazzaf ve emekli tüm Silahlı Kuvvetler mensuplarını çok üzen bir konuyu dile getirmenin zamanı çoktan geldi ve hatta geçti bile.

Konu: HARBİYE ORDUEVİ'NİN SİVİL VE SİYASİ AMAÇLARLA KULLANILMASIDIR.

Sayın büyüklerimiz, ordumuzun misafiri olabilirler. Başımızın üstünde yerleri vardır. Bu, asil Türk milletinin aynı derecede asil bir geleneğidir.

Ancak, Orduevleri'nde partili partisiz birçok sivilin kabul edilmesi ve hele ANAP ilçe başkanları ve delegeleriyle toplantılar yapılması, lobilerin sivil korumalarla işgal edilmesi ve tüm bunların ordu mensupları ile iç içe cereyan etmesi, SON DERECE SAKINCALIDIR.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin en üst rütbesinden en kıdemsizine kadar, tüm emekliler de dahil, bu olaylar asla tasvip edilmemektedir. Ancak, çok değerli komutanlar, aynı derecede kibar olduklarından bu hususu, büyüklerimize arz etmekten çekinmektedirler.

Fakat GERÇEK ŞUDUR: Bu olaylar, tüm Türkiye'deki Silahlı Kuvvetler menupları arasında üzüntüyle konuşulmaktadır. İşin kötüsü, fısıltı gazetesi Harbiye Orduevi ile ilgili pek çok olayı abartarak kulaktan kulağa ulaştırmaktadır.

Bu tip olaylar, Silahlı Kuvvetler'i politikanın içine çeker. Son 30 yıl içerisinde ve hatta 1950'lerden itibaren bu tip olayların içinde yaşadık ve sonuçlarını hep birlikte gördük. Bugün artık Silahlı Kuvvetler, politikaya bulaşmaktan nefret etmektedir. Bu da, çok güzel bir gelişmedir.

Kanayan bir yara halindeki bu gerçeği açıklamak eğer suç ise, tüm kamuoyu önünde bu suçu kabul ediyorum. Ancak vicdanım ve yüreğim beni bunları yazmaya zorluyor.

Partililer ve politikacılar, milletçe vazgeçemeyeceğimiz değerli kuruluş ve varlıklardır. Onlara asla saygısızlık etmeden istirham ediyoruz: LÜTFEN BU TİP TOPLANTI, KABUL VE BENZERİ FAALİYETLERİNİZİ ORDUEVLERİ'NİN DIŞINDA YAPINIZ. Hem partilerin, hem de ülkenin çıkarları bunu gerektirmektedir. Bu gerçeği lütfen sizler de görün ve kabul edin.

Koskoca İstanbul'da, bu tip faaliyetler için başka yer mi yoktur?"

Aynı köşe yazısında Emin ÇÖLAŞAN aşağıdaki gibi devam ediyordu:

"Emekli General Ali Armağan'ın mektubuna katılmamak mümkün mü? Gerçekten de, özellikle Harbiye Orduevi'nin bir süreden bu yana, ANAP İl Merkezi gibi çalıştığını görmekteyiz.

Cumhurbaşkanı, eşleri Hanımefendi ve şimdi de Başbakan, bu çatı altında ANAP toplantıları düzenlemektedir. Bu Cumhurbaşkanı, Başbakan veya bakanlar, Orduevleri'nde elbette kalabilirler. Buna hiç kimse karşı çıkamaz, eleştiremez.

Ancak, kendilerinin yapacağı parti çalışmalarının yeri, askeri tesisler ve orduevleri olamaz. Parti içi kulisler, delege ayarlamaları ve önceki gün AKBULUT'un yaptığı ilçe başkanları toplantıları, bu çatı altında düzenlenemez. Hiç kimse, 'BEN BU DEVLET'İN YETKİLİSİYİM VE ANAP'LIYIM. PARTİNİN KULİSİNİ VE TOPLANTILARINI İSTEDİĞİM YERDE YAPARIM' diyemez. Eğer böyle bir uygulama başlatılır ve buna göz yumulursa, yarın ANAP toplantılarının garnizon binalarında, karargâh merkezlerinde yapılmayacağını kim söyleyebilir? Yoksa 'BİRİLERİ' bu konuda da bizi 'ALIŞTIRMAYA MI' çalışıyorlar. 'ALIŞIRLAR, ALIŞIRLAR' diye mi düşünüyorlar?

Gazeteci olarak, toplumun her kesimi ile ilişkimiz var. Askerle de konuşuyoruz. İnanınız, Orduevleri'nde yapılan ANAP toplantılarına hepsi büyük tepki gösteriyor.

Emekli General Ali Armağan, mektubunu dün bana bizzat getirip verdi. Anlattığı şeyleri de burada yazmak isterdim, ama yazamıyorum. Sadece mektubu yayınlamakla yetiniyorum.

Türk Silahlı Kuvvetleri'nin yerleri ANAP'ın seçim karargâhı değildir. ANAP yetkililerinin hangi düzeyde ve kim olursa olsun, artık bunu anlamaları gerekir. Para babalarının partisi ANAP'ta, paradan bol bir şey yoktur. Böyle toplantılar için istedikleri yeri kiralamaları hatta satın almaları bile mümkündür.

Lütfen, komutanların iyi niyetini ve efendiliğini görmezlikten gelmesinler. İlle de kendilerine bu konuda bir uyarı gelmesini bekleyip, zor durumda kalmasınlar. Bu nedenle de, ANAP kulisini artık askeri değil, sivil tesislerde yürütsünler... Ve bu anlamsız uygulamaya bir an önce son versinler."

Sayın Emin ÇÖLAŞAN'ın köşesinde yayınlanan bu mektubum üzerine, sayısız telefon ve mektup aldım. Hepsi de benimle aynı görüşte idi ve beni destekliyorlardı. Fakat ANAP'lı politikacılar bundan hoşlanmadı.

Orduevleri Uğur Mumcu'nun Köşesinde

Tesadüfen yine aynı gün, yani benim mektubumun yayınlandığı 2 Nisan 1991 günü, Cumhuriyet Gastesi'nde, rahmetli Uğur MUMCU'nun da bir köşe yazısı çıktı. Uğur MUMCU'nun bu yazısını da aşağıya alıyorum:

"İSTANBUL'daki Harbiye Orduevi (ANAP Restoranı'na) döndü.

Cumhurbaşkanı, eşi Semra Özal'ın İl Başkanlığı seçimlerini Orduevi'ndeki odasından izledi, delegeler ve milletvekilleri, Cumhurbaşkanı ile Orduevi'nde görüştüler.

Başbakan Yıldırım Akbulut da iftar yemeğini Harbiye Orduevi'nde verdi.

Kışlaya, okula ve camiye siyaset sokulamaz. Fakat siyasal amaçlı iftar yemekleri Orduevleri'nde verilir ve Cumhurbaşkanları, Orduevleri'nde göz göre göre siyaset kulislerine girerlerse buna (PARTİZANLIK) değil, dense dense (ORDUZANLIK) denir.

Cumhurbaşkanı ve Başbakan yakında, ANAP ileri gelenleri

ile birlikte Cuma namazlarını Harbiye Orduevi'nde kılarlarsa şaşırmayın!.."

Uğur MUMCU'nun bu yazısı yenilir yutulur gibi değildi. Benim mektubum ve Uğur MUMCU'nun köşe yazısı tesadüfen aynı günde, aynı gerçeği yansıtıyordu.

Üstelik, 2 gün sonra Genelkurmay Başkanı Doğan GÜREŞ'in Başbakan AKBULUT'a, "Orduevleri'nde parti toplantısı yapmayın..." uyarısında bulunduğu, Hürriyet Gazetesi'nin 4 Nisan 1991 tarihli nüshasında birinci sayfada detaylı olarak yer alıyordu. Genelkurmay Başkanı'nın bu beyanatında, Silahlı Kuvvetler'in bu ricasının Cumhurbaşkanı Turgut ÖZAL'a da iletilmesinin istendiği de açıklanıyordu.

Köşkün Tepkisi

Benim açık mektubum, Uğur MUMCU'nun köşe yazısı ve Doğan GÜREŞ'in beyanatı CUMHURBAŞKANI'nı çok sinirlendirmiş. Bunu, Köşk'le yakın ilişkisi olan bir dostumuzdan öğrendik.

Nitekim, Köşk'ün bu asabiyeti belki de tesadüfen(?.) Sabah Gazetesi'nin 30 Nisan 1991 tarihli nüshasında Hıncal ULUÇ'un köşesinde kendisini gösteriyordu.

Sayın Hıncal ULUÇ, bu yazısında aynen şöyle diyordu:

"VERGİLERİMİZ NEREYE GİDİYOR?

Tek kişilik oda 3 bin lira... Suit oda 7500 lira... Çorba 800, dolma 1300 lira...

Orduevi'nde, Harbiye'deki, Hilton ve Sheraton kadar lüks Orduevi'ndeki fiyatlar bunlar.

Bab-ı Ali, diline doladı.. Ne zaman.. ÖZAL'LAR Orduevi'nde kalmaya başladığı zaman...

Cumhurbaşkanı, Orduevi'nde bedava yaşıyormuş... Peki, Ordu nasıl yaşıyor Orduevi'nde...

Generaller, albaylar, binbaşılar nasıl yaşıyor?..

3 bin liraya tek kişilik odanın çarşafını yıkatamazsınız... Nedir, tek kişilik odanın, hem de Harbiye gibi, İstanbul'un en pahalı semtinde maliyeti? Hiç şüpheniz olmasın, ortaya çıkacak rakam, altı rakamlı, yani 100 binli olacaktır...

Peki, kim ödüyor bu üç bin ile yüzbinler arasındaki farkı?.. Orduevi'nin önündeki kaldırıma arabasını park etmeye dahi hakkı olmayan vatandaş...

Bu ülkenin bütçesinin üçte birini Ordu götürür her yıl... Görevi ükeyi savunmak... Götürsün, helal olsun... Ama, generaller, amiraller bedava yatıp kalksın, yiyip içsin diye benim vergime el kondu mu işin rengi değişir...

Acaba, ordu zahmet edip açıklar mı? İstanbul Harbiye ORDUEVİ'nin yıllık geliri nedir, gideri nedir ve aradaki fark nereden karşılanmaktadır?

Beş yıldızlık otel ağırlaması, isteyenler hiç değilse masrafı ödeyip vergi mükellefi vatandaş Mehmet'e yük olmamayı öğrenmeliler...

Adları, Ordu da olsa!..."

İmza: Hınçal ULUÇ

Sayın ULUÇ, böyle bir yazıyı durup dururken, acaba hangi nedenlerle yazmak gereğini duymuştu?..

Sayın Hınçal ULUÇ, yazısında "Generallerin ve Amirallerin Orduevleri'nde bedava yatıp kalktığını, bedava yiyip içtiğini" ifade ediyor. Ben ömrümde, beni bedava yatıran ve bedava yediren bir Orduevi'ne rastlamadım. Şayet, bedavadan kastı 'Ucuz' demekse, bu gün Meclis Lokantası'na gitsin, kamu kurumlarının yemekhanelerine gitsin. Orduevleri, vergi ödemiyor, hizmetin büyük kısmını askeri personel yapıyor, kira ödemiyor, elbette ucuzluk olacak.

Sayın ULUÇ yazısında: "ÖZAL'lar Orduevi'nde kalmaya başladığı zaman Bab-ı Âli bu konuyu diline doladı." diyor. Yani ÖZAL'ları savunuyor. Bu bir tesadüf müdür?..

Doğu'da karda kışta, gece gündüz demeden, eşinden ve

çocuklarından ayrı hayat süren, teröristlerle savaşan, şehit olan, gazi olan bu subay ve astsubaylara Orduevleri'nin bu hizmeti çok görülmemeliydi.

Aradan 14 yıl geçti. Milliyet Gazetesi'nin 27 Ocak 2005 tarihli nüshasının birinci sayfasında Genelkurmay İkinci Başkanı Orgeneral İlker BAŞBUĞ'un bir açıklaması vardı. Bu açıklamada subay ve astsubayların yüzde 96'sının yoksulluk sınırının altında maaş aldıkları belirtiliyordu. Bu durum, 14 yıl önce de böyleydi.

Sayın ULUÇ'un babası saygıdeğer bir askerdi. Bu sebepten kendisi en azından babası ile birlikte Orduevleri'nin bu olanaklarından bir süre yararlanmış olmalıydı.

Hınçal ULUÇ'un bu yazısı gazetede yayınlandığı zaman, Orgeneral Doğan GÜREŞ, Genelkurmay Başkanı idi. Ben, o günlerde ANTALYA'da askeri kampta dinleniyordum. Doğan GÜREŞ, beni telefonla aradı ve ANKARA'ya döndüğümde Hınçal ULUÇ'un bu yazısına bir cevap yazmamı istedi.

GÜREŞ Paşa, bu yazıya çok üzülmüştü. ANKARA'ya döndükten sonra kendisiyle buluştum. Aradan bir hafta geçmişti. Esasen benim yazacağım cevap yazısını SABAH Gazetesi basmazdı.

Sonuçta GÜREŞ Paşa, bu konunun üstüne gidilmemesini daha uygun buldu. Silahlı Kuvvetler böyle yazılara kendisini muhatap görmemeliydi.

Şimdi burada, üzerinde durulacak önemli nokta şudur: Silahlı Kuvvetler, Orduevleri konusunda Cumhurbaşkanı ve Başbakan'dan bu şekilde ricada bulunmakta tamamiyle haklıdırlar. Orduevleri, politikanın yeri değildir. Dolayısıyla basında çıkan bu yazılara Cumhurbaşkanı'nın sinirlenmesi yadırganacak bir olaydır.

Esasen, bu olaylardan sonra, politikacılar da kendilerine düşen dersi almışlardır.

TÜRK STANDARTLARI ENSTİTÜSÜ'NDE STANDART DIŞI OLAYLAR VE STANDART UYGULAMALAR

1974 yılı Ağustos ayında emekli olduktan sonra, ANTALYA'da Karpuz Kaldıran Askeri Kampı'nda dinlenmeye gitmiştim.

20 yıl önce POLATLI Topçu Okulu Yedek Subay Öğrenci Taburu'nda Takım Komutanlığını yaptığım gençlerden Yüksek Ziraat Mühendisi Hasan Tahsin EROL, ANTALYA'da gelip beni buldu.

Nasıl olup da emekli edildiğime çok şaşırmış. Kendisi, Türk Standartları Enstitüsü'nde Yönetim Kurulu üyesi imiş. Benim mutlaka bu Enstitü'de görev almamı istiyordu. Telefon numarasını verdi ve tatil dönüşü ANKARA'da kendisini mutlaka görmemi rica etti.

Ekim ayında, Hasan Tahsin EROL ile Enstitü'de buluştuk. Beni, önce bu müessesenin kurucusu ve yıllardan beri Yönetim Kurulu Başkanı olan Sayın Faruk SÜNTER ile, daha sonra Yönetim Kurulu üyelerinden Profesör Sayın Tarık SOMER ve Şadi PEHLİVANOĞLU ile tanıştırdı.

TSE'de Danışmanlık Görevi

Sonuçta, Türk Standartları Enstitüsü'ne Danışman kadrosunda işe alındım. Bir yıl bu kadroda kaldım. Görevim; hazırlanmış olan taslak halindeki standartların gerekli redaksiyonunu yapmak ve sonra Teknik Kurul'a sevkini sağlamaktı.

Ayrıca kendi kendime verdiğim ikinci bir görev vardı: Enstitü'ye Amerika'daki bir kuruluştan dünyadaki teknolojik gelişmelerle ilgili küçük teyp bantları geliyordu ve bunlar bir kenara atılıyordu. Halbuki bu bantlarda çok ilginç bilgiler vardı. Ben, bu bantları küçük teybimden dinliyor ve tercüme ederek çoğaltıyordum. Çoğalttığım bu bilgileri Enstitü içinde ve dışarıda ilgili kuruluşlara dağıtıyordum. Özellikle Genelkurmay ve Milli İstihbarat Teşkilatı, bu bilgileri bizden ısrarla istiyorlardı.

Danışman Kadrosu'nda bir yıl çalıştım. Benim çalışmamı yakından gören ve izleyen Yönetim Kurulu, bu bir yılın sonunda beni Genel Sekreter Yardımcılığı görevine terfi ettirdiler, aynı zamanda İTA Amirliği sorumluluğunu da verdiler.

Aradan 2-3 yıl geçti, Yönetim Kurulu'nda bazı değişiklikler oldu. Enstitü'nün kurucusu ve 23 yıldan beri Başkanı olan Faruk SÜNTER, bir Genel Kurul toplantısından sonra Başkanlık görevinden ayrılmak zorunda kaldı. Kendisinin yerine Şadi PEHLİVANOĞLU Yönetim Kurulu Başkanı oldu.

Şadi PEHLİVANOĞLU, aslında Adalet Partili bir politikacı idi. Fakat çok yardımsever bir insandı. Herkesin derdine çare arardı. Yalnız biraz asabi mizaçlı idi. Daha önce ORDU milletvekilliği yapmıştı. Kendisi, tekrar milletvekili olmak istiyor ve bunun için gayret sarf ediyordu. Fakat gördüğüm kadarı ile Sayın Süleyman DEMİREL, Şadi Bey'in yeniden milletvekili seçilmesini istemiyordu.

ORDU İli'nden Adalet Partisi ancak bir milletvekili çıkarabiliyordu. Şadi Bey, liste başı olsa kesinlikle milletvekili seçilirdi, çünkü seçim bölgesinde çok sevilen bir insandı.

Fakat Süleyman DEMİREL, Şadi Bey'in önüne, kontenjandan bir başkasını koyuyor ve Şadi Bey ikinci sıraya düştüğü için seçilemiyordu. Nitekim bir defasında Şadi Bey'in önüne Ata BODUR konmuş ve o seçilmişti.

İki seçim dönemi geçti ve her ikisinde de Şadi Bey ikinci sıraya konduğu için seçilemedi ve kafasının tasını attırdılar.

MHP, Türk Standartları Enstitüsü'nde

Şadi Bey, bir gün bana geldi ve sohbet ederken "Paşam, ben bundan sonra Milliyetçi Hareket Partisi'ndenim..." dedi. Bir süre sonra MHP Genel Başkanı Alpaslan TÜRKEŞ'i, Enstitü'ye davet etti.

İşte bu noktadan itibaren tamamiyle teknik bir kuruluş olan Türk Standartları Enstitüsü, politikanın içine sürüklenmeye başladı. Daha açık bir ifade ile Enstitü'de, Standart dışı olaylar ve politik Standart uygulamalar ön plana geçti.

Şadi PEHLİVANOĞLU, MHP ile ilişki kurduktan sonra TSE'ye yavaş yavaş MHP yanlısı personel alınmaya başlandı.

Enstitü'de MHP'nin etkili olabilmesi için, önce Genel Sekreterliğin ele geçirilmesi gerekiyordu. Bu amaçla, yılların Genel Sekreteri Velid İSFENDİYAR'ın görevine son verildi. Yerine, Ordu'dan Teğmen veya Üsteğmen rütbesinden ayrılmış olan Mahir KOCAOĞLU adında bir genç Genel Sekreter olarak atandı. Ben, Emekli General olarak, Genel Sekreter Yardımcısı idim. Acaba benim bu duruma üzülüp istifa edeceğimi mi düşünüyorlardı?

Ayrıca, Muammer TAYLAK adında koyu MHP'li bir şahıs da İkinci Genel Sekreter Yardımcısı olarak göreve alındı. Ben, aynı zamanda İTA Amiri ve Kıdemli Genel Sekreter Yardımcısı idim.

Yeni Genel Sekreter Mahir KOCAOĞLU, sakin görünümlü ve saygılı bir kişi izlenimini vermişti. Fakat bir süre sonra kokusu çıktı.

Genel Sekreter'in Odasında Kuşkulu Buluşmalar

Enstitü'ye yeni alınan MHP yanlısı kişiler, gündüz mesai saatleri içinde beni atlayarak Genel Sekreter'in odasına giriyorlar ve orada saatlerce kalıyorlardı. Genel Sekreter'in kapı-

sında ışıklı "Meşgul-Girilmez" yazdığı için firmaların imzalanacak evrakları bekletiliyordu. Bu beklemeler, işlerin gecikmesine ve aksamasına sebep oluyordu. Buna bir DUR demek gerekiyordu.

Bu amaçla, bir gün bütün Daire Başkanları'nı ve Müdürler'i topladım. İkinci Genel Sekreter Yardımcısı Muammer TAYLAK'ı da toplantıya çağırdım. Bundan sonra Genel Sekreter'e çıkmak isteyen kişinin önce bana derdini anlatmasını, sorunu ben çözemezsem Genel Sekreter'e çıkmasını sebepleri ile uzun uzun anlattım. Hiyerarşinin kesinlikle bozulmamasını istedim. Benim bu konuşmam Muammer TAYLAK'ın hiç hoşuna gitmedi ve toplantı sonunda doğruca Genel Sekreter'in odasına gitti ve raporunu verdi.

Biraz sonra Genel Sekreter beni odasına çağırdı. Yaptığım konuşmayı uygun bulmadığını, odasına gelenlerin arkadaşları olduğunu, onların benden izin almadan odasına gelebileceklerini söyledi.

Ben de kendisine, bu tip toplantıların hem işleri aksattığını, hem de Enstitü'nün diğer personelini çok tedirgin ettiğini, bu tip arkadaş toplantılarının mesai bittikten sonra yapılmasının uygun olacağını söyledim.

Mahir Bey, bu sözlerime sinirlendi ve bana sert çıkış yapmak istedi. Bir tartışma olmasını istemediğim için yerimden kalktım ve kapıya doğru yöneldim. Birden adeta haykırdı:

"OTUR DİYORUM SANA!.."

Bana böyle bağıran kişi, neredeyse oğlum yaşında bir genç ve Ordu'dan Teğmen veya Üsteğmen rütbesinde iken uzaklaştırılmış bir insandı. Ben ise Emekli Generaldim.

Yüzüne bakarak şöyle bir gülümsedim ve hiçbir şey söylemeden kapıyı sertçe çarparak dışarı çıktım, odama geçtim.

Arkamdan o da, hışımla odama geldi. Çok asabi idi ve yine yüksek sesle: "Paşa, benimle çalışamayacaksanız, derhal istifa edin!.." diye bağırdı.

Ben de kendisine cevaben: "Hiç öyle bir niyetim yok. Ülke

ekonomisine büyük yararı olan bu güzel kuruluşu sizin gibi politikacıların eline bırakmayacağım" dedim.

Daha sonra Başkan Şadi PEHLİVANOĞLU'na gittim ve olayı üzülerek anlattım. Şadi Bey, makul bir insandı. Yönetim Kurulu ve Genel Kurul ile ilgili tüm hazırlıkları ve işlemleri ben yapıyordum. Bu işleri yapabilecek başka kimse yoktu. Ben, Enstitü'nün hamalı idim ve Şadi Bey bunu iyi biliyordu.

Bir süre sonra Mahir KOCAOĞLU'nun görevine son verildi ve Genel Sekreter olarak Şükrü YÜRÜR atandı.

TSE'nin İki Yanında Silahlı Cepheler

Sayın Şükrü YÜRÜR ile ilgili konulara geçmeden önce, Enstitü'de ve civarında cereyan eden bazı olayları anlatmak istiyorum.

TSE'nin hemen arkasında Orta Doğu Amme İdaresi Enstitüsü vardı ve bu kuruluşun yönetcileri, duyduğum kadarı ile sol eğilimli idiler. TSE'nin hemen ön cephesinde ise DEVLET İSTATİSTİK ENSTİTÜSÜ yer alıyordu. Bu kuruluş ise MHP'nin hakimiyeti altında idi.

Şadi PEHLİVANOĞLU'nun daveti üzerine Alpaslan TÜRKEŞ bir gün TSE'ye geldi. Fakat arka tarafta yer alan Amme İdaresi Enstitüsü'nden TSE bahçesine ses bombası atılarak, TÜRKEŞ'in bu ziyareti protesto edildi.

Şimdi yılını ve gününü hatırlayamadığım bir tarihte, TSE'de standardizasyon konusunda uluslararası bir toplantı vardı. Öğle paydosunda binanın en üst katındaki yemek salonunda idik. Birden, yakından silah sesleri gelmeye başladı. Şaşırdık ve pencerelere koştuk.

Gördüğümüz manzara, tüylerimizi ürpertti. Ön cephedeki İstatistik Enstitüsü'nün yemekhane binası çatısında yatarak mevzi almış olan devlet memurları, arkamızdaki Amme İdaresi Enstitüsü'ne doğru ateş ediyorlardı. Amme İdaresi Enstitüsü'nde görevli devlet memurları da onlara yine silahla cevap

veriyorlardı. Bunlardan bir kısmı da TSE'nin bahçesine atlamış ve bahçe duvarları arkasında mevzi almışlardı.

Bu karşılıklı silahlı çatışma, yarım saat kadar sürdü ve biz de yabancı misafirlerimizle birlikte hayret ve şaşkınlık içinde bu manzarayı seyrettik. Ben, hemen Valiliğe telefon ettim. Fakat güvenlik kuvvetleri gelinceye kadar bu silahlı çatışma kan dökülmeden bitmişti.

DİE'de Silahlı Eğitim

Bir gün TSE'nin hizmetlilerinden Ahmet isimli bir kişi bana geldi ve "Paşam, oğlum askerden yeni geldi. Bir işi yok. İstatistik Enstitüsü'ne adam alıyorlarmış. Oranın Başkanı sizin hatırınızı kırmaz. Rica etseniz de benim oğlumu işe alsalar" dedi.

İstatistik Enstitüsü'nün Başkanı'na telefonla rica ettim, beni kırmadı ve delikanlıyı işe aldılar. Aradan bir ay kadar geçmişti. Bir gün, o delikanlının babasına, "Nasıl oğlun işinden memnun mu?" diye sordum. "Paşam, ben oğlumu oradan ayırdım" dedi. Şaşırdım ve nedenini sordum. "Paşam, oğlumun eline silah vermişler. Orta Doğu Teknik Üniversitesi'ne baskın yapmayı planlıyorlarmış. Bunun için personele silah eğitimi yaptırıyorlarmış. Oğlumun başı derde girmesin diye, oradan geri aldım" dedi. Düşündüm, Devlet ne hale gelmişti...

Bu olayların baş sorumluları olan parti başkanları, 12 Eylül 1980 Askeri Müdahalesi olunca, bunu yapan askerlere kızıyorlar ve isyan ediyorlardı. Acaba hangi taraf haklıydı?..

Yıllar sonra Turgut ÖZAL Dönemi başladı ve bu İstatistik Enstitüsü'nün Başkanı, Türk Standartları Enstitüsü Başkanlığı'na getirildi. Bu şahıs, çok uzun yıllar bu görevde kaldı. Hiç şüphem yok, bu şahıs TSE'de görev yaptığı sürece elbette çok yararlı hizmetleri oldu. Fakat, bu güzel kuruluş kendisine bulaşan politik virüsten bir türlü kurtulamadı.

Ecevit, TSE'ye El Koyuyor

Şimdi tekrar 12 Eylül 1980 Askeri Müdahalesi öncesi yıllara dönelim ve TSE'de cereyan eden ibret dolu olayları hatırlayalım.

Mahir KOCAOĞLU'ndan sonra Genel Sekreterliğe atanan Şükrü YÜRÜR, sakin, kendisine güvenen, makul düşünen bir insandı. Güven telkin ediyordu. Şüphesiz sağ görüşlüydü, fakat MHP yanlısı değildi.

TSE Kuruluş Kanunu'na göre, her yıl Mayıs ayında Genel Kurul toplanır ve bu toplantıda Enstitü ile ilgili kararlar alınır, Yönetim Kurulu seçimleri yapılırdı.

Genel Kurul, Özel sektörden, Devlet sektöründen ve üniversitelerden gelen üyelerden oluşurdu. İktidarda hangi parti varsa, o partinin sempatizanları TSE Genel Kurul üyesi olarak görevlendirilirdi. Böylece seçilen yeni TSE Yönetim Kurulu, o partinin sempatizanlarından oluşurdu.

1970'li yılların sonlarına doğru Bülent ECEVİT'in Genel Başkanı olduğu CHP iktidara geldi. Ancak, Meclis'te çoğunluğu sağlayabilmek için ECEVİT, Adalet Partisi'nden 11 milletvekiline Bakanlık vaad etti ve gerçekten bu 11 milletvekilinin hepsine de Bakanlık görevi verildi. Böylece, ECEVİT Hükümeti güvenoyu için yeterli sayıyı sağlamış oldu.

Mayıs ayı yaklaşırken TSE Başkanı Şadi Bey'e çıktım ve "Genel Kurul hazırlıklarına başlamamız gerekir" dedim.

Şadi Bey bana, "İktidarda CHP olduğu için, bu sene Genel Kurul yapılmasını istemiyorum. Yaparsak CHP bizi yönetimden düşürür" dedi.

Bu, açıkça TSE Yasası'nı çiğnemek demekti. Fakat, TSE özerk bir kuruluş olduğu için Hükümet, Enstitü yönetimine doğrudan müdahale edemiyordu.

Mayıs ayından, Ekim ayına kadar geldik. Enstitü yönetimi, Genel Kurul'u toplamadığı için gayrimeşru duruma düşmüştü.

Bu durum, kuşkusuz ECEVİT Hükümeti tarafından biliniyor, yakından izleniyor ve yasal bir çare aranıyordu.

Başbakan ECEVİT sonunda, DANIŞTAY'a başvurarak, oradan alınacak karara göre işlem yapılmasını uygun görmüş.

Danıştay, bir karar almış ve bu karar hükmüne göre; TSE, özerk de olsa, bir kamu kurumu olduğu için Başbakan, mevcut TSE yönetiminin görevine son verir, yerine 3 kişilik bir Geçici Yönetim Kurulu görevlendirir. Bu Geçici Yönetim Kurulu da, bir ay içinde Genel Kurul'u toplar ve yeni Yönetim Kurulu'nun seçilmesini sağlarmış.

Geçici Yönetim Kurulu Görev Başında

Bir sabah yine her zamanki gibi mesai saatinden önce Enstitü'deki görevime geldim. TSE'nin önünde ve girişte polisler vardı. Nedenini sordum. Yönetim Kurulu'nun görevine son verildiğini ve yukarıda Başkan'ın odasında 3 kişilik Geçici Yönetim Kurulu'nun göreve başladığını öğrendim.

Merak ettim ve Başkan'ın odasına gittim. İçeride 3 kişinin oturmakta olduğunu gördüm. Bunlardan ikisini tanıyordum. Çünkü daha önce TSE'de görev almış kişilerdi.

Başkan olan Kutlu TÜRKER adındaki şahıs ise ilk defa tanıdığım, çok kibar ve saygılı bir insandı. Bana, Danıştay Kararı'nı ve Başbakanlık emrini açıkladı. Bunları kendisine tebliğ etmek üzere, Şadi PEHLİVANOĞLU'nu beklediklerini söyledi.

Bunun üzerine ben odama gittim. Biraz sonra Şadi Bey gelmiş ve durumu öğrenince küplere binmiş. Genel Sekreter Şükrü YÜRÜR'ün odasında toplanmışlar.

Daha sonra, Geçici Yönetim Kurulu, Genel Sekreter Şükrü YÜRÜR'ü çağırmış ve Danıştay Kararı ile Başbakanlık emrini kendisine tebliğ etmişler. Ayrıca, durumun kendilerine duyurulması için Daire Başkanları ve Müdürler'in toplanmasını istemişler.

Geçici Yönetim Kurulu Başkanı Kutlu TÜRKER'in bana ifade ettiğine göre; Şükrü YÜRÜR kendilerine, "Ben sizi tanımıyorum.." diye itiraz etmiş. Kendisine, Başbakanlık emri gösterilmiş. Şükrü YÜRÜR, "Ben bu hükümeti de tanımıyorum. ECEVİT, Adalet Partisi'nden 11 kişiye Bakanlık vererek bu Hükümet'i kurdu. Onun için bu Hükümet meşru değildir" demiş. Sonra, Başkanlık odasını asabi bir şekilde terk etmiş.

Bunun üzerine, Geçici Yönetim Kurulu, Genel Sekreter Şükrü YÜRÜR'ün görevine son vermiş...

TSE'de Geçici Genel Sekreter Oluyorum

Kıdemli Genel Sekreter Yardımcısı ben olduğum için, beni çağırdılar, durumu anlattılar ve beni Geçici Genel Sekreter olarak görevlendirdiklerini söylediler.

Meşru bir Hükümetin emri olduğuna göre kabul ettim. Daire Başkanları ve Müdürleri toplamak üzere odadan ayrıldım. Koridorda Şükrü YÜRÜR, ne olduğunu sordu, anlattım. Kararı kabul ettiğim için bana çok kızdı.

Ben de, Şükrü YÜRÜR'e çok yanlış düşündüğünü, bu hükümet, gayrimeşru ise hepimizin silahlanıp dağa çıkmamızın gerektiğini söyledim ve odama geçtim.

Daire Başkanı ve Müdürleri toplantıya çağırdım. MHP yanlısı olanlar toplantıya gelmediler. Mutlaka Genel Sekreterlik'ten direktif almışlardı.

Toplantıya gelenlere durumu açıkladım ve görevlerine hiç bir şey olmamış gibi devam etmelerini istedim.

Biraz sonra Enstitü'ye bir minibüs geldi. Odalarda ve koridorlarda bir hareketlilik başladı. Şadi PEHLİVANOĞLU başkanlığındaki eski yönetimin Şükrü YÜRÜR'ün odasında toplandığını gördüm.

TSE Dokümanları Bulvar Palas Yolunda

Bir taraftan da Enstitü'nün yıllardan beri yapılmış olan Ge-

nel Kurul ve Yönetim Kurulu tutanak ve kararlarını kapsayan ciltli dokümanlar paketleniyordu.

Bir süre sonra, paketlenen bu dokümanlar minibüse yüklenmeye başlandı. Enstitü boşaltılıyordu. Geçici Yönetim Kurulu Başkanı Kutlu TÜRKER'i haberdar ettim. Hiç telaşlanmadı, "Müdahale edilmesin, olay çıkabilir. Ne isterlerse götürsünler. Bir gün götürülenlerin hepsi geri gelir" dedi.

Eski Yönetim ve Genel Sekreter, TSE'yi terk ettiler. Sonradan farkına vardık: Enstitü'nün mührünü bile alıp götürmüşler. ATATÜRK Bulvarı'ndaki Bulvar Palas Oteli'nde bir oda tutmuşlar. Bu odada eski Yönetim Kurulu toplanıp hâlâ yetkili yönetim kendileri imiş gibi kararlar almaya başlamışlar.

Bu durum bir süre böyle devam etti. Sonra mahkeme kararı ile TSE'den götürdükleri bütün dokümanlar ve malzemeler geri alındı.

Danıştay kararı gereğince, bir ay sonunda Genel Kurul toplandı. Fakat, toplantıya yine eski delegeler çağrıldığı için ECEVİT Hükümeti'ne rağmen sağ görüşlü grup toplantıya hakim oldu ve yeni Yönetim Kurulu'na yine onların istediği kişiler seçildi.

Yönetim Kurulu Başkanlığı'na Sanayi Bakanlığı temsilcisi Kemal EFENDİOĞLU adındaki bir şahıs getirildi. Şadi PEHLİVANOĞLU, bu defa kendisi arka planda kaldı. Fakat samimi dostu olan Kemal EFENDİOĞLU'nun seçilmesini sağladı.

Yeni Yönetim Kurulu, koyu MHP'li olan İkinci Genel Sekreter Yardımcısı Muammer TAYLAK'ı Genel Sekreter olarak atadı. Ben, yine Genel Sekreter Yardımcısı ve İTA Amiri olarak eski görevimde kaldım.

Yeni Yönetim'in tutum ve davranışları yine eskilerinden farksızdı. Bu durum 12 Eylül 1980 Askeri Müdahalesi'ne kadar böyle devam etti.

12 Eylül 1980 Askeri Müdahalesi'nden sonra olanları ileride sayafalarda okuyacaksınız...

12 Eylül Darbesi ve TSE

12 Eylül 1980 Darbesi gerçekleşince, benim Enstitü'deki itibarım arttı. Eskiden yüzüme bile bakmayan kişiler etrafımda, iltifat ederek dönmeye başladılar.

12 Eylül Yönetimi, Enstitü'ye İrtibat Subayı olarak bir Albay gönderdi. Bu Albay, doğrudan benimle temas kuruyor ve benden bilgi alıyordu. Bu durum, Yönetim Kurulu Başkanı'nı ve MHP'li Genel Sekreteri çok tedirgin ediyor fakat ses çıkaramıyorlardı.

Ancak, aylar geçtiği halde 12 Eylül Yönetimi, Standartlar Enstitüsü'nde hiçbir işlem ve eylem yapmamıştı. Sadece bir İrtibat Subayı göndermekle yetinmişti. Çünkü 12 Eylül Yönetimi'nin işleri başlarından aşkındı. Üstesinden gelmeleri gereken çok önemli sorunlar vardı.

Bunu gören TSE Yönetimi, yine eskisi gibi bildiğini sürdürdü. Ben, yine geri plana atılmıştım. Enstitü'de tedirginlikler yeniden başlamıştı.

12 Eylül Yönetimi'nde görevli olan Orgeneral Haydar SALTIK'a çıkarak durumu anlattım. Bu yönetimi düşürmek çok kolay ve basit idi. Enstitü mevzuatına göre, Genel Kurul üyelik sıfatı düşen kişinin Yönetim Kurulu Üyeliği de otomatikman düşerdi. Bunun için, halen yönetimde bulunan kişiler, Genel Kurul'a hangi kuruluşu temsilen gelmişlerse, o kuruluştan bu şahsın TSE Genel Kurul'u temsilciliğinin kaldırıldığını açıklayan bir yazı alınması yeterli idi. Böylece o kişinin Yönetim Kurulu üyeliği de düşerdi.

TSE Yönetimi'nde Temizlik

Bu açıklamama rağmen, 12 Eylül Yönetimi bana hiç yardımcı olmadı. Bu durumda iş başa düşmüştü. Bu işleri bizzat kendim yapmak zorundaydım.

İlk önce TSE Yönetim Kurulu Başkanı olan Kemal EFENDİOĞLU'nu düşürmek gerekiyordu. Kendisi TSE Genel Kurulu'na Sanayi Bakanlığı Temsilcisi olarak gelmişti. Sanayi Bakanı Şahap KOCATOPÇU idi ve kendisi beni çok iyi tanırdı. Çünkü 1961 yılında Yüksek Öğrenim Kredi ve Yurtlar Kurumu Kanun Tasarısını ben Bakanlar Kurulu'nda savunurken, kendisi yine kabinede Sanayi Bakanı idi. Sayın KOCATOPÇU'dan telefonla randevu aldım. Beni büyük ilgi ile karşıladı. Geliş amacımı açıkladım. Hemen bir yazı hazırlatarak Kemal EFENDİOĞLU'nun TSE Genel Kurulu Temsilciliği sıfatını kaldırdı. Böylece Kemal Bey'in TSE Yönetim Kurulu Başkanlığı da otomatikman düşmüş oldu. Yazıyı, Kemal Bey'e bizzat tebliğ ettim. Yapılacak bir şey yoktu, çantasını alıp Enstitü'den ayrıldı.

Daha sonra, yine aynı yolla Ticaret Bakanı ve Turizm Bakanı ile temas kurdum, onlardan da gereken yazıları aldım. Böylece o kurumlardan gelmiş olan iki Yönetim Kurulu üyesi de çantalarını alıp Enstitü'den ayrıldılar.

Yönetim Kurulu'nda geriye kalan iki üye Özel Sektör'den geldikleri için onlar hakkında aynı işlemi yapmak mümkün değildi.

Bunun üzerine TSE Genel Kurulu'na Odalar Birliği'ni temsilen gelmiş olan Alaeddin CECELİ, TSE Yönetim Kurulu Başkanı oldu. Afyon Ticaret Odası'nı temsilen gelmiş olan Veli BAŞARAN Yönetim Kurulu üyesi idi. Fakat Yönetim Kurulu'nun oluşması için iki kişi yeterli değildi. Yedek üyelerden birisini göreve çağırmak gerekti. ERZİNCAN Ticaret Odası Temsilcisi olan Ortaokul mezunu bir kişi TSE Yönetim Kurulu'na davet edildi. Böylece, Genel Sekreter ile birlikte Yönetim Kurulu 4 kişi olarak yeterli sayıyı bulmuş oldu.

TSE'de Sular Durulmuyor

Bu yeni yönetim beni tamamiyle düşman belledi. Çünkü Bakanlıklar'dan gelen eski üyelerin TSE'den uzaklaştırılması

işleminin benim girişimim sonucu gerçekleştiğini öğrenmişlerdi. Bu sebepten yüzümü bile görmek istemiyorlardı. TSE'de hava iyice gerginleşmişti.

O günlerden bir gün Başbakan Bülent ULUSU beni makamına çağırdı. Bu defa, TSE'nin Yönetim Kurulu Başkanı ve Genel Sekreteri dururken Başbakanlığa benim çağrılmam onları büsbütün tedirgin etti.

Sayın Bülent ULUSU, makamında beni kabul etti ve TSE hakkında sorular sordu. Yıllardan beri olan biteni kedisine anlattığımda çok şaşırdı ve "Aman Allahım, Devleti ne hale getirmişler!.." diyerek üzüntüsünü ifade etti.

TSE Genel Kurul üye sayısı üçyüzlerin üstüne çıkmıştı. Öncelikle bunu çok aşağılara indirmek ve orada dondurmak gerekirdi. Bu, TSE Kuruluş Kanunu'nun değiştirilmesi ile mümkündü. Bu kanunda, daha başka bazı değişikliklerin de yapılması gerekliydi.

Sayın Bülent ULUSU bana TSE Kuruluş Kanunu'nda yapılması gereken değişiklikleri hazırlamamı ve bu amaçla 12 Eylül Yönetimi'nde görevli bir Denizci Albay ile işbirliği yapmamı emretti.

Çalışmalara başladım. Fakat, bu Denizci Albay'ın TSE hakkında hiç bilgisi olmadığı için benim bu çalışmama katılmadı ve işi bana bıraktı.

Kısa sürede, kanunda yapılması gereken değişiklikleri hazırladım ve Sayın ULUSU'ya ilettim.

Bu yeni kanun tasarısı ile TSE Genel Kurulu üye sayısı 45 kişi olarak dondurulduu. Buna göre, TSE Genel Kurulu'na 15 kişi Özel Sektör'den, 15 kişi Devlet Sektörü'nden ve 15 kişi de üniversitelerden katılacaktı.

Nihayet kanun çıktı ve Resmi Gazete'de yayınlandı. Kanun'a konan bir geçici madde ile, TSE'nin mevcut Yönetim Kurulu feshedildi. Böylece, onlar da çantalarını alıp Enstitü'den ayrıldılar.

TSE'nin Yeni Kuruluş Kanunu

Üç sektörden gelecek TSE Genel Kurul üyeleri ismen belli olduktan sonra, Genel Kurul 45 kişi olarak toplandı. Yönetim Kurulu yeniden seçildi. Genel Kurul'a Başbakanlık Temsilcisi olarak katılan Emekli Tümgeneral Naci DİKMEN, TSE Yönetim Kurulu Başkanı oldu.

Yeni Yönetim, beni Genel Sekreter olarak görevlendirdi. Eski Genel Sekreter, Enstitü'de pasif bir göreve atandı.

Zamanla, halen Enstitü'de memur olarak görev yapan MHP yanlısı faal kişilerin bazıları istifa etti, bazılarının da işlerine son verildi veya pasif görevlere alındılar. Böylece TSE, yıllar önceki huzuruna yeniden kavuştu.

TSE'de görev yaptığım 10 yıl içinde cereyan eden müessif olayları ve partizan kişilerle mücadelemi burada çok kısa olarak anlattım. Yönetime sağcılar geldiğinde bana KOMÜNİST dediler, solcular geldiğinde FAŞİST dediler.

Halbuki ben, ülkesini seven, TSE'ye gönül vermiş, ATATÜRKÇÜ ve tarafsız bir ordu mensubu idim. Zaman zaman kalp atışlarım 120'lere çıktı. Ritm bozukluğu başladı.

Genel Sekreter olduğum yıllarda dahi, göreve 1969 model özel arabamla gittim, geldim. Bir gün olsun resmi arabaya binmedim.

TSE, bu yeniden kavuştuğu huzuru Turgut ÖZAL iktidara gelinceye kadar sürdürdü.

Hep Aynı Hikâye

12 Eylül Yönetimi sonunda ANAP iktidara geldi ve Turgut ÖZAL Başbakan oldu. 1984 Mayıs ayında yapılan Genel Kurul'da TSE'nin yeni yönetimi seçildi. Önceki yıllarda İstatistik Enstitüsü Başkanlığı görevini yapmış olan Mehmet Yılmaz ARIYÖRÜK, TSE Başkanı oldu.

1984 Temmuz ayında 60 yaşımı doldurmuştum. Personel Yönetmeliği'ndeki bir hükme göre, Yönetim Kurulu ya işime son verecek veya isterse bir yıl görevimi uzatacaktı. Yeni Başkan Sayın ARIYÖRÜK'e bu hükmü açıkladım. Çok sevindi ve "Paşam, ben bu hükmü bilmiyordum. 'O Paşa'yı hemen Enstitü'den uzaklaştır' diye yukarıdan bana baskı yapmaya başladılar. Fakat bunu size nasıl söyleyeceğimi bilmiyordum. Şimdi bu bilgiyi alınca sevindim" dedi.

ARIYÖRÜK, bana karşı çok saygılı idi. Sonuç olarak, Enstitü'de kaleme aldığım en son Yönetim Kurulu kararı, benim Enstitü'den ayrılışımı belgeleyen karar oldu.

1984 Temmuz ayında TSE'den ayrılıp evime çekildim ve huzura kavuştum. Kısa bir süre sonra da kalp atışlarım normale döndü.

Bu tarihten sonra, TSE'yi uzaktan izler oldum. Çünkü oraya ömrümün 10 yılını vermiştim. O günden bu güne kadar, bu güzel kurumdaki politik çalkantılar bir türlü bitmedi. Yazılı ve görsel medyadan izlediğime göre, maalesef bazı suistimaller de olaylara neden olmuş.

Elbette bunlara çok üzüldüm.

HASAN MEZARCI VE TELEVİZYONDA YAPTIĞIM KONUŞMA

1994 yılında Hasan MEZARCI adında, Refah Partili bir milletvekili yüce ATATÜRK ve laik Cumhuriyet aleyhinde akıl almaz sözler söylemiş ve bu konuşmalar kamuoyunda büyük tepki yaratmış, nefretle kınanmıştı.

Konu, TRT-1'in sabah saatlerinde uygulanan GÜNDEM adındaki programında da ele alınmış, ATATÜRK'e ve laik Cumhuriyet'e yürekten bağlı bazı aydınlarımız televizyonda konuşmaları için davet edilmiş, görüşleri alınmıştı.

Programı uygulayan Can OKANAR ve Cüneyt CANVER, zamanın Genelkurmay Başkanı Orgeneral Doğan GÜREŞ'e başvurarak bu programda bir muvazzaf generalin de konuşmasını dilemişler.

Doğan GÜREŞ Paşa, "Muvazzaf general olmaz. Ben size bir emekli generalin adını ve telefonunu vereyim. Siz onu davet edin" demiş ve benim adımı ve telefonumu vermiş.

28 Şubat 1994 günü evimde akşam yemeği sırasında Cüneyt CANVER beni telefonda aradı, durumu anlattı ve sabahleyin televizyonda bir konuşma yapmamı rica etti.

O gece geç vakte kadar bir konuşma metni hazırladım ve ertesi sabah (1 Mart 1994) TRT-1'de GÜNDEM Programında aşağıdaki konuşmayı yaptım.

Bu konuşmamın halen güncelliğini koruduğuna inandığım için bu kitabımda yer almasının gerekli olduğunu düşündüm.

Konuşmam aynen aşağıdaki gibiydi:

"Sayın OKANAR, Sayın CANVER,

Önce beni GÜNDEM Programı'na konuşmacı olarak çağırdığınız için teşekkürlerimi arz ederim.

Son günlerde TÜRKİYE, büyük ATATÜRK'e yapılmış olan çirkin, sözlü ve yazılı saldırılar sebebiyle çalkalanmaktadır.

Yüreği ATATÜRK sevgisi ve laik Cumhuriyet aşkı ile dolu olan, genç ihtiyar tüm insanlarımız bu hainlere cevap vermek, ders vermek, sesini duyurmak için seller gibi akıyor, haykırıyor ve pek çoğu sessizce ve hatta bazen hıçkıra hıçkıra ağlıyor, Anıtkabir dolup taşıyor. Anıtkabrin kapısında kurban kesenler de var. Hepsi de ATATÜRK'e ve laik Cumhuriyet'e sahip çıkıyor, bu değerlere sarılıp korumak istiyor.....

Olay niçin böyle gelişti?..

Önce bunun üzerinde durmak gerekir. Kanımca Hasan MEZARCI denen zavallı insan, Türkiye Büyük Millet Meclisi'nin bir üyesi değil de sade bir vatandaş olsaydı; bu, ara sıra görülen adi bir olay kabul edilir ve linç edilmekten kurtulabilmiş ise, tutuklanır ve hakkında yasal işlem yapılırdı.

Fakat kendisinin TBMM'nin dokunulmaz bir üyesi olması ve böylesine iğrenç seslerin TBMM'den çıkması, ülkesini ve milletini seven tüm insanlarımızı adeta çılgına çevirmektedir.

Olay, yalnız bu kadarla da kalmamakta daha vahim yönü de bulunmaktadır. Olayın öteki yönü; bu şahsın bağlı olduğu partinin ve liderinin bu olay karşısındaki tutumudur. Parti yetkilileri, Hasan Mezarcı'nın Disiplin Kurulu'na verilmesini kararlaştırıyor. SUÇU: 'Parti'ye zarar vermekte oluşu...' ATATÜRK'e ve laik Cumhuriyet'e saldırılar, onlarca önemli değil. Herhalde onlar da Hasan Mezarcı'yı onaylıyor ve sadece çıkışını zamansız buluyorlar...

Parti liderine, bir gazeteci, Hasan Mezarcı ve arkadaşlarının bu davranışı hakkında görüşlerini soruyor. CEVAP: 'Henüz

incelemedim, inceleme fırsatı bulamadım, onun için bir şey söyleyemem...'

Bu iğrenç olayın, nesini inceleyeceksin? Olay meydanda, çocuk doğmuş, çırıl çıplak 60 milyonun önünde duruyor, lafı niçin geveleyip duruyorsun? Aslında, insanlarımızın bu coşkusu yılların birikiminin patlamasıdır.

Olaya, geniş açıdan ve sükûnetle bakalım...

Bir yerlerde hatalar yapıyoruz ve böylesine hasta insanlar, TBMM'ne kadar rahatça, elini kolunu sallayarak girebiliyor.

Buna, demokrasinin gereğidir deyip geçemeyiz. Öyle düşünürsek, sonucuna katlanmak zorundayız. Fakat bu millet bunu hakketmiyor. Ben, işin uzmanı değilim, fakat kesin kanım odur ki;

Anayasamız ve Seçim Kanunlarımız'da, kendi bünyemize uygun bazı değişiklikler ve düzenlemeler yapmak zorundayız. Yoksa bir gün ülkemizi Şeriat'ın kucağında bulabiliriz. O zaman iş işten geçmiş olur ve Allah korusun ülke kan gölüne dönebilir. Bu, abartılmış bir görüş değildir. Gereken tedbirler alınmaz ise, bir gün oldu bitti ile karşılaşabiliriz...

Bu konuda gereken tedbirleri almak, TBMM'deki ATATÜRK ve Laik Cumhuriyet'e gerçekten bağlı tüm partilerin ortak sorumluluğu ve görevidir. Fakat mesele, bu partilerin, partricilik zihniyetini bir yana bırakıp özveri ile biraraya gelebilmeleridir. Bu partiler, Meclis'te %80'lere varan bir çoğunluktadır, isterlerse dağları devirirler. Fakat, 'Önce ülke ve millet, sonra parti...' diyebilecek, medeni cesareti ve olgunluğu gösterebilmeleri gerekir.

Bu millet, bu fedakârlığı ve cesareti, bu partilerden ve liderlerinden bekliyor. Acaba, o günleri görebilecek miyiz? Maalesef ümitsizim. Yanılmış olmayı çok istiyorum. Fakat dünkü Taksim Mitingi'ndeki manzara haklı olduğumu gösteriyor.

Vurgulamak istediğim diğer önemli bir konu Eğitim'dir. Ben, DENİZLİ'nin ÜÇKUYU Köyü'ndenim. Yani tam bir Anadolu çocuğuyum. Çocukluğum fakruzaruret içinde geçti.

200 haneli ve 900 nüfuslu köyümüzde, köylünün kendisinin yaptığı bir İlkokul vardır. Köyümüzden bir insan, rahmetle andığım İlkokul hocam nasılsa okumuş, öğretmen olmuş. Yedek subay olarak Birinci Cihan Harbi'ne ve İstiklâl Savaşı'na katılmış. Sonra, köyüne gelmiş ve harf devrimini takiben köyde imece usulü ile bu ilkokul binasını yapmış. Kendisi de sırtında taş taşımış... Bu değerli insanın göğsünde bir İstiklâl Madalyası vardı. Hocam, rahmetli Hüsnü ASLANKARA, nur için içinde yatsın. Bu ülkenin kurtuluşunun içinde yaşamış, yara almış, gazi olmuş...

Ben, ATATÜRK ve Laik Cumhuriyet derslerimi, önce bu ilkokul hocamdan aldım. Onun anılarını dinledim. İstiklâl Savaşı'nın ne kadar zor şartlar altında kazanıldığını ondan öğrendim.

Köyümün etrafını çevreleyen tepelerde, zik zak şeklinde yapılmış uzun taş duvarlar vardır. Köyümüz, taşlı bir köydür. Köyde, bu duvarlara 'istihkâm' derler. Bu duvarlar, İstiklâl Savaşı döneminde Yunan Ordusu'nun kendisini savunmak için yaptığı taştan siperlerdir. Hâlâ, o tepelerde dururlar. ATATÜRK düşmanlarının bu duvarları gidip görmesini isterim.

Rahmetli dedem ve babam, daha sonra Mustafa Kemal'in orduları Büyük Taaruz'a başlayınca, Yunanlı'ların bu taş duvarların arkasından nasal apar topar kaçtıklarını anlatırlardı.

Ortaokul'u DENİZLİ'de bitirdim. Sonra, kendi teşebbüsümle BURSA Askeri Lisesi'ne kayıt oldum. Daha sonra Harbiye, Topçu Okulu ve Harp Akademisi birbirini takip etti.

Bu okullardaki öğretmenlerimizin de pek çoğu İstiklâl Savaşı'nı yaşamış insanlardı. Onlar da bize, laik Türkiye Cumhuriyeti'nin ne zor şartlar altında kurulduğunu ve bu günlere gelindiğini, canlı birer tarih olarak anlattılar. Biz, adeta ATATÜRK ve O'nun devrimleri ile yoğrulduk, bütünleştik.

Dahası var: BÜYÜK NUTUK..

İşte, bu bir destandır. ATATÜRK ve Cumhuriyet, burada bütün heybetiyle, bütün zorlukları ile ATATÜRK'ün ağzından

anlatılır. Biz, bu NUTUK'u defalarca okuduk ve okuttuk. Kesin kanım odur ki, Büyük Nutuk, en başta İlahiyat Fakülteleri olmak üzere, tüm fakültelerde 'MECBURİ DERS' olarak okutulmalıdır. Nutuk, bu günün gençliğinin rahatça anlayabileceği dilde sadeleştirilmelidir. Şayet bu, henüz yapılmamışsa, Büyük Nutuk hâlâ fakültelerde mecburi ders olarak okutulmuyorsa bu, Cumhuriyet Hükümetleri'nin büyük ayıbıdır. Tekrar altını çizerek vurguluyorum, Cumhuriyet Hükümetleri'nin büyük ayıbıdır...

Ben, vaktiyle benim apartmanımda kiracı olan bir Amerikalı Yüzbaşı'ya, Büyük Nutuk'un İngilizcesini hediye etmiştim. Okumuş ve bir süre sonra beni evine davet etti. Salon duvarına astığı büyük boy bir ATATÜRK fotoğrafını gösterdi ve bana şöyle dedi: 'Biz de Türk olduk. Bu resme bak, bu büyük insanın değerini iyi bilin. Ben de Türkiye'yi bu kitaptan öğrendim ve Amerika'ya gidince bu kitaptan anlatacağım...'

Bir Amerikalı, Büyük Nutuk'u okuyarak ATATÜRK'ün büyüklüğünü anlayabiliyor. Biz, niçin gençlerimize bunu anlatamıyoruz ve Mezarcı gibi insanlar yetiştirip Meclis'in içine kadar sokuyoruz...

İstiklâl Savaşı'ndan önce Türkiye'nin hangi bölgelerinin, hangi yabancı ordular tarafından işgal edildiğini çok iyi biliyoruz. O dönemde Mustafa Kemal'in karşısında yalnız düşman orduları mı vardı?.. Hayır, daha neler yoktu ki...

Kurtuluş için, İngiltere'nin himayesini veya Amerika'nın mandasını isteyenler vardı. Bir kısım insanlarımız, işgal altındaki Osmanlı Devleti'ne bağlı kalmayı istiyorlardı. Anadolu'da Yobazlar'ın çıkardığı sayısız isyanlar, bunun cabası idi. Silahlı Kuvvetlerimiz, büyük çapta dağılmış, organizasyon bozulmuştu. Elde, yeterli silah ve cephane yoktu. Erlerin giyecek elbisesi bile yoktu. Ayaklarında çarık vardı. Millet fakir, moral sıfır denecek düzeye inmiş, ortalık toz duman. Her kafadan ayrı bir ses çıkıyor...

Bütün bunlara rağmen, Mustafa Kemal'in kararı şudur:

'EFENDİLER, BU DURUM KARŞISINDA BİR TEK KARAR VARDIR. O DA MİLLİ HAKİMİYET'E DAYANAN, KAYITSIZ ŞARTSIZ BAĞIMSIZ BİR TÜRK DEVLETİ KURMAK.'

Böyle bir kararı, o günün şartları içinde ATATÜRK'ten başka hangi Babayiğit verebilirdi?..

İşte ATATÜRK'ün daha Samsun'a ayak basmadan önce kafasındaki düşünce budur ve Samsun'a ayak bastığı günden itibaren bu kararın tatbikatına başlamıştır.

Burada size ve Millet'e, İnkılâp Tarihi dersi vermeye gerek yok. Yüce ATATÜRK'ün 19 Mayıs 1919'da Samsun'a ayak basışından, düşmanın İzmir'de denize dökülüşüne kadar, bu vatan sathında olup bitenleri, hâlâ bilmeyen ve öğrenmeyen varsa, bu, en başta Cumhuriyet Hükümetleri'nin, sonra Eğitim sistemimizin ayıbıdır. Bu ayıp, vakit geçirilmeden telafi edilmeli ve bunun için gereken tedbirler süratle alınmalıdır.

Bu, Büyük Nutuk, bu destan, tüm insanlarımıza ATATÜRK'ün ağzından yani sanki onu dinliyormuş gibi anlatılmalıdır.

Bu konuda TRT'ye ve diğer Özel TV kanallarına büyük görev ve sorumluluk düşmektedir. Özellikle TRT, bu sorumluluğu omuzlarına almakla yükümlüdür. TRT-3, tamamiyle sportif faaliyetlere ayrılmış, TRT-4'te ise öğrenim programları yayınlanıyor. Kanımca, bu kanallardan birisinde her gün belli bir satte, asgari 1 saat süre ile BÜYÜK NUTUK açıklanarak okunmalıdır. Bunun için yetenekli hocalarımız, doçent ve profesörlerimiz görevlendirilmelidir.

Son olarak, bazı partilerin Harp Okulları'na şu veya bu şekilde nüfuz etme çabalarına değinmek istiyorum.

Biraz önce, bizim Askeri Okullar'da nasıl yetiştiğimizi veya yetiştirildiğimizi özetle anlatmaya çalıştım. Gerçi bizim hocalarımız, İstiklâl Savaşı'nı yaşamış insanlardı. Bizden, sonrakilerin hocaları da her ne kadar İstiklâl Savaşı'nı görmemişse de, onu yaşayanların öykülerini dinlemiş, Büyük Nutuk'u defalarca okumuş, hatmetmiş değerli öğretmenlerdir. ATATÜRK'ün yü-

celiğini, laik, demokratik Cumhuriyet'in değerini ve önemini çok iyi bilirler. Bu sebepten, Türk Silahlı Kuvvetleri, ATATÜRK'ün Devrimleri'nin ve Demokratik-Laik Cumhuriyet'in amansız bekçisidir.

İşte bu, Şeriat kafalı politikacıların işine gelmiyor. Ne yapıp yapıp, kendi kafalarına uygun kişileri Silahlı Kuvvetler içine sokmak ve zamanla orduyu içinden çürütüp, kaleyi içeriden fethetmek istiyorlar. Fakat Cumhuriyet hükümetleri ve Türk Silahlı Kuvvetleri, buna asla meydan vermeyecektir.

ATATÜRK'çü ve Laik Cumhuriyet'e bağlı milletvekillerimiz bu konuda çok dikkatli olmak zorundadırlar. Bir gün, bir gaflet anında, bir kanun tasarısı Meclis'te görüşülürken, kendi kafalarına uygun, yetiştirdikleri gençlerin Harp Okulları'na alınmalarını, masum ifadelerle teklif edebilirler.

Orduya böyle bir çengel atılmaya görsün. Mikrop bu yaradan, yavaş yavaş ve zamanla bütün bünyeyi saracak şekilde zerk edilir...

Tanrı korusun...

Benim söyleyeceklerim bundan ibarettir.

Teşekkürler ederim."

Televizyonda yaptığım bu konuşmayı takip eden günlerde tanımadığım pek çok insandan tebrik telefonları aldım.

Onların düşüncelerine ve heyecanlarına tercüman olmuştum.

Mezarcı'nın Dönüşü

MEZARCI'nın yukarıda anlattığım akıl almaz hezeyanları bir süre devam etti. Hatta, neye ve nereye güveniyorsa, saldırılarını daha da artırdı.

Sonunda, her aciz ve korkak kişinin yaptığı gibi, kurtuluşu yurtdışına kaçmakta buldu.

Zaman zaman kaçtığı ülkede kimi değerli(!) fikirlerini yaymaya, ortalığa zehir ve pislik saçmaya devam etti.

Yıllar sonra kendisini güvence altında görerek yurda döndü.

Dönüşünde özellikle görsel medyada, tüm vatandaşların nefretle izlediği görüntüler yayınlandı.

Bu, yeni bir Hasan MEZARCI idi.

Dış görünüşü, düşünceleri ile temsil ettiği karanlık Ortaçağ'da yaşayan kişilerden daha da gerilerdeydi. Birbirine karışmış, çok uzun saç ve sakal, boynunda dini simge ifade eden bir kolye, parmaklarında çeşit çeşit yüzükler, ayağında bir sandalet. Giysi olarak da beyaz ipekliden yerlere kadar uzanan bir entari.

Kendisini MESİH(!) olarak ilan ediyordu!..

Hoş geldi, sefa geldi..

Bu hazin görüntüyü ibretle izlerken, tarihimiz boyunca, bu tür MESİH'lerden(!..) neler çektiğimizi ve bu Ortaçağ gerisi düşüncelerin üllkemize ne büyük zararlar verdiğini acı ile düşündüm.

Dışarıda ANKARA gecesinin sakin ve güven dolu havasında göklerin ve yıldızların altında bir kartal yuvası gibi yükselen ANIT KABİR'e göğsüm kıvançla dolu olarak baktım.

Gerçek oradaydı. Gerçek ATATÜRK'ün düşüncelerinde ve bizim için çizdiği yolun ufkunda idi.

ATATÜRK, her zaman olduğu gibi ve daima olacağı gibi, gene haklı çıkmıştı.

Ne denli gururlansak azdır...

YILLAR SONRAKİ DÜŞÜNCELERİM

Silahlı Kuvvetler'den 1974 yılında emekli oldum. Fakat, emekli olduktan bir ay sonra Türk Standartları Enstitüsü'nde görev aldım ve 1984 yılına kadar 10 yıl süre ile orada görev yaptım. Bu sebepten, gerçek Devlet Hizmet'im 1984 yılında bitmiş oldu. Yani devlet hizmetinde tam 40 yıl bulundum.

Bu anılarımı yazmaya başladığım günlerde Devlet Hizmeti'nden ayrılalı 20 yıl geçmişti.

Orduda ve TSE'de görev yaptığım 40 yıl boyunca, kabına sığmaz karakterim, beni hep peşinde sürükledi.

Hayatım, çoğu zaman dalgalı bir deniz gibiydi. İçimdeki fırtına ancak 1984 yılından sonra duruldu.

Bu fırtınayı yaratan sebep neydi? Şimdi düşünüyorum ve sebebin, beraber görev yaptığım etrafımdaki bazı insanlar ile, benden uzakta da olsalar, ülke yönetiminde görev almış basiretsiz ve zayıf karakterli kişiler olduğu kanısına varıyorum.

İnsanlar, şu veya bu şekilde, tutum ve davranışları ile beni etkiliyorlardı. Bu tutum ve davranışlar, benim karakterim ve inançlarımla örtüştüğü zaman mutlu oluyorum. Fakat, ters düştüğü zaman hemen içimde bir fırtına başlıyordu.

Yaradılışım gereği, susup bir kenara çekilmem mümkün

değildi. Bana ters düşen tutum ve davranışlarla mutlaka savaşmalıydım.

1984 yılında TSE'den de ayrılınca, içimdeki fırtına durdu ve tatlı bir melteme dönüştü. Çünkü etrafımdaki basiretsiz insanlardan uzaklaşmıştım. Gerçi yine Türkiye'de yaşıyorum, gazete okuyorum, televizyon seyrediyorum. Böylece içimdeki meltemi fırtınaya dönüştürecek olaylarla karşılaşıyorum.

Fakat şimdi, ben emekli bir insanım. Omuzlarımda sorumluluk taşımıyorum. Bu sebepten olaylar artık benim kalp atışlarımı etkilemiyor.

Şimdi etrafımda, yalnız eşim, çocuklarım, torunlarım ve dostlarım var. Onların hepsi de benim mutluluk kaynağım. Şimdi omuzlarımda yalnız onların sorumluluğunu taşıyorum. Aslında emekliliğin; yaşantımın etrafında çizdiği sınırların dışına çıkmama yetecek gücüm de yok. Gücüm olsa bile, böyle bir niyetim de yok. Niyetim olsa bile, yetkim de yok...

Vaktiyle, benim kalp atışlarımı hızlandıran olayların sorumluluğu, şimdi bizden sonrakilerin omuzlarında ve benden çok uzakta...

Onların, sorumluluklarının idraki içinde başarılı olacaklarına inanıyorum. Türkiye'mizin geleceği için onlara güveniyorum...

Bir kısım zavallı insanlar, karanlık fikirlere sahip olsalar da, ATATÜRK gençliği ve yüreği onun sevgisi ile dolu insanlarımız ve şüphesiz Türk Silahlı Kuvvetleri; Türkiye'nin daima demokratik, laik ve mutlu bir ülke olarak var olmasını sağlayacak güce ve iradeye sahiptirler.

Anılarımın sonunda, halen sırtında üniformasını taşıyan tüm arkadaşlarıma bir inancımı açıklamak istiyorum: Gerçek rütbeniz omuzlarınızdaki yıldızlar değildir. Asıl rütbeniz, ülkeniz için yaptığınız yararlı hizmetler ile insanların, özellikle astlarınızın sizin için yüreklerinde beslediklerı güven, sevgi ve saygıdır.

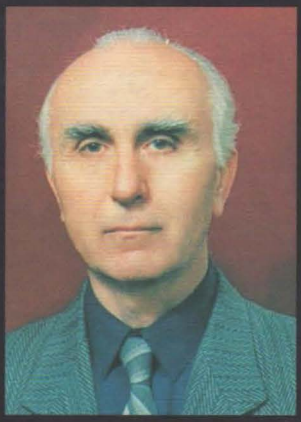
Bu anılarımı okuyan kişilerin, esasen yüreklerinde var olduğuna inandığım ateşi, biraz daha alevlendirebildiysem, kendimi mutlu ve görevimi yapmış sayarım.

Emekli olduktan sonra; yaşadıklarımdan DERS ALINMASINI sağlamak amacıyla, anılarımı kaleme almış olmam da, içimdeki, ülkeme hizmet aşkının asla sönmediğinin bir göstergesidir.

İçimdeki ateş, küllenmiş olsa da, küllerin altındaki kor ateşin varlığı, bu anılarımı yazmak için beni zorlamıştır.

Bunları okuyanın yüreğini biraz ısıtabilmişsem, kendimi mutlu hissederim. Tüm okuyucularıma saygılar ve sevgiler sunarım.

EM. GENERAL

ALİ ARMAĞAN

GALİBA HADDİMİ AŞTIM

Ali Armağan 1925 yılında Denizli'nin Üçkuyu köyünde doğdu. İlkokulu Üçkuyu'da, Ortaokulu Denizli'de okudu. Bursa'da Işıklar Askeri Lisesi'ni bitirdikten sonra, 1944 Ağustos ayında Kara Harp Okulu'ndan Topçu subayı olarak mezun oldu.

1954-56 yıllarında 2 yıl Kara Harp Akademisi'nde öğrenim gördü ve Akademiyi birincilikle bitirerek kurmay oldu.

27 Mayıs 1960 İhtilali döneminde, 14 ay süre ile Başbakanlıkta ve Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde çalıştı. Burada son görevi Milli Birlik Komitesi Basın Sözcülüğü idi.

2 Yıl Napoli Nato Karargahı'nda, 3 yıl Eğirdir Dağ ve Komando Okulu'nda görev yaptı, 2 yıl Japonya'da Askeri Ataşe olarak bulundu. 30 Ağustos 1970'te Generalliğe yükseldi.

12 mart 1971 Muhtırasını takiben, Kara Kuvvetleri Harekât Dairesi Başkanlığına getirildi. 1973'te Burdur'daki Topçu Tugay Komutanlığı'na atandı ve 30 Ağustos 1974'te emekli oldu.

Emekliliğini takiben, 10 yıl süre ile Türk Standartları Enstitüsü'nde görev yaptı.

Ali Armağan evli, 2 evlat 5 torun sahibidir.

ISBN:975-478-230-X

9 789754 782301

KİTAP
T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
SKB 638425 TOKİ

KDV Dahil
7.000.000 TL.

7,00 YTL
KDV DAHİL